

SLOVENSKI NAROD.

Iskate vseh dan popoldne, tovarniški nedelje in praznika.

Iskate: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, nad to višino vsi oglasi 1 m/m x 54 m/m 1 K 50 v. Uradni razglasili in poslani ter notice isti prostor po 2 K, širitve ponudbe in poroke pavilone 50 K. — Pri naročilih nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede iskanja naj se priloži mnenja za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritrilna. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan K 180—
polletno 90—
3 mesečno 45—
1 15—

V inostranstvu:

celoletno K 240—
polletno 120—
3 mesečno 60—
1 20—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje, Telefon št. 94.

Besile sprejema se podpisane in zadesno frankovane.

Rekopisov na vrata.

Posamezna številka velja 1 krono.

Požnina plačana v gotovini.

Dr. Vladimir Ravnihar:

Jugoslovenska nacija.

Z veliko svetovno revolucijo, ki je zrušila stari svet in bi bila morala rušiti tudi stara mišljenja, smo Jugoslovenci, zlasti še njih slovenski del, dosegli svobodo, rešitev izpod stopenega tujega gospodstva. Lastno samostojno suvereno državnost. »Une histoire fini, une histoire commence« je dejal pred kratkim Clemenceau za francoski narod. Se več velja to glede nas, zakaj izprememba s prevratom pri nas je globlja, je temeljna. Pričujemo novo zgodovino, novo politično življenje, ki globoko posega v gospodarsko in socialno strukturo našega naroda, ki tudi v kulturnem pogledu zahteva povsem novih smernic. Anahronizem bi bil, da pustimo veljati predvojnne razmere, ki so bile prirojene tedanjim časovnim potrebam in zahtevam, ki so se morale uklanjati višjim silam, ki so uporabljale metode, neprimerne sedanjim novim dobi, ker malenkostne in uporabne prav samo za tedanji položaj našega naroda.

Pred tem novim problemom stoje tudi politične stranke. To velja seve manjše za obse internacionalni, socialistični in klerikalno stranko, ki glede svojega programa in svojih ciljev ne poznata ne državnih, ne narodnostnih meja. Narod, država stajata več sredstvo ne svrha. Velja pa gotovo za nacionalistične stranke, kakor je stranka »Edinosti« na Primorskem, kakor je bila narodno-napredna slovenska stranka, z glavnim sedežem v Ljubljani, ali narodna stranka na Štajerskem, obe se pred prevratom spojeni v jugoslovansko demokratsko stranko. Vse politično delovanje teh strank se je bilo izčrpavalo v okrevitvi našega naroda, da ga napravimo sposobnim za boj proti neprijateljem, vnanim in notranjim, proti sovražnemu vladnemu sistemu, proti narodnim nasprotnikom.

Inter arma silent Musae — pravijo; toda prav mi smo med vojnimi bojevanjem in sekanjem na levo in desno, morali graditi na svoji kulturni rasti. Sami z lastnimi sredstvi smo ustanavljali šole v narodno-ogroženih krajih. Prosvetna društva, čitalnice, bralna, pevka društva — so naše delo. V Sokolstvu smo zrlj svojo narodno vojsko. smo gledali prevažen činitelj za pravilno vzgojo našega naroda, ki naj telesno in duševno krepak, odločen in jeklen kliče vsem svojim protivnikom.

Na gospodarskem polju smo pozkušali osamosvojiti se. Ne da se taji, da smo vzlic skromnim svojim sredstvom dosegli uspehov. Ako več ne, vsaj to, da smo zavlekli odločilno zmago tujerodne gospodarske sile, ki je bila brez pravočasnega odpora našega vže prav blizu svojemu cilju.

S tem svojim delom na kulturnem in gospodarskem polju pa smo dali vže tudi prave socialne razvoje našemu: dvigniti svojega malga človeka. Na mestu tujerodnega delavstva postaviti svoje ljudi; z redko energijo smo zahtevali javnih in zasebnih nameščencev iz svojih vrst; svojega kmetkega človeka smo vabili v mesta, da se posveti trgovini in obrti. Svoji k svojimi, da si ustvarimo svoj kapital kot protutež proti tujerodnemu, ki nas je duševno, na tuji telesno resorbiral. On je bil kriv, da se je leto za leto konstantno pogrezala naša meja. Svoj kapital! Ne oni veliki kapital, ki je bil dal povod nemškemu socialističnemu gibanju. Takega kapitala niti danes nimamo, zato trdim, da ne gre onih socialističnih teorij kratkoročno presajati na naša, za njih nerodovljiva jugoslovenska tla. Pa se čudijo, da socialistično gibanje pri nas ne more prav uspeti ter da zašepa marksizem Marksov aksiom, ko ga hočejo aplicirati našim razmeram ter pri nas uvesti v prakso. One teorije in vse njihove lepe knjige so pisane za čisto druge razmere, kotih razsežnost in veličina se z našimi niti primerjati ne moreta. Ekstotična rečica roža ne uspeva na naših krajih. V demokratski smeri je šel socialni razvoj našega naroda, ker je tako moralo biti. Nismo mogli in nismo smeli biti drugačni. S tem vže je bila odločena socialističnemu pokretu. Vsi smo vzrasli iz malega človeka. Zato v nas ni pravega občutka za prevratne socialistične ideje. Vse grmenje proti »kanitalizmu« je pri nas boj z milni na veter, so največ demagoške tirade, ki ž niti skušajo licitirati socialistične ali pa stranke ki jim hočejo biti podobne.

Boj za vsakdanji kruh našemu narodu je tako zelo izčrpaval vse naše sile in naše delo, da smo drugi del svojega programa, nanašajočega se na narodni sistem, pozabili.

povsem puščali v nemar. Pobijali smo klerikalizem, ali le redkokdaj smo ga zgrabili ob njegovih koreninah, sekali smo bolj po nlega vidnih izrastkih. Borili smo se proti njemu, v kolikor je nasprotoval kulturnim našim stremljenjem, ki smo jih stavili v službo nacionalističnemu delu. Več z narodnostnega stališča smo se obračali proti njemu, ki je skušal zatreti naše prosvetno gibanje, ki je dušil naše Sokolstvo, prosvetna društva na deželi, ki se ni plašil, da je nastopal proti Slov. Matici, proti Ciril-Metodovi družbi in ki se mu je končno celo posrečilo, da je zadavil naše narodno gledališče.

Iz povedanega je videti, kako ogromno, da orlaško in nečloveško delo so opravljale one nacionalistične stranke: med bojem na vse strani smo morali učvrstiti narod v njegovi eksistenčni borbi. In te stranke morajo sedaj čuti očiitek, da so opravile svoje delo, da so zrele za pokoj, da so »preperle« stranke. To iz ust ljudi, ki bi jih danes ne bilo in ki bi danes ne mogli tako govoriti da bi bili onih »preperelih« strank. In prav pripadniki teh strank so pripravljali ono veliko delo osvobodjenja, so utrdili našemu narodu teren za zmagonosno pot v veliko svobodo.

Gotovo pa je, da samo pieteta še ne daje komu, zlasti pa ne politični stranki pravice za obstanek v bodočnosti. Ona mora vzdržati kontinuiteto svojega programa in svojega dela, ali pa mora napraviti prostor drugim. Oboje mora znati prilagoditi novim, izpremenjenim razmeram ter s pomembnimi silami koračiti napram cilju. Izpremenjeni morada metoda in taktiko, toda cilj ostane nacionalistični stranki isti: dobrobit in veličina naroda, rast in cvetenje v etno državo same.

Res je, da nam je no osvoboditvi, ko je nakrat prejel napeti boj proti sovražni državi in proti našim narodnim nasprotnikom, nekako omahljiva roka. Zmagoslavje je polnilo naše duše in vslikali smo: za vršeno. Takrat v prvem trenutku smo zares mislili, da smo opravili svoje delo, da smo dohodovali; bo, da se lahko mirno vračamo v svoje domove in v ležemo počivati. Tudi se smo prav opazili kako je pretežno rolavico našega življenja izpolnjevala borba, ki je zahtevala teklenih živcev in neverjetne vztrajnosti, ki nas je tudi v najmanjših drobnarijah tako zelo zaposlovala, da nam je za pozitivno delo preostalo le malo časa. Sedaj pa pravijo:

pa smo nakrat stali pred neko praznino in nastopila je reakcija, kakor pa vsakemu intenzivnem delu.

Toda le za trenutek! Zakaj naglo je prišlo spoznanje, da nacionalizem ni izvršil svoje naloge ob osvoboditvi našega naroda, da je marveč zarila nova doba, novo življenje. Jasno nam je postalo, da bo naše delo odsej drugačno kakor je bilo v pretekli dobi, da bo pozitivnejše, obojje in širših potoz. Naš narod je dobil široke meje, od morja, domorja, ki mu dajo mednar. veljave. Zakaj te meje so hkratu meje lastne, svobodne države, ki hoče biti enakopravna drugim enako obsežnim ali celo večjim državam. Hočemo, da ž njo v boju računamo v mednarodnem svetu. V tem krasnem okvirju je dobrot na narava našemu narodu v najočje nasula bogastev, prirodnih krasot in darov, da nam jih lahko zavidajo drugi, tudi kulturno starejši narodi. Vse kliče na blagostanje, na gospodarsko in ž njo kulturno silo, ki se naravnost vriva našemu narodu. Ni li tu za nacionalista dovelj prostranega polja za najuspešnejše delo? Svoje v trdnem boju oiačene mišice, svojega zbistrenega duha stavimo na službo narodu, državi, njeni veličini, plemeniti tekmi z drugimi velikimi narodi. Vsi si lahko izbere mesto, kjer hoče zastaviti svojo lopato. Eden na gospodarskem polju, drugi naj črje kulturno ledimo. In socialno vprašanje? Nacionalist, zlasti jugoslovanski ne more biti drugačen nego demokrat, po bistvu svojega programa ne. Za dosego svojih ciljev mu je treba vsega naroda, vseh njegovih stanov in slojev, v vzajemni pomoči drug drugemu, ne v medsebojnem preziranju in izkoriščanju. Nikogar ne more pogrešati za dovršitev veličastne stavbe oba sta mu snake potrebna in enako vredna, na vaden nosač in profesionist, rudar in stavbenik, kmet in učitelj, konfesar in učenjak, trgovec in obrtnik, skratka vsi delovni sloji. Vsem pa mora dajati zadostnih sredstev za vsakdanje življenje, ker v tem primeru je oiačena odprna sila celote, je delo uspešnejše, gre hitreje od rok, posekaj svojega konkurenta onstran državnih meja. V tem pravcu in s tem namenom vrši nacionalist svoje socialno delo.

Zakaj pripovedujem to? Ker hočem s tem dokazati, da je eksistenca nacionalne stranke v ravnodušnih prav tako čen ne holi unravičena, kakor je bila prej in da je v okvirju njenega programa, kakor je ravno program IDS, dovolj prostora za

vse, ki se hočejo smoteno udeleževati za dobrobit svojemu narodu in njegovi državi. Ki se hočejo udeleževati, ki hočejo resnično in resno delati brez sebičnosti in egoizma, brez zadoščenja svoje častihlepnosti in brez samo začasnih čemernih učinkov! Morebitna nezadovoljnost gostilniškega omizja, ki se ne strinja s trenutnim delovanem vodičeljev stranke, z njihovo metodo in taktiko, še ne daje temu omizju unravičenoosti za snovanje lastne politične stranke. Še manje morem priznati to upravičenost kakih strokovni organizacij, ki združuje v sebi elemente najrazličnejšega političnega naziranja. Strojna organizacija, ki hoče veljati za politično in delati politiko, nosi v sebi kal smrti, ker je politika najposlednejše sredstvo, da tako organizacija dezorganizira. Iz takih motivov, zasnovana stranka ni več stranka, je klika. Kogar goni neka notranja sila na delo v javnosti, naj ogumno stopi na plan, postani član politične organizacije, ki se njegovemu mišljenju vidi sorodna, pridi na zborovanja, loti se podrobnega dela. Tu naj zasnuje svoje delovanje, ki je po njegovih mislih boljše od dosedanjega, tu naj dvigne svoj glas. Demokratski ustroj stranke mu daje dovolj prilike na udeleževanje; ako so njegove ideje prepričevalne, dobi zanje tudi večino. Samo kritikovati in zabavljati slučajno na krmilu se nahačajoči struji, na stali ob strani, ni umetnost, je komodno, a kaže obtem na lastno impotenco nezadovoljnejev.

In boj, ki nas je bil združeval v nacionalnem delu, ki nam je bil dal impulsov, je li na vidiku, da bode prenehal? Ne mislim pri tem ene oskutte borbe pod starim režimom. Proti drugorodcem, ki so bili prej stali pod vsegogočno zaščito Dunaja in Berlina, Pešte in Rima, nam v notranjosti naše države ni več treba boja. Sami uvidijo, da jim ne kaže drugega, nego da postanejo lojalni državljani in — dobro bomo izhajali drug poleg drugega. Za svojo osebo sem načeloma proti vsakemu nasilstvu iz političnih nagibov, ker je nasilstvo ubožno spričevalo za prepričevalnost tvojih idej; a naravnost strahopetno se mi zdi, ako rabiš nasilje iz gole maščevalnosti ali pa tam, kjer imaš absolutno premoč. Tudi ni nikaka sentimentalnost, ako rečem, če so bili Nemci ošabni, oholi, surovi in nasilni. — ni treba, da si tudi tak, marveč pokaži, da si boljši od njih, da si kulturnejši, da si nad njimi. Nobeno zadoščenje mi ni,

Fran Govekar:

Soltanje.

(Dolge.)

Kakor bi bila od vsake odvisna usoda ti sočernih, je premišljaj, ugibal in omahoval; kakor da bi visela na potezah peresa bodočnost, sreča ali nesreča države, je odlašal in oprezoval, preden je nadaljeval. Tih, pritažen vzdih se mu je včasih izvil, kakor bi hropel pod nezno težkim bremenom . . .

Bilo je točno polpetih, ko je vstopil general Bellegarde in javil princu, da je vse pripravljeno za nadaljnje potovanje. Nadvojvoda je nemo pokimal, zvil dve pismi, ju zapečatil in izročil generalu.

Bellegarde je oihitel na dvorišče, kjer so že stali huzarji poleg osedlanih konj. Pismi je izročil dvema podčastnikoma, ki sta ju spravila pod sukni na prsih in zajezdila konja. Z njima je planilo v sedla šestero huzarjev in vsi so bliskoma oddirali po ljubljanskih ulicah.

Pred karosama so stali vpreženi konji in poleg njih jezdeci, pripravljeni, da jih zasedejo. Hotelijer Janez Rechter je v praznični obleki hitel od huzarja do huzarja, držal v desnici veliko steklenico slivovke in točil v kozarček.

»Le pijte, gospodje!« je prigovarjal. »Ta pogreje! Da vas ne bo zehlo! Domača slivovka! Na vsem Kranjskem ne dobite boljše.«

Iz kuhinje je gladalo več ženskih oči in se nasmihalo vojnikom in skrbnemu gospodaru.

»Teško se ločimo«, je govoril orlaški desnik močnih, dohlih rnihih brk in kazal kakor repa bele zobe. »Teško se ločimo, gospod Rechter. Nasitili ste nas kakor kralje in spali smo kakor v Abrahamovem naročju, — a dekleta imate krasna da nikjer takih!« In dvignil je čašico in vzklilnil iskrecih se oči: »Živela ljubljanska lepa dekleta!«

Huzarji so se zasmejali na glas, mahali z desnicami h kuhinjskim oknom in klicali: »Živela! Živela! Do svidenja!«

Ko mak so zardle ženske, sram jih je bilo, a ljubeznivost huzarjev jim je bila nepopisno všeč.

Pred hotelom pa so stali mestni gardisti na obeh straneh vrat in se pripravljali na slovo od generalisima. Ob stopnicah mestne hiše se je bila nabrala četica radovednežev, šepetala in čakala.

Naenkrat se je začulo kratko povelje, za zvenčale so ostroge, huzarji so se pognali v sedla, konji so zatopitali, iz veže pa je prišel hitrih korakov nadvojvoda Karel in ob njegovi strani general grof Bellegarde.

Mestni gardisti so se vzravnali, se vojaško ozrli in že so videli pred sabo nadvojvoda. Svež, vsrednja lica, iskrecih se oči in živahen kakor mladerič dvajsetih let je stopal

Karel ob meščanskem zboru gori in doli ter ga hitro ogledoval. Nih senca utrujenosti ni bilo, več videti na tem jeklenem, v bojih in delu utrjenem mladem možu. O ljčnost, silna energija, ljubeznivost in preprostost vsaka njegova beseda.

»Ich danke meine Herren!« je dejal, gledal nanje dva, tri hinc ter še pripomnil: »Brav! Sehr brav! Adjutierung recht schön! Nochmals: Ich danke!«

In urno se je obrnil in sedel v karoso, ki se je približala iz veže. Za njim je vstopil general Bellegarde.

Na šenklaškem stolpu je udarila baš polčestih, ko se je premeknila karosa izpred Divjega moša.

Meščanski kor je prezentiral, zastava njegova je zavihrala, ob mestni hiši zbrana družba pa je zakrčala:

»Živel princ Kari!«

»Bodi naš Lavdun!«

Iz karosnega okna se je še oglasilo: »Mit Gott, meine Lieben! Auf Wiedersehen!« — in karosa se je odmajala po Špitalski ulici. Za njo pa so jezдили mladi huzarji v modrih uniformah vse prvi polne zlata, gumbov in vrvc, s perlanicami na visokih čakah, vesel, ponosni in siti, siti kakor že dolgo ne tako.

VII.

»Hej, gospod doktor, ali vidim prav?« je klical Vodnik za drbnim, suhim mozičkom, ki je drobencijal pred njim po nabrežju Ljubljanice.

»Prav, prav prečastiti! Bog vas živi!« je odgovoril moziček, ki se je ozrl, obstal in se globoko odkril. »Poklicali so me in zdaj ostane vsaj par tednov tukaj.«

»Poklicali? Baron Zois?«

»Bleziranci! Maroderiji! Deželni glavari! no, pa tudi baron Zois me je zelel. Siromaki! Noge mu docela odpovedujejo in bojim se, da ne bo hodil nikdar več.« je pripovedoval zdravnik, dr. Wagner, znamenit ranocelnik in obenem navdušen botanik, živeč sicer stalno v Novem mestu.

»Nikdar več, za božjo voljo! Saj to vendar ni mogoče!« je vzklil Vodnik in stopal dalje. »Putika menda ni neozdravljiva?«

»Baron ima kosenico, prečastiti, akutno kosenico. Ta pa menda ni ozdravljiva, vsaj z današnjimi sredstvi ne« je pripovedoval dr. Wagner. »V svojih plavžih, rudnikih ali pa na izletih po gorah je iztaknil to bolezen, jo temeljito zanemaril, in danes mu bržčas ni več pomoči.«

»Ali šele pred kratkim sem čital v »Lajbacher Zeitung«, da je ozdravil neki španski zdravnik več tisoč takih bolnikov!« se je razburjal Vodnik.

»Strela božja! To mi je španska vas!«

ako potolčim svojega nasprotnika s surovo silo vsled svoje premoči. Aj junaštva! Zadoščenje na mi bo dala zavest, da sem premagal svojega rivala v svobodni tekmi s svojo moralno snago, s svojim delom, svojim znanjem, svojo marljivostjo, poštenostjo in trelostjo. Na tako zmago sem ponosen.

Pred očmi pa imam drugo bojno polje.

Je li obetava svoboda dosegla vse dele našega naroda? Stotisoče jih je ostalo zunaj meje naše svobodne države. Zanje brusimo svoje meče. Kot nacionalist se nikdar ne prijaznim z mislijo, da je, četudi gorsko selo, obljubeno z ljudmi moje krvi, ostalo pod tujim gospodstvom; nikar! da bi pustil to veljati za najlepše naše kraje z najzavednejšimi našimi brdi. Gospodstvo polje in Ziljska dolina, Gorica in Trst nam morajo postati gesla. Vera, da mora tudi tem našim krajem vziti solnce svobode, nas mora voditi v boj za to svobodo; kakor je tudi naša dolžnost, da skrbimo, da našim bratom onstran morja nikdar ne tone zavest, da smo jih zapustili. In ako bi ne imeli ničesar drugega na programu kakor to, pa je dovolj za ekstitenčno pravico nacionalne stranke!

To je le del našega novi dobi prirojenega nacionalnega programa, zakaj ta program obsega kakor

že povedano mnogo več nego le naš poprej. Iz preprostega rodu smo bili postali narod, naše državne granice nam velevali, da moramo postati nacija. Vem in priznam, da se kaj tako velikega ne da vsvariti čez noč, saj smo danes še v razvalinah, saj je za nami stoletna vzgoja, ki se je vsa protivila tej veliki misli, toda končni cilj nam mora biti. S tem ciljem pred seboj mi ne bo težko, da si ustvarim svoj politični program, mi bo tudi lahko izbrati sredstva in metode, kako se približati cilju. Razumeli boste one, ki vam dan za dnem govorijo o ujedinenem narodu in enotni državi, razumeli boste pa tudi bolje idealizem onih, ki v svoji mladostni navdušenosti mislijo, da se da to misel forciirati v kratki dobi nekaj let, razumeli in odpuščali. Delovni program te politike obsega dolgo, dolgo dobo, zre sto let pred seboj. Vzvišuje se nad vsakdanjo politiko malenkostne vsebine in forme, ki se še čisto nič ne razlikuje od predvojnega posestrime. Diferencira narod po čisto drugem vidiku, nego smo bili vajeni dosihmal. Ne prihajate s pomisleki in skepto. Hoteli moramo. Le oni doseže mnogo, ki največ hoče in sega za najvišjim. Ne bojte se posmeha. Zmaga je naša, kedar bode sleherni Sumadinec ali pa naš Gorjane nosil v svoji duši svojo: grande nation!

žrtvovalec posameznikov med vojnimi orkanom.

Menim, da je treba najpreje zgraditi hišo in jo udobno urediti in opremiti. Še le potem je domovina, da se prične razgovor, ali racimo, prepri o vprašanju, kdo bo zasedel prizemlje, to ali ono stanovanje. Pri nas se je postavilo popolnoma obod in dalo se mu je streha, istočasno pa se je jelo izpodkopavati hiši njene temelje.

Kako? Narodno predstavništvo bi naj uredilo državo, dalo bi ji naj ustavo in ji z zakoni začrtalo in zagotovilo pota k boljši srečnejši bodočnosti. A to narodno predstavništvo ni izpolnilo niti ene svoje naloge! Jedva so se narodni predstavitelji zbrali, že so si bili v laseh in v parlamentu so se pričele ostudne strankarske borbe vseh proti vsem. kakršnih ni niti poznal na takšnih dogodkih toli bogati avstrijski državni zbor. Mesto, da bi se kosali v plemeniti in idealni tekmi, kdo bo več storil za državo in narod, kdo bo večji v nesebični požrtvovavnosti za mlado, šele v povojih se nahajajočo državo, so se borili na nož samo za to, kdo bo dobil v roke državno krmilo in kdo se bo vsedel k vladnim jaslom. V slepi svoji strasti so docela pozabili na državo, za to se ni čuditi, da je ta država sedaj rj ob robu političnega razpada in gospodarskega poloma.

Na čelo državne uprave bi se morali postaviti najposobnejši izmed sposobnih, dejansko pa je bila pri oddaji upravnih mest merodajna ponajveč samo strankarska pripadnost. Vse stranke so skrbele samo za korita. Pri tem se je gospoda pri upravnem aparatu še menjala, kakor prizori v bioskopu. Imamo namreč vsak mesec vladno krizo in vsak drugi mesec novo vlado. Vsaka vlada pa smatra za svojo prvo in glavno dolžnost, da spodi od jasl stare »jedce« in jih nadomesti s svojimi »koritarji«. Pa tako je bil običaj od nekdaj na Balkanu. A nihče neče uvideti, da je to zlo, ki lahko upropasti državo. Že leta 1906, je na kongresu v Sofiji sedanji češko - slovaški minister narodne obrane Václav Klofač odkrito povedal v obraz Srbom in Bolgarom, da je tak vladni sistem rak - rana, ki razjeda sicer zdravo telo mladih držav in jih spravlja v propast. Klofačevo opozorilo je izzvalo takrat vihar ogorčenja in radi te dobrohotne kritike bi ga bil sedanji direktor sarajevske »Srpske Riječi« Stepo Kobasica okoro dejansko napadel. In če je bil ta sistem veliko zlo že takrat, kako poguben mora biti šele sedaj!

Glavni pogoj za uspešni državni razvoj je brezhibno funkcionirajoče upravne aparate in kontinuiteta uprave same. Ako tega ni, zastaja državni stroj in odpro se na široko vrata vseobči demoralizaciji in korupciji.

Da je to istina, vidimo in čutimo na svojem telesu. Brezbriznost za državne in narodne interese, demoralizacija in korupcija zgoraj — na vodilnih mestih ima za nujno posledico ginevanje vsakega zaupanja v državno avtoriteto, kar povzroča v ljudskih masah vseobčo nezadovoljnost, splošno anarhijo, bojševizem, kaos. Ne postopa pa se tako samo v Beogradu, marveč tudi v Zagrebu, Sarajevu, Splitu in v Ljubljani. Tudi tu se menja upravni aparat vsake kvarte, za to je kaos še tem večji.

A narod izgublja pri tem zaupanje in vero v državo, to tem bolj, ker uradniki v centrali zares store

vas, prav vse, da ubijejo v ljudski duši zadnji sled še preostalega poverenja v državno oblast. Nekajta pereča vprašanja so, ki se rešujejo v Beogradu. Često je nujna rešitev teh vprašanj življenjskega pomena. Toda odpolije se lahko deset prošenj in deset brzojav. Beograd ostane molčeč kakor grob. Uradniški množični sedji na aktu, čakajoč bresedno na trenotek, da ga privedeja sprememba v vladi ne odločne z njegovega mesta, in sprejema flegmatično vsako urgenco z malomarnim pripombo: »Ima vremena, može čekati!«

Takšno postopanje ostavlja hladnega in ravnodušnega, kdor je fatalist, naše ljudi pa ogorčuje in vzbuja v njih neprijateljsko razpoloženje ne toliko proti brezvestnemu uradniku kot takemu, ker je večinoma nepoznan, kakor proti onemu delu našega naroda, kateremu pripada tak svoje dolžnosti zanemarjanje činičnik.

In ta nesrečni carinski postopak s svojimi pedantsko - oskosrčnimi, najčesteje pa naravnost nesmiselnimi določbami, koliko zla je že povzročil, koliko škodo je že zadal naši državni misli!

Saj morda carinski zakon sam na sebi ni tako slab, dasi se zdi na prvi hip docela srednjeveški, ako ne predpopen, ali večina tistih, ki ga izvajajo, so ljudje, katerim so se vsled topega birokratizma že skisali možgani. Sicer bi bilo nemogoče, da bi uganjali take bedastoče, ki so pri nas sedaj na dnevnem redu dan za dnem. Strogost, ki je umesna, odobrujemo, nelzprosost tudi, da bi pa bilo zlonamerno šikaniranje strank umestno in v interesu finančnega ministra in države, do tega raziranja pa se ne moremo povsedei.

Ako zacarinjujejo danes ne samo knjige, marveč že celo brezposlabne inozemske časopise, zahtevajo, da je naslovnik pri tem posto-

panju, katerega izvršujejo trije ali štirje uradniki, sam navzoč, da more takoj na lico mesta odšteti predpisano carino v znesku — 65 vinarjev, potem se ni čuditi, da zacarinjenje tako brzo napreduje, da stoji na obmeinih postajah na stotine tovrstnih vagonov ter zavira, ako ne onemogoča, vsak promet. A promet je danes predpogoj zdravega razvoja.

To dela slabo kri, povzroča nevoljo, vzbuja nezadovoljstvo in podpaljuje tiste strasti, ki so jih pred vojno tako večje in spretno znali gojiti in podpihovati gotovi čintelti in živili.

Treba je samo neznatne iskrice, da se ne zaneti pravcati požar teh strasti, in takšne iskre švigajo z vseh strani.

Povsodi se potikajo plačene propalice, in teh je legion, ki znajo močnejše izrabljati situacijo, da znova zanetijo plemensko mržnjo, na katero so od vsega začetka gradili svoje načrte. Često zadostuje besedica, mnogokrat nedolžna prispevka in cilj je dosežen.

Ne redkokrat pa opravljajo ta nečasten posel tudi naši ljudje, večinoma nezavedno, dostikrat pa iz užaljenega samoljubja, ker se čutijo zapostavljene ali oškodovane na svojih interesih. So to uradniki, trgovci, ki se vračajo iz centrale in po beznicah povzdigujejo našo kulturnost ter zabavljajo na orient tam doli...

Tako se ustvarja težka atmosfera, ki postaja, nesposobno bi bilo to prikrivati, od dne do dne bolj nevarna in bolj grozeča.

Se je čas, da se odkloni preteča opasnost, toda treba je takojšnje odločitve. Ta odločitev pa je v rokah onih zgoraj, ki vedre in oblačijo...

Govoril sem odkrito in brez ovinkov na vse strani, stavim, da bo tudi zamera na vseh straneh. Nič ne dene. Dixi et salvati animam meam!

Dr. Fran Ilešič:

Moment.

I.

»Zasluzi si po strani!«

Davidović je baže rekel uradniški deputaciji, da si uradnik lahko zasluži kaj po strani.

In planili so pokonci gospodje in listi so pisali celo o »zločincu«. »Aha, so dejali, »ta misli na podkupljanje, na pomoč veriznikov, tihotapcev — švercarjev.« Hitro so mislili; prav blizu jim je bila ta hudobna misel in so rekli: »Olejte, Davidović tudi to misli in nam to celo priporoča.« Tako so oni razumeli besede Davidovičeve.

Kaj je Davidović hotel reči, ne vem seveda; a ne verjamem, da je mislil na koruptne zaslužke. Zločinci niso tako bedasti, da bi kaj takega tako na glas povedali ali priporočali. Zločinci so marveč — prefrigani in le — šepetajo ali namigavajo.

Kdor je in hoče biti pošten, mora dopustiti, da se besede razumejo tudi v drugem pomenu nego se zazdi prvi hip razgretemu človeku, ki išče — orožja.

»Po strani« sem si zaslužiti tudi jaz in z menoj marsikdo že v mirnih časih. Za ljubljanskega urarja je uradnik »po strani« prevajal in v cirilico prepisaval njegove cenike; za banatskega lekarnarja je slovenil njegove prospekte itd. Seveda radi tega še ni bil zločinec.

Ne branim ministrov: Kdor bi na visokem mestu rekel besede v onem koruptnem pomenu, bi bil zločinec. A zločinec je tudi, kdor bi splošne besede brž razumel v hudobnem pomenu, ki mu ga vsiljuje lastno srce ali pokvarjeno ozračje.

II.

Zakaj jih ne pokopavate vsi enako?

»Večernemu listu« se je zmračilo takrat, ko je vprašal; ni videl več okoli sebe niti samega sebe.

Pred par tedni je poročal, da gre vsako jutro mrtvaški voz k Sv. Križu, a nikdo ga ne spremlja; priprost vojak je mrlič. In »Večerni list« je vprašal: »Kje je demokracija? Zakaj pa oficirje pokopavate s tolikim pompom? Vsem enake pravice!«

Čutil sem tudi jaz to razliko in obžaloval: »Se v smrti torej ni enakosti, enakopravnosti?« In v tem razpoloženju sem ugledal še druge pogrebe: Škofe pokopavajo s silnim pompom, sijajneje nego vse druge člane vojskoje se cerkve; župnikopastirje drugače nego njih ovčice, tudi če so te — bogate!

Še druge slike so se mi razgrinjale pred očmi, a ta mi je ostala. Zakaj vojaška in cerkvena organizacija sta si po svoji avtoritativno-

Rasto Pustoslemšek:

Ne rušite države!

Sredi novembra 1918. sem se vrnil v domovino. Našel sem jo docela spremenjeno, prerjeno. Jugoslovenska ideja, ki je bila preje last samo ozkega kroga intelektualcev in ki je po balkanski vojni obstojala samo v podzavedni slutnji zgornjih plasti našega naroda, se je mogočno razplamtela in z magično silo zagospodovala v vseh srcih v Sloveniji. Naše narodne mase so se kopale v ekstazi in navdušenju za Jugoslavijo, njih idol pa je bila Srbija, do katere so vsi sloji brez izjeme gojili brezmejno občudovanje, spoštovanje in zahvalnost kot svoj junaški osvoboditeljci in zaščitnici.

Srbsko ime je bilo takrat sakrosanktno in gorje tistemu, ki bi se ga drznul blati.

Spominjal sem se silne protisrbske gonje, ki so jo že pred vojno ganesli med ljudstvo gotove stranke in gotovi listi, in bil sem radostno presenečen. V zadoščenje mi je bilo, da ta osudna, v svojem bistvu protinarodna in umetno vprizorjena gosija v našem narodu ni našla ugodnih tal in da ni ostalo brezplodno delo onega malega kroga političnih in kulturnih delavcev, ki so zadnja desetletja propovedovali in oznanjevali v besedi in pismu za nas Slovence edino spasonosno jugoslovensko idejo, čim najtesnejše politično, kulturno in narodno združenje s hrivati in Srbi. Vihar svetovne vojne je očistil ozračje, je odstranil ves plevel iz naše narodne njive. Tako se je zdelo. Misel državnega in narodnega edinstva je bila tako globoko in trdno ukoreninjena v srcu našega naroda, da se je zdelo, da je ni sile pod solncem, ki bi jo mogla omajati, kamoli izruvati in uničiti.

Poteklo je od tega eno leto in v tem razmeroma kratkem času so se razmere tako spremenile in z njimi tudi razpoloženje naših ljudskih mas, da človeka, ki je lani še krepko veroval v našo lepšo in boljšo bo-

dočnost, zazebe v srce in da se v njem že poraja bojazen, da bi lahko postalo državno in narodno edinstvo zgolj kratkotrajna epizoda, trenoten svetli žarek, ki se je pojavil samo za hip, da napravi prostor še gostejši temi.

In kdo je temu kriv, da danes vsak pošten rodoljub, ki ni slep in ki mu ljubav do rodu in domovine ni samo na jeziku, marveč tudi v srcu in duši, trepeče pred mrklo, nič dobrega obetajočo bodočnostjo?

Narod sam? Kdo si upa to trditi! Ta narod, ki je s takšno ljubeznijo pozdravil in s takšnim notranjim prepričanjem sprejel in vsesal v sebe blagovestje o državnem in narodnem ujedinenju, o skupni domovini od Soče do Vardarja, ne, naših širokih mas ne zadene v tem pogledu nobena krivda.

Ne, krivci so tisti, ki so vzeli v roke usodo našega naroda in prevzeli nalogo, da ga vodijo iz pustinje avstrijskega robstva v obljubljeno zemljo, ki smo ji dali ime Jugoslavija.

A kakšni so bili ti vodiči? Ali so bili to možje, ki so se zavedali prevzete velike dolžnosti, prevzele velike odgovornosti? Ne mislim tu na osebe, v mislih imam tu politične stranke. In o teh smelo trdim, da se od vsega začetka niso zavedale in se še sedaj ne zavedajo onih dolžnosti, ki so jih prevzele takrat, ko so po prevratu in po osvoboditvi proglasile ujedinenje trojemskega naroda v eno državno in narodno celoto. Mesto da bi započele z intenzivnim delom, da čim najpreje zgradé močno državno poslopje, ki bi dajalo varno zatočišče in zavetje ne samo onemu delu našega naroda, ki doslej ni poznal svoje strehe, marveč tudi tistemu, ki je dolga leta kot izgnanec taval po tujini, so jeli razdirati še one temelje, ki jih je sezidal trud poedincev pred vojno in po-

vesela in ji rada prepusti najlepšo sobo začasno bivanje.

Pot jo je vodila mimo neke zlatarske prodajalne. Tu se spomni svoje zlate veržice z obeskom, svojega edinega nakita, ki so ga deli z njo v grob. In da bi takoj prvi dan ne bilo treba sorodnice nadlegovati za denar, sklene Meta prodati nakit.

Stopi torej v prodajalno, sname obesek z vratu in ga pomudi zlatarju.

Zlatar, star možiček, si natakne očala, ogleduje ponujeno blago od vseh strani in zadovoljno pokima. Urno seže po listnico in našteje Meti štiristo kron.

Meta se je čudom začudila. Kako tudi ne? Saj se vendar prav dobro spominja, da jo je prav ta nakit pred dobrimi tridesetimi leti stal okrog dvajset kron, sedaj pa naskrat tolika svota. Toda ne reče ničesar, ampak denar lepo spravi ter si misli: »S tem denarjem se bo pa že dalo lepo živeti par mesecev!«

Nato ubere pot pod noge in kmalu dospje do svoje nekdanje hiše. V veži sreča svojo sorodnico, sedanjno posestnico in se ji takoj da spoznati. Sorodnica se je sicer silno zavzela nad njo, vendar se je pa ni nikakor tako razveselila, kakor je pričakovala Meta. In ko je Meta ome-

nila, da bi rada imela začasno eno ali dve sobi zase, je sorodnica desaknila z rokami in kriknila:

»Za božjo voljo, tetka, kaj pa mislite? Jaz sem omožena, imam pet otrok in jedva dve sobi za vso družino. Vse drugo imam oddano. Odstopiti vam ne morem ničesar.«

»Nehvaležnica«, reče Meta s trdim glasom, »sram te bodi! Ker mi nočeš ugoditi zlepa, te hočem k temu prisiliti. Dobro veš, da je pravica na moji strani. Hiša je moja! Zatorej ti dve sobi v prvem nadstropju odpovem.«

»Ha, ha, ha!« se je zakrohotala hišna gospodinja in brzo izginila skozi vrata.

Meta se je sesedla na stol, zakrila obraz v dlani ter tužnega srca premišljevala nehvaležnost sveta. Gospodinja se je kmalu vrnila, a ne sama. Z njo je prišel gospod, se vstopil pred Meto in pričel z uradnim glasom:

»Slišite, ženska, jaz sem član stanovanjskega urada. Ojode stanovanj imam govoriti le jaz, — to se pravi, stanovanjski urad. A jaz vem, da je v tej hiši vse pravilno zasledeno. Vi nimate tu nikake pravice. Kaj si tinarite tod? Pojdite stanovat kam ven na kmetje! Upam, da boste to upoštevali, ako ne, vas doletí kazen.«

Nato je gospod odšel, gospodinja se je pa porogljivo obrnila k Meti: »No, tetka, sedaj ste pa slišali.«

Iz Metinih oči sta kanili dve solzi. Kam naj se obrne sedaj? Zdalci ji šine v glavo, da je nekdaš stanovanj gori v podstrešju čevljar Matic, dober človek. Bog ve, ali še živi in če še biva tu. Da, pogledat gre, on ji gotovo ne odreče strehe za nekaj časa.

In Meta leze po stopnicah. K sreči je bil čevljar, visoko gori pod streho, še vedno živ in zdrav nabijal po trdih koptih. Res je Meto prijazno sprejel in ji tudi dovolil, da sme bivati pri njem, dokler se ji poljubi. Toda plačati mora 50 K na mesec. Meta se je zasmejala, saj je mislila, da se Matic šali.

»Ali ne rajši 100 K?« je vprašala, a Matic je resnobno priklimal: »Pa dobro: sto kron!«

Ko sta prerezeta vse važnejše novice zadnjih let, se vzbudi v Metinem telesu življenjska potreba — lakota.

»Čuješ, Matic, lačna sem postala. Pojdem iskati koček mesa in skuham v tvoji pečici. Meso bo lahko tvoje, jaz sem zadovoljna, da imam te skodelfco dobre juhe.«

»Prav, prav, Meta. Toda vaši čevlji, skoro bi rekel, niso za cesto.

Za krsto, ne rečem, so bili dobri. Mogoče bi se med mojo šaro dobilo kaj pripravnega, a?«

»Ah, Matic, res, ti beli šolmi nekako čudno izgledajo za staro žensko. Najljubše bi mi bilo, ako bi mi hitro napravil par novih.«

»Napravim jih že, toda šele v par dneh. Pač pa imam slučajno par izgotovljenih, čisto novih čevljev in če se ne motim, bodo vašim nogam ravno prav.«

To rekiš izveče Matic iz omare par novih čevljev, in Meta jih začne takoj pomerjati. In res, prišli so se noge, kakor uliti. Meta, vsa vesela, hoče Matica nagraditi in vs vprašaje, koliko stanejo čevlji, pomoli Maticu dvajsetkronski bankovec:

»Na, Matic, pa kar vse obdrži!«

Matic napravi prečuden obraz. »No, kaj pa gledaš? Le kar spravi, saj veš, da nisem nikdar skoparila, kadar mi je kdo napravil po volji.«

»Meta-, bruhne zdaj iz čevljarja. »Meta, to je mnogo premalo! Čevlji stanejo danes petsto kron.«

Meta se zdrzne, toda pojmiti ne more, da čuje resnico. Bila je prepričana, da se Matic norčuje in hi-poma se je vzbudil v njej užaljen ponos gospodinjice. Hitro sezuje čevlje in jih vrže Maticu: »Na jih, naj

Manica:

Vstajenje Blaganičeve Mete.

Dih vstajenja je zavel po vesoljstvu. Njegova oživiljajoča moč je bila tako silna, da je prodrla celo v gomilo, v kateri je Blaganičeva Meta, premožna in priletna samica, sanjala ravno deset let svoj smrtni sen.

Meta je vzdignila roki, pomela si otrpli trepalnici ter takoj razumela svoj položaj. In mahoma je v njej vstala neodoljiva želja, videti še enkrat božje solnce, zreti zemljo, na kateri je živela, se veselila in trpela.

Večni pa, ki vidi celo v globokino morja, je videl tudi v grob Blaganičeve Mete in milostno ugodil njeni vroči želji. Razgrnila se je zemlja nad njeno gomilo in Meta se je dvignila iz groba.

Počasnih korakov je odšla s pokopališča. Med potjo se je domislila, da je sedaj brez vsakega premoženja. Po njeni smrti je podedovala njeno veliko in lepo hišo najbližja sorodnica, denar se je pa razdelil med oddaljenejši dediči. No, pa kaj to! Sorodnica, ki je Meti za njene velike dobrote gotovo iz srca hvaležna, je bo brezovomno zelo

vesela in ji rada prepusti najlepšo sobo začasno bivanje.

Pot jo je vodila mimo neke zlatarske prodajalne. Tu se spomni svoje zlate veržice z obeskom, svojega edinega nakita, ki so ga deli z njo v grob. In da bi takoj prvi dan ne bilo treba sorodnice nadlegovati za denar, sklene Meta prodati nakit.

Stopi torej v prodajalno, sname obesek z vratu in ga pomudi zlatarju.

Zlatar, star možiček, si natakne očala, ogleduje ponujeno blago od vseh strani in zadovoljno pokima. Urno seže po listnico in našteje Meti štiristo kron.

Meta se je čudom začudila. Kako tudi ne? Saj se vendar prav dobro spominja, da jo je prav ta nakit pred dobrimi tridesetimi leti stal okrog dvajset kron, sedaj pa naskrat tolika svota. Toda ne reče ničesar, ampak denar lepo spravi ter si misli: »S tem denarjem se bo pa že dalo lepo živeti par mesecev!«

Nato ubere pot pod noge in kmalu dospje do svoje nekdanje hiše. V veži sreča svojo sorodnico, sedanjno posestnico in se ji takoj da spoznati. Sorodnica se je sicer silno zavzela nad njo, vendar se je pa ni nikakor tako razveselila, kakor je pričakovala Meta. In ko je Meta ome-

nila, da bi rada imela začasno eno ali dve sobi zase, je sorodnica desaknila z rokami in kriknila:

»Za božjo voljo, tetka, kaj pa mislite? Jaz sem omožena, imam pet otrok in jedva dve sobi za vso družino. Vse drugo imam oddano. Odstopiti vam ne morem ničesar.«

»Nehvaležnica«, reče Meta s trdim glasom, »sram te bodi! Ker mi nočeš ugoditi zlepa, te hočem k temu prisiliti. Dobro veš, da je pravica na moji strani. Hiša je moja! Zatorej ti dve sobi v prvem nadstropju odpovem.«

»Ha, ha, ha!« se je zakrohotala hišna gospodinja in brzo izginila skozi vrata.

Meta se je sesedla na stol, zakrila obraz v dlani ter tužnega srca premišljevala nehvaležnost sveta. Gospodinja se je kmalu vrnila, a ne sama. Z njo je prišel gospod, se vstopil pred Meto in pričel z uradnim glasom:

»Slišite, ženska, jaz sem član stanovanjskega urada. Ojode stanovanj imam govoriti le jaz, — to se pravi, stanovanjski urad. A jaz vem, da je v tej hiši vse pravilno zasledeno. Vi nimate tu nikake pravice. Kaj si tinarite tod? Pojdite stanovat kam ven na kmetje! Upam, da boste to upoštevali, ako ne, vas doletí kazen.«

Nato je gospod odšel, gospodinja se je pa porogljivo obrnila k Meti: »No, tetka, sedaj ste pa slišali.«

Iz Metinih oči sta kanili dve solzi. Kam naj se obrne sedaj? Zdalci ji šine v glavo, da je nekdaš stanovanj gori v podstrešju čevljar Matic, dober človek. Bog ve, ali še živi in če še biva tu. Da, pogledat gre, on ji gotovo ne odreče strehe za nekaj časa.

In Meta leze po stopnicah. K sreči je bil čevljar, visoko gori pod streho, še vedno živ in zdrav nabijal po trdih koptih. Res je Meto prijazno sprejel in ji tudi dovolil, da sme bivati pri njem, dokler se ji poljubi. Toda plačati mora 50 K na mesec. Meta se je zasmejala, saj je mislila, da se Matic šali.

»Ali ne rajši 100 K?« je vprašala, a Matic je resnobno priklimal: »Pa dobro: sto kron!«

Ko sta prerezeta vse važnejše novice zadnjih let, se vzbudi v Metinem telesu življenjska potreba — lakota.

»Čuješ, Matic, lačna sem postala. Pojdem iskati koček mesa in skuham v tvoji pečici. Meso bo lahko tvoje, jaz sem zadovoljna, da imam te skodelfco dobre juhe.«

»Prav, prav, Meta. Toda vaši čevlji, skoro bi rekel, niso za cesto.

Za krsto, ne rečem, so bili dobri. Mogoče bi se med mojo šaro dobilo kaj pripravnega, a?«

»Ah, Matic, res, ti beli šolmi nekako čudno izgledajo za staro žensko. Najljubše bi mi bilo, ako bi mi hitro napravil par novih.«

»Napravim jih že, toda šele v par dneh. Pač pa imam slučajno par izgotovljenih, čisto novih čevljev in če se ne motim, bodo vašim nogam ravno prav.«

To rekiš izveče Matic iz omare par novih čevljev, in Meta jih začne takoj pomerjati. In res, prišli so se noge, kakor uliti. Meta, vsa vesela, hoče Matica nagraditi in vs vprašaje, koliko stanejo čevlji, pomoli Maticu dvajsetkronski bankovec:

»Na, Matic, pa kar vse obdrži!«

Matic napravi prečuden obraz. »No, kaj pa gledaš? Le kar spravi, saj veš, da nisem nikdar skoparila, kadar mi je kdo napravil po volji.«

»Meta-, bruhne zdaj iz čevljarja. »Meta, to je mnogo premalo! Čevlji stanejo danes petsto kron.«

sti in disciplini najbolj podobni: ecclesia militans.

Zakaj ni bil »Večerni list« pravičen? Zakaj je bil pristranski? Njegove besede so bile — prosto brezvestno hujkanje. Naj bi napravil tudi pred svojimi pragom red.

III.

Poglavje o »Zlahti«.

Hvala Bogu, da je vendarle enkrat konec tega poglavja! Dolgo je bilo; škoda papirja.

Škoda? Ni škoda papirja, če gre za obrambo javne poštenosti. Tudi napad je upravičen, če je sum tehten ali očitke dokazan.

V Žerjavovem slučaju se je izkazalo, da je obdolžitev bila neosnovana. »Slovenec« je prehitro — in zato pregrešno — govoril. Bog ve, kakšne je imel namere; ali je imel za glavno namero, razkrinkati korupcijo, ali pa: zadeti demokrata? To ve on sam najbolje, namreč »Slovenec«.

Jaz bi ne maral brž napasti kakega »glavarja«, zato, ker je postavil kam koga iz svoje zlahte. Med osebami izbirati kandidate, je težavna stvar. Ali naj izberem onega, ki mi ga priporočajo drugi, ali onega, ki ga sam dobro poznam, ker je moj prijatelj ali moj sorodnik? »Ozira se na izpričevala!« mi porečeš, a jaz ti odgovorim: »Izpričevala so papir. Živa oseba je vse.« Treba je torej gledati na osebo, osebo poznati najbolje, če so mi prijatelj ali — zlahta.

O, ne previden si, če nameščaš zlahto. Zakaj planili bodo po

tebi oni, ki ti niso zlahti! A pokvarjen je samo radi tega nisi.

Lahko sem napisal te besede. Zakaj nimam pravice, nikogar nastavljal, in če bi jo imel, nimam takih »zlahnikov«, ki bi jih mogel imenovati.

Se eno: Hvala Bogu, da so zlahta čisto skregana med seboj! Se vsaj s te strani ni bati najhujše korupcije. Huje je, če stranke s trdnih mest mečejo vse ljudi, ki — niso njih duševna zlahta.

IV.

»Marš ven!«

Tako podlmo pse iz sob... včasih tudi nesramnike, ki nam z besedami ali dejanji skrunijo posvečene prostore naših hiš...

Stanko Banič, dalmatinski duhovnik, pa je tako podil predsednika našega parlamenta dr. Drago Pavloviča, ki ni hotel parlamenta odgoditi do — 19. aprila.

V Beogradu ga je podil. Tam je prof. Pavlovič doma; Banič pa je prišel tja šele, ko so ga — drugi osvobodili. Ne vem, če Banič čuti, da je Beograd naš skupni dom.

Ce je Banič res rekel gori navedene besede, je on po svoji duši čisto navaden človek: nič duhovnega ni na njem. Gotovo pa ima rad, da mu pravijo: Prečastni...

Vi vsi, ki se čutite prizadete, razmišljajte o teh stvareh in o sebi, predno boste mislili na mene.

Vladna anketa in omejitve draginje.

Gospod dr. Brejc, predsednik deželne vlade v Ljubljani je objavil te dni v časopisih program ankete, katera se vrši dne 8. aprila in naslednje dni v ljubljanskem deželnem dvorcu. Žalostna, pa nepobitna resnica je, da gredo v Sloveniji in zlasti v Ljubljani cene najpotrebnejšim živilom in življenskim potrebščinam silovito naglo kvišku. Hkratu s dviganjem cen se pojavlja občutno pomanjkanje moke in mesa zlasti po mestih. Nerodno je, da se oglašja trda draginja in sitno pomanjkanje s posebno nadležnostjo prav te tedne, kar je zasedlo klerikalno prvaštvo moč in oblast v naši deželi. Nočemo biti krivični, nočemo vračati milo za drago. Priznamo celo nasprotnikom, da smo sedaj prišli v najhujšo dobo zaradi prehrane. Toda klerikalni voditelji so obetali zlate čase v prehrani, ko pride g. Brejc na krmilo, in dobre vožnje v prometu, ko postane g. Korošec vodja železniškega obrata. Prišlo je drugače, in pri brezglavni vladni gospodarski politiki drugače priti ni moglo. Dasi je bilo zadostno znano pomanjkanje, je nova vlada še 9. marca dovolila izvoz 150 vagonov jajc in 100 vagonov fižola. Iz članka Riječ SHS, ki smo ga včeraj priobčili, so razvidne še druge čednosti iz »dobičkanosnega trgovinskega ministrstva« sedanjje vlade. V te se iz estetičnih ozirov ne spuščamo. Dovolimo si pa izraziti in zastopati mnenje, da bi bila sedanja doba pomanjkanja in draginje lahko mnogo milejša, ako bi bil gospod dr. Brejc sklical anketo lanske poletje in jesen. Sedaj, na spomlad, ko so naše zaloge močno izčrpane, zlasti za žito in moko, bodo najboljši svetovalci komaj mogli pomagati gospodu dr. Brejcu in klerikalni vladi iz mučne zagate. Ali go-

spod deželni predsednik je bil že prejšnje čase enkrat predsednik naše vlade na Slovenskem, in sicer do prvih dni meseca novembra. Tedaj je bilo čas misliti, kako bo ob koncu zime in na spomlad. Meseca avgusta, septembra ali oktobra bi bil gospod dr. Brejc uspešnejše predudarja in se posvetoval. Tedaj bi bilo, kakor na Češkem izvedljivo, da se pokrijejo najprvo domače potrebe pri nas po zmagljivih cenah, potem pa se šele dela z izvoznici in z eksportom k našim »najbližjim prijateljem« v Pešti in v Beču. »Regieren heisst voraussehen«. Navzlic tej zamudi je hvalevredna dobra volja. In mi želimo anketi dobrega uspeha. Bojimo se pa, da bo efekt komaj velik. V Sloveniji je sedaj nekaka država zase, pri nas se vse drugače in dokaž trše upravlja, kakor na Hrvatskem, v Vojvodini in v Srbiji. S kakšno srečo za prebivalstvo, bodo povedali n. pr. strokovnjaki za usnjarsko stroko. Navzlic temu, da sedaj pri nas manjka moke in mesa, je po Hrvatskem in Srbkem razširjeno mnenje, da smo v svoje dežele izvozili mnogo preveč za resnične potrebe. Kdor pride iz teh krajev, ogorčeno pripoveduje o Slovencih in njih trgovanju. Nas predstavljajo za strašne tihotape in veržnike, dasi smo otroci proti onim na ogrski meji. Mi sami jim dajemo radovoljno material s tem, da nimamo nič nujnejšega dela, kakor širiti po naših, hrvatskih in srbskih listih »kolosalne« uspehe veržniškega urada. Evo vam! pravijo potem tam doli svetohlinsko in hodijo z blagom čez mejo brez strahu pred organi veržniškega urada. Pri vsem tem je to, kar vjame veržniški urad, le kapljica od močnega blagovnega odtoka, ki se na vseh

Pa jih daj tistemu, ki ti plača zanje petsto kron.

Mislila je, da bo sedaj čevljar skesano obžaloval svoje norčije, toda on je potisnil čevlje nazaj v omaro, se vsedel na svoj stolec in rekel malomarno:

»Naj pa še počakajo! Zahtevano svoto dobim zanje itak lahko vsak dan, ali pa tudi še več.«

Meta je bila užaljena. Obula si je zopet svoje »mrtvaške« šolne in slabe volje oddrsala po stopnicah.

»Hm, hm«, je mrmrala predse, »vse na svetu se je spremenilo. Vse je narobe. Tudi čevljar ni več tisti, ki je bil. Užalil me je, to je res. Toda vkljub temu mu hočem pokazati, da sem še vedno tista dobra Meta, kakor prejšnje čase. Grem in kupim kar cel kilogram mesa. Naj se ga enkrat pošteno nasiti!«

Šla je k mesariju, s katerim se je v prejšnjem življenju dobro poznala. Njegova mesnica je še stala tam, kjer nekdanje čase. Pred mesnico je stala dolga vrsta ljudi. Kaj naj to pomeni? Molče je šla mimo vseh, hoteč naravnost v mesnico. Ali glej, na pragu jo ustavi stražnik: »Ženka, kam hočete?«

»Mesa bi rada kupila, gospod.«

»V vrsto, ženka, le v vrsto! Tja sedaj!«

»Joj, joj, gospod, sedaj je pa čudno na svetu. Včasih tega ni bilo.«

»O, verujem! Včasih tudi še kaj drugega ni bilo, sedaj nas pa doleti marsikaj. Torej, le v vrsto!«

In stražnik je zamahnil z roko proti čakajoči guri. Meta pa je vzela iz žepa dvokronski novček, potisnila ga stražniku v roko in prosila: »Gospod stražnik, stara sem in težko stojim na nogah. Bodite tako dobri in kupite zame kilogram mesa. Tu je denar, kar ostane, je vaše!«

Stražnik je skušal napraviti resen obraz, toda moral se je smejati. »Žena, ali ste pri zdravi pameti? In kaj hočete z dvema kronama? Kilogram mesa stane vendar okrog trideset kron.«

Meta je izbulila oči.

»Gospod, vi ste bedak!«

Sedaj se stražnik ni več smejal. Z eno roko je izvelkel iz žepa zapisnik, z drugo je pa ubogo Meto stresel za ramo, da so ji zašklepetale kosti.

»Za to besedo boste odgovarjali na policiji«, je sikal mož pravice.

»Kako se piše?«

Hočeš, nočeš se je morala Meta legitimirati.

»Sedaj pa mi izginite urno izpred oči, stez vasa pomorim!«

mejah izliva iz Jugoslavije k mejam. Kakor rečeno, želimo anketi dober uspeh. Zdi se nam pa, da je za anketo, ki naj opravi resno delo in ima obsežen program, prav malo primerno, da se otvori galerije. Ali morda za to, da bo narod imel circenses in gledišče, če mu ni moč dati

Dr. Fornazarič:

Vstajenje naše.

Veliki čudežni simbol odrešenja trpečih množic, hrepenečih, pričakujočih rešitve, danes simbol narodov sveta, ki so doživeli svojo krvavo Golgotu in v trepetu pričakovanju svojega poveljanja. Kdaj bo simbol postal resnica, živa, polna blaženstva in sreče?

V ta dan človek izprašuje sebe in večnost, da bi ji iztrgal tajno, da bi iz svoje Golgote v srečnem trenutku zasledil vsaj žarek velikega dne, ki mu je pisan od večnosti; v ta dan pretresa svojega življenja ugasle dneve, premerja svojo dolgo trnjevo pot do Golgote.

Kakor človek, tako narodi, človeštvo, ki je trpljenja polno tako mi vsi, ki smo doživeli svoje kronanje z žarečo krono, doživeli svoje strašno križanje!

Niso veseli dnevi preteklosti, grenkih napolev razočaranja in prevare je šlo mimo nas, izprazniti smo morali vse do dna. Niti kapljica nam ni bila prihranjena.

Tisočletje sužnosti in trpljenja, strahota svetovnega požara je rodila našo svobodo, ni pa izžgala iz naših duš znamenj sužnih časov, srca nam niso še godna za veliko praznovanje.

Bili smo veliki otroci, smo še vedno. Vsi srečni smo v prejšnjem trenutku svoje svobode pozdravljali ves svet, vsem ponujali svoje srce, ker smo verjeli v poštenje, v zvestobo in plemenitost sveta. Videli smo vstajati svojo staro pravdo, v rokah smo imeli svoje pravice, svetu smo klicali: pridi, poglej, podpiši!

Prišel je veliki, lepi, pravični svet. Pismouki so prevzeli v svoje roke našo pravdo, začeli nam pisati pravico. Ti pismouki so bili hujši kot farizeji, zapisali so nam strašno krvavo pravdo, pravdo da moramo na Golgotu. V naš lepi svobodni dom so stopili, zaprli nam vrata, odrekli nam solnce in zrak — za svojo sodbo so zahtevali pol naše dedščine. Sklonjenih glav smo stali pred njimi, kot grešniki, slušali, molčali in dušili solze; naše silne, komaj verig osvobodene roke so začeli razpenjati na križ. Prosili smo in jokali, krivili kolena in čakali — pol drugo leto, čakali in upali! Kaj smo še upali, česa smo še pričakovali?

Bele vrane.

Italijanski senator Ruffini je izdal knjigo »Il Patto di Roma« (Rimska pogodba). V predgovoru piše: »Smatram za najpomembnejši dogodek v svojem kratkem političnem delovanju, da sem imel spomlad l. 1918. čast, biti predsednik rimskega kongresa narodov, tlačenih v državi avstro - ogrski, ter da sem sodeloval ob sklepanju rimske pogodbe, ki ima danes že zgodovinsko važnost.«

Rimska pogodba je bila sklenjena med zastopniki avstrijskih Italijanov, Čeho - Slovakov, Jugoslovancev, Poljakov, Rumunov, Rusinov, ob sodelovanju antantnih veseli in pod protektoratom Italije. In pri Ita-

kruha in pa obleke poceni? Taka javna razprava bo komaj v prilog uspešnemu delu ankete. Mi bi si želeli mirnega razpravljanja, brez demagogije. Tako je drugod pri anketah običajno. Pri nas pa je klerikalna modrost drugega mnenja.

— * —

Danes je veliki čudoviti dan, ko se odkrivajo tajne in ko narod na svoji Golgoti povišan in razpet na križu trpljenja spoznava resnico in vidi svojo čisto, od vekomaj zaželjeno pravdo in težavno trnjevo pot do nje. Vidi in spoznava resnico, največjo, ki mu je bila nelzerna zagotetka. Vidi svoje sodnike in mučitelje, vidi sebe in svoje razpete roke, — vidi svoj lastni neodpušljivi greh, za katerega se pokori: Veroval je zvesto in trdno v druge, pozabil je nase, Veroval je v tulo moč, — ni na videl svojih mogočnih mladih pesti, — v tulo veličino in silo, sedel na se mu odkriva lastna malodušnost in slabost. Spoznava šele sedaj v svojem troklenju, da v njegovem srcu ni bilo prave vere, vere vase, in zato tudi ne prave sile, ki bi ga pehala iz Golgote v Velikonoč.

Vidi to in spoznava, in že je v njegovem srcu vera, že je v njegovih udih čudovita moč, in na križ razpete roke križijo svojo silo v pest. Oglej čudo: Nič več prošnji, nič več trepetu! Velika noč je pred njim, kvišku in njej nasproti.

Samo svoje moči zberi mladi orjak, združi jih v eno samo mogočno pest, in poln vere in samozvesti vase in svojo pravdo položi na pravdo, pisano ti od sovražne tujine, ro svojo silno pest, raztrgal to tujno pravdo v vse vetrove in napiši si sam, v svoje srce, zariši v svojo zemljo in na svoje meje, dane ti od dedov svojo pravo staro pravdo! Svoji sovražnikom pa pokaži svojo silno moč, ki ti jo daje tvoja vera in ljubezen do vsega, kar je tvojega. Tvoja edinstvena zavest. Ne več prosilec, z glasom leva opozarjal tujino, da si vedno na straži.

To bodi tvoja pot v bodočnost. Sila, vera, zvestoba.

Živi, vsemu svetu razodeti genij Tvoj pa bodi vse pomirljivoča in združujoča: vsem tvojim otrokom enako dobra mati Tvoja Jugoslovanska Matrica, tvoj edini resnični zvesti prijatelj in pomočnik, ki tebi varuje dom in z zvestim srcem matere štiti s svojo roko tvojo urupano dečo.

Le tak boš doživel svojo Veliko noč. Zato čuj in slušaj in kvišku srca.

ljanih, ki so takrat z odkritosrčnim navdušenjem priredili tisti rimski kongres in ki so bili takrat prepričani, da je prišla doba, ko nastopi Italija pot, ki ji jo je določil Mazzini, pri teh Italijanih je ostal lep spomin na dobo čistega idealizma, hkratu pa tudi žalost nad vse, kar je temu idealizmu sledilo. In skoraj v vseh italijanskih udeležencih živi danes neomajna vera, da bi bilo za Italijo in za vso Evropo lepše in boljše, ako bi bili italijanski diplomatje in politiki sploh vztrajali v smeri, ki so jo spomlad l. 1918. nastopili s tolikim navdušenjem in zaupanjem.

Senator Ruffini je baš iste-

ga leta v Rimu proslavil spomin na Jana Husa s krasnim, globokim govorom. In danes piše v predgovoru omenjene knjige: »Kolikor se tiče mene, sem dandanes prepričan, da neje kot kdajkoli poprej: če bi bil takrat v Italiji politik takega duha in take avtoritete, da bi bil odločno nastopil ter nadaljeval v takrat začetem delu, bi imela naša Italija zdaj že več mesecev mir znotraj in zunaj svojih mej ter bi imela tudi večjo in gotovejšo korist, nego jo bo imela. Imela bi gospodarske koristi in predvsem po svetu tako slavno ime, kakor ga ni imela nikoli in kakor si ga izdaleka ne pridobi nikdar več.«

Mladi italijanski zgodovinar P. Silva piše v svojem poročilu o Ruffinovi knjigi: »Kapitolški kongres je bil posledica dveh struj, dveh sil, ki sta se združili v pravem hipu za skupno delo in z blagodarim uspehom. Ena struja je bila navdahnjena s tradicijo, ki ji leži izvir v dobi italijanskega prerodenja; drugo strujo je določal jasni pogled na politični in vojni položaj, ki je nastal po odpadcu Rusije in po porazu pri Kobariidu. Možje prve struje so bili idealisti, povsem vdani naukom Mazzinijevim, drugi pa so videli, da preostaja Italiji edina cesta, če naj se izogne nevarnostim separatnega miru z Avstro - Ogrsko, ki je imela svojo vojsko na Pavi: podpirati vse protihabsburške akcije. S svojimi čisto nevhvaležnim delom so idealisti od samega začetka vojne v prospeh tlačenih narodov pripravili fla realni politiki.«

Knjiga »Rimska pogodba« je zbornik razprav mož druge smeri, torej realnih politikov, ki so po zmaga namesto hvaležnosti želi gola očitavanja in gonje, ki pa so ostali zvesti prvotni svoji politični smeri, čeprav so pahnjeni v opozicijo ter imajo proti sebi skoraj vse javno mnenje italijansko. V knjigi je govor poslanca Amendola, ki je v »Corriere della sera« vedel borbo najprej za češko gibanje, kasneje pa za vse protiaustrijske pokrete. Dokaže, da je bila politika rimskega kongresa edino pravilna in kako je grešila Italija, ko je to politiko ostavila. A. Borgese, profesor na rimski univerzi, je objavil v tej knjigi spomenico, ki jo je podal Sonni novemu ministru glede jugoslovanskega gibanja. Podatke je dobil v Švici v jugoslovanski družbi. Spomenica, izročena pred kobariidskima tastrofo, se odlikuje z resnično pravico ljubeznostjo napram Jugoslovonom. N. Ojetti, organizator povelovalnega in propagandnega urada na italijanski fronti, pripoveduje, kako so Čehi, Jugoslovani in dr. pomagali pri poizvedbah in v agitaciji med avstro - ogrsko vojsko. A. Torre, ki se je pogajal z dr. Trumbićem v Londonu pred kongresom, popravlja razna zavilanja italijanskega časopisja glede tistih sej. Vsa knjiga pa govori seveda o sporu italijansko - jugoslovanskem, obsega mnogo ostrih napadov na Sonninovo politiko, mnogo rezkih besed proti onim Italijanom, ki so se sicer rimskega kongresa navdušeni udeležili, a so mu kasneje, po »zmagi«, obrnili neznačajno svoj hrbet. Opozarjamo le še na Ojettijeve besede, ki se tičejo Slovenca, prof. Pivka. Ojetti pripoveduje, da je prof. Pivko meseca avgusta l. 1917. organiziral na italijanski fronti čehoslov. in jugosl. oddel. ter predložil cel načrt za ofenzivo proti Trenti. Te ofenzive se Italijani

Pogledal jo je od glave do nog in rekel mirno:

»Ženica, najbrž ste ga danes zvrnila par meric preveč? — Pojdite na prosto, da se vam izkadi!«

To reki, je odprl vrata in jo narahlo porinil na cesto.

Meta je obstala kakor kip. Oztla se je kvišku, ozrla se okrog sebe in zaječala strto:

»Ne vem, sem li blazna jaz, ali je blaznel ves svet, ali pa je oboje? Matic se torej ni šalil? Gospodinja sorodnica, stražnik in ta prodajalka, govoré resno? Taka draginja vlada torej po svetu? Kdo pa še more mirno živeti? Vem le, da zame ni več prostora na tem svetu.«

Olava se ji je sklonila globoko k tlom in ne ozrla se ni na desno, ni na levo je šla trudnih korakov, ne več v svojo nekdanjo hišo, nego naravnost na — pokopališče. Dospevši do svoje gomile, je obrnila oči proti nebu in milo zaprosila, naj se je usmili dobri Bog.

Večni je slišal in uslišal njeno molitev. Zemlja se je razgrnila, in Blaganičeva Meta se je z vzklikom: »Blagor mrtvim!« vlegla zopet k počitku.

In zemlja se je zopet strnila nad njeno gomilo.

niso upali izvršiti, da bi bila imela nedvomno dalekosežne posledice ter bi bila pripravila avstro - ogrski armadi debacle — pred italijanskim Kobardom! Po besedah največje pohvale o tem našem rojaku, pravi J. Ojetti: »Ne vem, kakšne zahvalne besede je izrekla ali kaj je storila republika čehoslovaška v zahvalo stotniku Pivku. Toda (ponavljam besede generala Štefanika) malo apostolom češke ideje bi imel biti po pravici češki narod tako hvaležen, kakor Slovenci Pivku.«

Tako je danes v Italiji vsaj nekaj belih vran - politikov, ki ne soglašajo z vladno politiko proti Jugoslovanom. Te dni je eden izmed najbolj gorečih glasnikov Mazzinijevih

idej in sloge z Jugoslovani, poslanec G. Salvemini izstopil iz svoje parlamentarne skupine, ker se ne strinja s protijugoslovansko politiko. In njegovi volilci v Bariju so slavnostno izjavili, da popolnoma pritrjujejo njegovi politiki in odobrujejo njegov izstop.

Malo je še takih italijanskih senatorjev, poslancev, volilcev in časnikarjev, ki so dosledni, značajni v svoji politiki in ki jim »sveti« egoizem ni zatečen pogleda v bodočnost. A zdi se, da vpliv te male čete razsodnih realistov narašča. Vedno nove vesti o novih pogajanjih vzdržujejo nam pojemajoči plamenček nade, da se pri med Italijo in Jugoslavijo morda vendarle ne prereže.

ker bi se tako naložila veleposestvu naloga preskrbe, slednjemu pa bi bil zagotovljen nekak milostni rok; veleposestvo moramo namreč priznati za potrebno socialno zlo iz vidika naše prehrane ter vsega našega narodnega gospodarstva.

Na ta način bi prišel seveda ves promet z žrnjem in moko pod nadzorstvo, ker bi morala biti vsaka pošiljatev žrnja, ki ne gre na državno nakupovalno poslovalnico, opremljena s prevoznico v obliki potrdila o oddani količini. Le v okoliših istega političnega okraja naj bo promet popolnoma prost. Ker bo treba torej v splošnem za vsaki prevoz prevoznice, bo tudi izostalo veriženje ali premikanje blaga. Vsakdo bo namreč interesiran na tem, da pride blago že po prvi pošiljavi na končni naslov, sicer bi moral zopet oddati polovico v dobavo nadaljne prevoznice.

Predaleč bi nas privedlo že sedaj razpravljati o podrobnostih

predlagane rešitve našega trenutno najbolj perečega vprašanja. Sedaj je predvsem poglavitno to, da pride stvar sploh v tek in sicer takoj, dokler je mogoče še kaj rešiti. Za neposredno bodočnost, ko smo že v drugi polovici porabnega leta, je najnujnejša odredba, da mora vsako velepodjetje, ki prodaja žrnje ali moko, oddati po določeni ceni polovico zalog državi, ta pa naj mu omogoči za ostalo blago prosto trgovino v mejah kraljestva, izvoz iz države pa le potem, ko se je zagnala preskrba naših državljanov.

Ker sebi in svojim sodržavljanom ne želimo potopa, naši mladi državi pa bi radi prihranili katastrofo, ki prihaja vedno bližje, sem zapisal te vrste željo, da bi eventuelno rodile boljše misli in predvsem pripravile našo vladno do prepričanja, da se mora krušnega vprašanja lotiti z vso verno, ne le radi želodca, temveč tudi radi žepa.

— * —

Dr. O. Pirkmaier:

Napravimo red v našem gospodarstvu!

IV.

Po Milko Brezgarjevem »Osnutku slovenskega narodnega gospodarstva« producira Slovenija okoli 15.000 vagonov krušnega žrnja, rabila pa bi še nvažanih 12.000 vagonov. Ker je pa tu porabna količina vsekakor visoko računana ter ne odgovarja popolnoma našim razmeram, ker je poleg kruha še krompir bistvena hrana prebivalstva, mislim, da bi zadostovalo okoli 8000 vagonov krušnega žrnja.

Pri tem računam, da ima Slovenija nad 1 milijon prebivalcev, ki rabijo povprečno na osebo po 160 kg krušnega žrnja, t. j. 16.000 vagonov. Če znaša naša lastna produkcija 15.000 vagonov krušnega žrnja ter se porabi za seme in krmo okoli 47% to je okroglo 7000 vagonov, ostane za prehrano prebivalstva še od lastnega pridelka 8000 vagonov krušnega žrnja, in cela potreba uvoza znaša okoli 8000 vagonov krušnega žrnja. Ker bi državna preskrbovalna akcija obsegala le srednji in revni sloj, bi se ta številka še morda znižala za 10—15%.

Gornji številki ne navajam, ker jim prepisujem bogve kako zanesljivost — saj nam manjkajo točni podatki in so vzete številke le aproksimativno — ampak le, da dokažem, da ne gre za količine, ki bi jih naša blagoslovljena država ne zmogla. Saj je samo Hrvatska in Slavonija izvažala letno nad 20.000 vagonov in tudi Srbija, ki je pred vojno producirala nad 75.000 vagonov krušnega žrnja, bo upajmo skoro vsaj toliko restituirana, da bo lahko proizvajala večji del sedaj zmanjšane števila svojih prebivalcev sama. Pa tudi v drugih pasivnih delih naše države ni količina za osiguranje državne preskrbe tako velika, da bi je rodovitne pokrajine Banat, Prekmurje, Medjimurje itd. ne mogle preskrbeti, če oddajajo le del odvisne produkcije in tudi je sigurne prosti trgovini še lep preostanek.

Da mora pri tem iz narodnogospodarskega vidika ponehati obsojanja vredno in naš promet po nepotrebnem ovirajoče izvažanje žrnja iz nepreskrbljenih ali gospodarsko pasivnih krajev, pač ni treba poudarjati; saj je to brezglavnost, katero bi bili morali davno odpraviti že z ozirom na pomanjkanja prevoznih sredstev.

Na podlagi statističnega materiala se bi dala dognati vsaj približno

na količina krušnega žrnja, ki se mora nabaviti za omenjeno preskrbovalno akcijo cele države na eni in nadprodukcija krušnega žrnja aktivnih okrajev na drugi strani. Razlika med obema količinama je ona množina, ki bi prišla v poštev za prsto trgovino ip. sicer za imovite sloje in za izvoz.

Da si država brez nasilnih sredstev zagotovi predvsem svojo količino žrnja, prepove naj izvoz za vse poljedelce in trgovce, ki se ne izkažejo s potrdilom, da so državni nakupovalni poslovalnici po določeni ceni že oddali izvozu odgovarjajoče količine žrnja. Ako bi bilo n. pr. po produkciji v Jugoslaviji za oddajo na razpolago 50.000 vagonov žrnja ter bi se rabilo za državno oskrbljene sloje 25.000 vagonov, bi se moglo dobiti izvozno dovolilo le za ono količino žrnja, katere se je že prej oddala za določeno ceno državi. Ker pa obstoja nevarnost, da bi prišla država zlasti v začetku gospodarskega leta v stisko in bi ne spravila skupaj pravočasno za preskrbo potrebne količine, bi bila priporočljiva oblikovna oddaja žrnja, n. pr. pri vseh posestvih, ki merijo nad 20 ha ter imajo od tega najmanj 10 ha njiv. Količina naj bi se predpisala potem davkarje, na podlagi posestne pole po čistem donosu njiv. Uverjen sem, da bi že 1/10 povprečnega pridelka zadostovalo, da se zagotovi vsaj prva najnujnejša količina žrnja za prehrano srednjih in revnih slojev. Ostalo, kar še rabi država, bo pa privrgla želja po izvoznih. Ta kombiniran sistem prostovoljne in oblikovne oddaje, ki bi se moral seveda še primerno izpopolniti, bi gotovo zagotovil za državno preskrbo potrebno količino krušnega žrnja. Znanosti bi bilo celo umestno, desetino sprejemati kakor davek, ker bi se s tem na zunanji najbolj označila obveznost te dajatve. Beseda desetina pa naj ne zbujaa mnenja, da žalujem znatno po razmerah, ki so vladale pred letom 1848. Saj bo ta dajatev zadela v prvi vrsti velikega producenta in bo zahtevala le tam, kjer je res, kaj dobiti. Našemu kmetu se torej ni treba bati, da pridejo zopet omi nesrečni časi revizije, ko se je iskalo in jemalo pri onem, kateremu bi bilo treba navadno še kaj dodajati. Mogoče si bodo potem vsaj nekoliko oddahnili zagovorniki šablonske agrarne reforme,

== Quod licet bovi, non licet Jovi! »Slovenec se zgraža, da je JDS ustanovila za svoje člane gospodarsko organizacijo, da jih preskrbuje z živili. Posrečilo se je ti organizaciji, da si je preskrbel nekaj moke. To moko deli sedaj svojim članom, t. j. somišljenikom. Da je JDS kaj takega ustanovila, je bilo silno pametno in stranka bo še bolj napredovala, če med svojimi privrženci ustanovi še druge gospodarske organizacije. Če bi bila JDS ustanovila to gospodarsko podjetje s kakim vladnim denarjem, bi bilo to graje vredno; ker pa se je ustanovitev izvršila z zasebnimi sredstvi, ne more temu nikdo ugovarjati, ker velja tukaj popolna gospodarska svoboda, katere so se dosedaj posluževali socialni demokratje in v polni meri posluževala se je te svobode tudi SLS. Zadruga zveza, Mlekarska zveza, Zadruga centrala, Gospodarska zveza — vse to so bile klerikalne ustanovitve, in njihova prva naloga je bila, podpreti predvsem somišljenike SLS. Nikdo se proti temu ni upiral. In če sedaj druga stranka ustanavlja svoje gospodarske organizacije, nima »Slovenec« najmanjše pravice ugovarjati. Zavil pa je zadevo tako, kakor da bi bila šla JDS z moko v volilni boj. To je naravnost otročje, posebno od glavnega glasila tiste stranke, ki je po deželi javne aprovizacije v bogati meri zlorabljala samo v to, da je podpirala izključno le svoje somišljenike. Stvar vam je sicer na poti, to vemo, in tukaj je iskati vzroka vašemu divjanju, ki pa JDS nikakor ne bo zadrževalo, da ne bi ustanovila novih gospodarskih združenj in podjetij na korist svojim somišljenikom. To je naša pravica in te se bomo posluževali, naj se pri tem tiš katoliški komunisti, ki danes urejajo »Slovenca«, še tako penijo!

== Kronska svet v Beogradu. Beograd, 1. aprila. Jutri se vrši v poslopu ministrskega predsedstva kronska svet pod predsedstvom prestolonaslednika regenta Aleksandra. Na kronskega sveta se bo preselil zunanepolitični položaj in se bo razpravljalo tudi o jadranskem vprašanju. Šef naše mirovne delegacije v Parizu Pašić bo ob tej pri-

Politične vesti.

liki podal svoj ekspozé. V političnih krogih se zatrjuje, da je spor med Trumbićem in Pašićem principijalnega značaja. Naš zunanji minister Trumbić zahteva, da naša vlada ne dovoli prekoračenja Wilsonove črte ter zahteva kot skrajno mejo reko Rašo, tako da bi Opatija in vzhodni del Istre pripadali Jugoslaviji. Pašić zagovarja temu nasproti stališče Lloyda Georga in zahteva kot protikompenzacijo za izgubljene kraje v Istri odškodnino in Albaniji. (Ne verjamemo, da bi bila ta verzija resnična! Uredn.) Ako se na jutrišnji seji ministrskega sveta odloči kronska svet za Pašićev načrt pomeni to novo krizo, ker stoji Narodni klub trdno na stališču, ki ga zavzema dr. Trumbić. Neki radikalni poslanec je odgovoril poročevalcu zagrebških »Novosti« na vprašanje, kako stoji naš zunanepolitični položaj: »Vprašanje Reke stoji za nas zelo slabo.« — drugega pa ni hotel ničesar izjaviti.

== Pašić se vrne v Pariz. Beograd, 1. aprila. Iz krogov Pašićevih pristašev se trdi, da je Pašić zelo nezadovoljen z današnjim stanjem v Parizu in z delom parlamentarne levice ob priliki zadnjih dogodkov. Zagotavlja se, da Pašić v najkrajšem času odpotuje zopet v Pariz in zatrjuje, da bo samo toliko časa ostal v javnem življenju, dokler trajajo mirovna pogajanja, potem pa se odtegne političnemu življenju. Njegov prihod v Beograd je po zadržanju njegovih pristašev bolj v zvezi z notranjepolitičnim položajem, kakor pa z vprašanjem rešitve našega Jadrana. Iz teh vzrokov je pričakovati na današnjem kronskega sveta večje popustljivosti radikalcev napram drugim strankam. Takoj po velikonočnih praznikih namerava Pašić odpotovati zopet v Pariz.

== Italijan — jugoslovanski delegat v Londonu! Beogradska »Politika« priobčuje tole neverjetno vest: »V Londonu se je pojavil nek Wolf, ki se je predstavil mednarodni pomorski komisiji kot delegat — jugoslovanske reparacijske komisije — in v njenem imenu zahteval, da se zaplenjene bivše avstro - ograde tadje izročijo — človek bi mislil jugoslovenom — toda ne, marveč tržaškim brodovlom, torej italijanskim

državljanom. Ako bi ta komisija ne bila tako brza, kakor vse ostale zavezniške komisije, bi bilo to vprašanje hitro rešeno in zavezniki, ki že tako dobro poznajo našo velikodušnost, bi lahko zopet zabeležili na naš račun še eno novo žrtev za mir in slovo z našimi sosedi. Toda stvar se je razkrila predno je padla odločitev, in šele potem se je dognalo, da je samozvani »delegat Wolf« italijan — italijanski član mednarodnega mornarskega društva. Ali istočasno se je tudi ugotovilo, da je bil Wolf v istini zaposlen pri naši mirovni delegaciji v Parizu, od koder je nemara kot njen kurir odšel tudi v London. — Nimoma vzroka, da bi dovomili o resničnosti »Politikine« vesti, saj je znana stvar, da imajo Italijani povsodi pri nas svoje zaupnike in vohune. Cisto gotovo je torej, da je tudi Wolf italijanski vohun, ki se je hotel s svojo avanturo v Londonu ne samo proslaviti, marveč si tudi pridobiti priznanje in zahvalo pri svojih gospodarjih. Na celi stvari se nam zdi čudno predvsem to, da je mogla naša delegacija sprejeti v službo človeka, o katerem ni imela prav nobenih informacij in nobenega jamaštva, da je zanesljivo naš človek.

== Jasnosti zahtevamo v jadranskem vprašanju. — Tajnih pogodb ne priznavamo! LDU Zagreb, 2. aprila. Včeraj popoldne je bil setanek zastopnikov iz okupiranih krajev, na katerem je bila sprejeta nastopna resolucija: Vsesledovratnih glasov, ki se širijo poslednje dni, da bo jadransko vprašanje, zlasti vprašanje Reke in Kvarnera, v kratkem rešeno ali da je že rešeno s tajno preliminarno pogodbo med gotovimi našimi činitelji in Italijo, je nastala v vseh krogih naroda velika razburjenost. Zaradi tega zastopniki jadranskih krajev brez razlike strank pozivajo tem potom vse narodne predstavnike iz okupiranih krajev, naj brez odlašanja zahtevajo od mirovniških delegatov, ki se sedaj nahajajo v domovini, resnično in nedvoumno poročilo o stanju stvari, ter naj potom akcije svojih klubov v Narodnem predstavništvu dobe jamaštvo, da se jadransko vprašanje ne bo preliminarno rešilo na način, da bi se postavil narod pred gotovo dejstvo. — Za zbrane so podpisali Ivo Erzarić, Rikard Katalinčić - Jeretov, dr. P. Mandić, Milan Marjanović, Šime Pečinić in dr. Evgen Verk. — Poslanci iz okupiranih krajev so poslali danes nastopno brzojavko ministrskemu predsedniku Stojanu Protiću v Beograd: Udrženje poslancev iz okupiranih krajev najodločneje protestira proti vsakemu popuščanju v jadranskem vprašanju ter zahteva, da naj narod sam s plebiscitom odloči o svoji priпадnosti. Prosimo, sporočite to brzojavko predsedniku mirovne delegacije gosp. Nikoli Pašiću. — Podpisani: predsednik dr. Trinašić.

== Naši mirovni delegati v Beogradu. Drugi naš delegat na mirovni konferenci v Parizu, Andrija Radović, je došel v Beograd, kjer bo ostal kakih 10 dni radi referata in prevzetja instrukcij glede onih vprašanj, ki se bodo reševala na mirovni konferenci.

== Reorganizacija naše trgovine z inozemstvom. Na eni izmed bodočih sej bo ministrski svet sklepal o vprašanju reorganizacije naše trgovine z inozemstvom, in sicer na podlagi predloga ministra za trgovino

Ivan Debevec:

V kazematah.

(Velikonočna črtica.)

Dne 23. marca 1916 — v drugem letu svetovne vojne — smo po težki, umazani roboti, ko je bilo končano strogo kontrolno štetje, polegali po trdih kazematnih ležiščih. V VIII. kazemati na pol podrti slavonske trdnjave Stare Gradiške ob tam žoltotomni Savi, smo životali sami izbrani uporniki, izdajalci in politični nezanesljivci, skupno pomešani z najrazličnejšimi elementi raznovrstnih značajev in jezikov. Pogled na pusto, prostrano slavonsko ravan, stoječo skoro celo zimsko dobo pod vodo, nam je bil edino razvedrilo v vlažni, temni, z opeko tlakovani in kakemu podzemeljskemu rovu podobni kazemati. V težkem molčanju smo se premetavali sem in tja po slamnjačah. Naenkrat začujemo težko rožljanje ključev. Ključar odpre močna hrastova vrata. Strogo resno stopi v kazemato, malomarno ponavljajoč: »Evo vam trojico do — smrti!«

Planili smo pokonci ter z največjo radovednostjo obstopiti novodošlo trojico. Odkazali smo jim tri, še prosta ležišča. Tatovi in vlonilci so z jastrebimi pogledi premetavali nesrečnike, po bliskovito so opazili, da imajo nekaj kaj pol-

belega kruha. Ponoči jim ga je potem nekdo ukradel, ker glad — kralj kazemat — je bil velik. Seznanili smo se medsebojno. Z vso dvorljivostjo in vladnostjo smo si kratko dopovedali svojo usodo in sodbo.

— Dimitrij Grigorevič Jančevckij, korespondent »Novega Vremena« na Dunaju.

Predstavili smo se mu po vrsti: učitelj France, sodar France, kraška korenina s 15. leti težke ječe in drugi.

»Koliko let ječe?«

»Do smrti! Toda, uverjen sem, da nam vsem skoro zasinje solnce svobode,« nas je samozavestno tolažil Dimitrij.

Pri teh besedah so naši obrazi, izstradani in izmučeni, zažareli v trdni nadi boljše bodočnosti, velike svobode.

»In tovariša?«

»T. Djakov, posestnik v Pri-karpatski Rusiji. Dosmrtna ječa!«

»G. Gavrilovič, župan in posestnik v Kamiencu Podolskem. Obsojen na dosmrtno ječo.«

»Vzrok?«

»Obsojeni smo veleizdajci, žaljenja Velikanstva. Nad eno leto je trajal naš proces.«

Postali smo si iskreni prijatelji. Zadnja dva — postarna, osvela moža, sta takala utihla svoj — takli

suženjski usodi v ruski bibliji, katero so jim bili izjemoma dovolili vzeti v kazemate. Samotni revolucionar pa si je vedno ponavljal uganjko: »Sto golobov na rumenem žitnem polju. Njih 99 zbira žrna na kup in edin sam se z njimi gosti — hu-u — človeška družba.«

Počasi so se bližali tudi v te zapuščene kazemate velikonočni prazniki. Bila je cvetna nedelja. Mesto palm in duhtečega spomladnega cvetja — torture robote in kosti li-zajoči kazematni mraz. Mesto »hozana« — hreščeče psovanje.

Cmerikav, težak je bil veliki teden. Vrhunec zavidnim strastem egoizma je nastopil na veliki petek, dan generalnega posta. Izstradani so se spogledovali kazematarij kot zver. Valovilo je po vsej kazemati razburjenje. Dimitrij Grigorevič je stal pri širokem, težko omreženem oknu. Gledal je na dvorišče, kjer so straže palili svoje lule ter otepal vojaški komit. Kazemata je bila tik stražnice. Mimo je prišel službojoči sloki profos s težko kavalerijsko sabljo. Razkazoval je novodošlemu lajtnantu — računovodji kazemate in njih stanovalce. Trenotno sta postala pred VIII. kazemato. Profos je z zaničljivo gesto pokazal na Dimitrija. Staločega ob oknu biblijo. Dimitrij je zapazil ta zaničevanja polni mirizaj. Ogorčeno se je obrnil ter odšel na nasprotni konec kazemate. Profos je razkazoval zavpij v kazo-

mato: »Kerkersträffing Jančevckij! Dimitrij se je z nekakim aristokrat - sko — tihim protestom približal profosu: »Na povelje!«

Profos: »Jutri, jutri na raport!«

— »Dobro!«

— »Zakaj ste se odstranili?« — »Ker si tudi kot kaznjene ne dovoljujem, da bi me ljudje hodili opazovat kot kako opico v menažeriji. Sem Rus ...« Oči so Dimitriju žarele in plamtale v zavračanju takega poniževanja.

Drugi dan ob 11. je Dimitrij stal na levem krilu pri raportu pred stotnikom Š., strastnim in zagriženim frankovcem, ki je dal celo vse s cirilico pisane knjige vojaške kaznilnice zapleniti in ni dovolil njih čitanja našim pravoslavnim bratom.

Nadušljivi kapetan je pri raportu rohnel nad Dimitrijem. Osorno je zavpil: »Fünf Tage Dunkelheit!« Obrnil se je obenem h ključarjem: »Je — li kaka temnica prosta?« — »Da!« — »Tako jo menaj notri ž njimi!«

Dimitrij je odšel v samotno, temno celico. »Na počitnice«, kot so se običajno izražali kaznjenci v svojem jetniškem žargonu. V celici — temnici je moral človek 48 ur preživeti povsem v temi, potem pa 24 ur ob skromni svetlobi. V temnici je vodila pot skozi VIII. kazemato.

Zasvetilo je solnčno jasno jutro Velike noči. Štost omrežen okno

so udarjali na domove mrtvih duš pitčji spevi. Kmetje iz vseh bližnjih slavonskih vasi so prihajali na lahkih telegah v trdnjavo. V svoji usmiljenosti so nameravali podariti velikonočna darila »roblji«. Toda kapetan je prepovedal vse in prepovedal izročiti »veleizdajalcem« vsako, tudi najmanjše darilo. Ključar je prišel jutraj odprati temno celico Dimitrijevo. Sledili smo ključarju v prostore temnih celic. Tam smo ponudili košček kruha in soli — Dimitriju kot velikonočno darilo in »žegen«. V težke železne okove vklepanega smo po vrsti objeli, poljubili in si po ruskem običaju običajno želeli veliko noč: »Hristos voskres!« Použili so kruh ubogih.

V samotnem zatopljenju so nam potekale minute Velike noči. V čitanju, razmišljanju bila je naša utaha. Proti večeru pa je nastal v kazemati vihar strastnega prepra. Dva razbojnika sta se sprla zaradi kruha in tobaka.

Tiha Velika noč je končala s disharmonijo.

V naših otopelih dušah je tlela iskra hrepenenja po vstajenju, spomladno kopnenje, železni okovi pa so nas tlačili k mrzlim, vlažnim kazematnim tlom ... Barometer kazematnega življenja nam je označjal prihod — nove spomladi ... In bilo je tako. Hrepenenje je postalo — resnica.

no, ki bo bržkone v celoti sprejel. Ta naredba ukinja pristojnost vseh pokrajinskih vlad za sklepanje lastnih kompenzacijskih pogodb s tujnimi vlada.

== Občinske volitve na Hrvaškem. Zagreb, 2. aprila. Pri občinskih volitvah v Fužinah in na Vrhovini je zmaga lista demokratske zajednice. Demokratska stranka je v teh dveh občinah dobila vse mandate.

== Stavka beogradskih visokošolcev. Beograd, 1. aprila. Danes se je vršila na dvorišču beogradske univerze skupščina visokošolcev, na kateri so poročali poleg drugih zadev tudi o zaključkih visokošolcev v Zagrebu in so protestirali proti zapostavljanju gotovega dela dijaštva namreč dobrovoljcev. Beogradsko dijaštvo je nameravalo sklicati za nedeljo veliko narodno skupščino na Terazijah, a je vlada shod prepovedala. Dijaštvo namerava zaradi tega s pomočjo delavstva sklicati vseeno za nedeljo shod in izdati proglas na narod, v katerem opozarja na kvarljivo politiko sedanjice vlade ter na nevarnost, ki grozi hrvatskemu delu našega naroda s strani Frankovcev. Ker je ministrski svet odobril postopanje rektorja in dekana beogradske univerze in dovolil, da se kaznujejo oni dijak, ki so dijaško gibanje povzročili, pričakovati je v bodočnosti novih spopadov med dijaštvom in vlado. O sklepih nedeljskega zborovanja se bodo obvestile dijaške organizacije v Zagrebu in Ljubljani.

== Delavstvo tobačnih tovarov. LDU Sarajevo, 2. aprila. Po neuspelih pogajanjih za zvišanje doklad so včeraj stopili v stavko delavci tobačnih tovarov v Sarajevu, Mostarju, Banji luki in Travniku.

== Gospodar Jedrenja je sedaj, ko so zavezniki zasedli Carigrad, ne da bi se bila temu z orožjem v roki uprla turška vlada, polkovnik Džafer Tajar bej. Džafer Tajar je odpovedal turški vladi, ki se mu zdi sramotno slabotna, svojo pokorščino ter se proglasil s svojimi četami za neodvisnega gospodarja Jedrenja ali po bolgarsko Odrina. Poznam dobro Džafer Tajar beja. Je to mož železne volje in odločnosti. O božiču l. 1908. sem ga spoznal v Beogradu, takrat, ko je bila bosanska kriza na vrhuncu. Tajar je bil takrat major in prišel je v Beograd na povabilo srbske vlade kot odposlanec Mladoturkov, da se na licu mesta prepriča, da ne snuje Srbija nobenih sovražnih naklepov proti Turčiji. »Narodna Obrana«, na čelu ji prijatelj Branišlav Nušić, mu je takrat priredila pri »Kolarcu« pozdravni večer. Na

to večerjo sem bil povabljen. Vstale so se razne napitnice in končno je moral spregovoriti tudi navzoči Slovenec. Po govoru se je Džafer Tajar bej ves presenečen dvignil in me začudeno vprašal, v katerem jeziku da sem govoril. »V svojem slovenskem«, sem mu odvrnil. »Tam pri Trstu živite«, se je čudil Džafer, »pa sem izmed vseh govorov vašega najbolj razumel. Ali niste bili v Makedoniji?« »Nikoli!« — Džafer Tajar bej je služboval v Makedoniji in govoril prav dobro ondoto narečje. V Beogradu sva stanovala v enem hotelu in postala dobra prijatelja. Takoj drugo leto potem l. 1919. sem se napotil v Makedonijo. Vzbudil mi je zanimanje zanj Džafer. Tik pred balk. vojno l. 1912. sem bil zadnjič v Makedoniji. Ni bilo takrat lahko priti tja, bilo je to po arnavtski ustaji. Šele sklicavanje na Džafer Tajar beja, ki je bil takrat komandant v Peči, mi je odprlo pot tjakaj. R. P.

== Plebiscit na Tešinskem. Bivši diplomatski zastopnik poljski v Tešinu Zamorski objavlja v poljskih listih pismo, v katerem pojasnjuje, zakaj je odstopil. Pritožuje se proti mednarodni plebiscitni komisiji, ki katera bale podpira z vsoto češke težnje. Poljska vlada ne samo da ni demonstrirala proti takšnemu pristanskemu postopanju komisije, marveč je raje odpoklicala Zamorskega, baje zategadelj, ker se ji je zdel preveč nespraviliv. Dasi se ni ugotovljeno, kdo bo imel volilno pravico, vendar se da že po sedanjem postopanju komisije sklepati, da se mora plebiscit na Tešinskem smatrati za Poljsko kot izgubljen. S Čehi gredo Nemci in poljski oportunisti, takozvani Koždonovi Slonczakovi (to so šlezijski Poljaki). Zato tudi zahteva češki minister zunanjih del dr. Beneš zase vse Tešinsko. Tako piše Zamorski. Zdi se, da je dokaj resnice na njegovih trditvah. Vojditi takozvanih Slonczakov Koždonov priobčuje namreč v »Wiener Mittheilungen« članek, v katerem pravi tole: Stojim na stališču, da je človek lahko dober Poljak, a vendar lahko glasuje proti pripojitvi Vzhodne Šlezije Galiciji. Nismo narodni izdajalci, hočemo pa imeti pravico glasovati tako, kakor to odgovarja našemu svobodnemu naziranju. Tega nam ne zabrani nobeden teror. Vidimo svoj spas v pripojitvi k zapadni kulturi; ne da bi bili občudovatelji Čehov, vendar se zavedamo, da nas gospodarski in kulturni interesi odločujejo na zapad. Zato bomo mi rojeni Šlezijci poljskega jezika glasovali za priključitev Vzhodne Šlezije k Čehoslovaški republiki.

Telefonska in brzojavna poročila.

ITALIJANI SE UDAJO! — REŠKO VPRAŠANJE SE REŠI PO VELIKI NOČI!

Zagreb, 2. aprila. »Domovina« poroča iz Beograda: Poročila, ki prihajajo v zadnjih dnevih od naše mirovne delegacije, niso tako pesimistična, kakor si jih predstavljamo v gotovih krogih. Po teh poročilih so se Italijani že definitivno udali v svojo usodo, da izube Reko, ki naj se za par let internacionalizira, potem pa preide v roke Jugoslavije. Rešitev reškega vprašanja se pričakuje takoj po Veliki noči, takoj nato pa se bodo rešila ekonomska vprašanja, tičeča se odnošajev med našo kraljevino in Reko.

TUDI DR. PAVLOVIČ JE ZA RAZPUST PARLAMENTA!

Beograd, 2. aprila. Regent je sprejel danes ponovno v avdijenci predsednika parlamenta dr. Dražo Pavloviča ter se danes še enkrat natančno informiral o stanju sedanjice krize. Dr. Pavlovič je izjavil, da se je tekoma zasedanja parlamenta opetovano pokazalo, da vlada nima kvoruma in da noče sodelovati opozicija s sedanjo vlado. Ker je tako onemogočeno zakonito delovanje parlamenta, smatra dr. Pavlovič za edino rešitev sedanje krize, da se parlament razpusti, nova vlada pa, ki bi se sestavila na podlagi sporazuma ali pa iz nevtralnih oseb, bi imela nalogo izvršiti nove volitve.

DR. RENNER PRIDE V BEOGRAD.

Dunaj, 2. aprila. Po poročilih politične korespondence se v kratkem napoti državni kancelar dr. Renner v Beograd in Rim. Potovanje dr. Rennerja v Beograd se je prelozilo radi spremembe vlade v Jugoslaviji. Iz Rima je že došlo oficijelno povabilo, da se naj dr. Renner udeleži važnih konferenc v Rimu.

NOVA AMERIČKA NOTA.

Pariz, 2. aprila. Predsednik Wilson je poslal zaveznikom noto, ki se nanaša na turško vprašanje. V tej noti naglašava Wilson, da je treba Vzhodno Trakijo, ki jo Carigrad in

carigradske okolice priznati Grški za izjemo severnega dela teh pokrajin, kjer je prebivalstvo čisto bolgarsko. Jedrenje (Odrin), Kirkliso in vsa bližnja pokrajina je treba dati Bolgariji že zategadelj, ker se je morala Bolgarsko odpovedati zapadne Trakije obale in dovoliti, da pripadejo nekateri obmejni bolgarski kraji sednji Jugoslaviji, da se na ta način da Jugoslaviji možnost, da si ustvari ugodno strateško mejo. Wilson zahteva nadalje, da se Armeniji prizna izhod na morje. V to svrhu je treba, da se prisodi Armeniji tudi pristanišče Trebizond na Črnem morju.

ARHIV DUBROVAČKE REPUBLIKE. Sarajevo, 2. aprila. Danes je dopel semkaj dr. Rešetar, ki vodi transport arhiva dubrovačke republike, v katerem se nahajajo važni historični dokumenti iz francoskih in avstrijskih časov v Dubrovniku. Dr. Rešetar odpotuje še danes dalje v Dubrovnik.

ZVEZA MED ČEHOSLOVAŠKO IN AVSTRIJO?

Varšava, 2. aprila. »Kurjer Polski« javlja, da se je sklenila med Avstrijo in Čehoslovajsko zveza za slučaj oboroženega konflikta z kakšno sosedno državo. Ta alijansa je bila sklenjena in podpisana meseca decembra l. 1. ko je bil kancelar dr. Renner dr. v Prazi.

PREPOVED ALKOHOLA V ITALIJI.

Amsterdam, 2. aprila. Listi poročajo iz Italije, da namerava ministrski predsednik Nitši uveljaviti v Italiji prepoved alkohola in plač in da pričakujejo Italijani od tega kakoraka znatno zboljšanje italijanske valute, ker bi vsa produkcija vina na ta način šla v inozemstvo.

VOLITVE V BOLGARSKO SOBRANJE.

LDU. Sofija, 2. aprila. Bolgarska brzojavna agencija javlja: Volitve v sobotno se imajo izvesti 113. aprila.

ljudcev, 48 komunistov, 24 demokratov, 16 nacionalistov, 9 socialistov, 3 pristajači Gemadjeva, 7 radikalcev, 7 naprednjakov in 3 liberalci. Celokupno število vseh mandatov znaša, ako odštejemo sedeže, ki pripadajo izgubljenim pokrajinam, 219. Zemljelci, katerim pripada ministrski predsednik Stambulijski, so pridobili 25 mandatov več, ne da bi prišli s tem do večine. Socijalisti so izgubili 30 mandatov. Demokrati, ki so imeli prej 28 poslanskih mest, od teh 5 v izgubljenih pokrajinah, so napredovali za 1 mandat. Nacionalisti, radikalci in naprednjaki so izgubili kak po 1 mandat. Liberalci, ki so imeli doslej le 1 zastopnika, so dosegli 3 mandate. Listi pišejo o prenosu novega kabineta na podlagi koalicije med agrarci, nacionalisti in naprednjaki.

MIR MED AMERIKO IN NEMČIJO

LDU. Washington, 2. aprila. (D. KU. Brezlično.) Kakor vse kaže, bo mirovna pogodba z Nemčijo kmalu odobrena. V resoluciji, ki jo je sprejel senat, stoji tudi določba, da 7. dinjene države stopijo z Nemčijo v trgovske stike.

ČEHOSLOVAŠKI DEPOTI V AVSTRIJI.

Praga, 2. aprila. »Prager Tagblatt« poroča, da se vrše pogajanja z Avstrijo - ogrsko banko glede izročitve depotov, ki jih ima Čehoslovaška na Dunaju in v Avstriji.

KRIZA NA DANSKEM.

LDU. Berlin, 2. aprila. (DKU.) »Lokalanzeiger« javlja iz Kodanja: Od sredi se vrše med vlado in zastopniki strokovnih organizacij socialnodemokratske stranke pogajanja za ukinjenje splošne stavke in za odpravo politične krize. Med tem se splošna stavka širi čimdalje bolj.

IZ RUHRKEGA OZEMLJA.

LDU. Pariz, 2. aprila. (DKU.) »Petit Parisien« javlja, da je po poročilu generala Noulmana pretežna večina delavcev v ruhrskem ozemlju proti sovjetom. Le manjši, iz slovanskih in madžarskih komunistov obstoječi del se trudi povzročiti prevrat.

BOJI V UKRAJINI.

LDU. Washington, 2. aprila. (D. KU. Brezlično.) »Associated Press« javlja iz Varšave, da je dospelo v Lvov na tisoče Rusov in Judov iz Ukrajine, zlasti iz Kijeva. Kijev je vsled neprestanih bojev med boljševiki in Ukrajinci skoro popolnoma porušen. Število prebivalcev tega mesta znaša le še 150.000.

ROMUNIJA IN RUSIJA.

LDU. Moskva, 2. aprila. (DKU. Brezlično.) Ljudski komisar za zunanje posle Čičerin je na komunistični konferenci govoril o mirovnem vprašanju in je izjavil, da Romunija sploh ni odgovorila na predlog ruske sovjetske vlade, da bi prestopila pogajanja v Harkov. To se da razlagati le po delstvu, da je sedaj v Romuniji nova vlada in da je general Avarescu nasprotnik miru s sovjetsko Rusijo. Kar se tiče Poljske, so vsa pogajanja nemogoča, dokler Poljska ne ustavi vseh sovražnosti. Vsekakor pa bi se morala pogajanja vršiti v kaki nevtralni državi. Mirovna pogodba z Estonko je ratificirana, mirovna pogajanja z Latiško pa se začne to dni. Konferenca v Helsinkforsu in Varšavi, kjer naj bi se po vsposlednosti zaveznikov ustvarila zveza obmejnih držav, sta se žalostno izjalovili.

Iz naše kraljevine.

— Vojvoda Mišić bolan. Po poslednjih vesteh, ki prihajajo iz Pariza, vzbuja zdravstveno stanje vojvode Zvijolna Mišića resne skrb njegovi družini. Vojvoda leži zadnji čas v postelji.

— Srbski narodni borec Mihailo Polit - Desančić umrl. Iz Velikoga Beckereka poročajo, da je umrl srbski narodni borec in Vojvodini Mihailo Polit - Desančić v 37. letu starosti. Na željo njegove žene so truplo prepeljali v Temišvar, kjer je bilo pokopano 1. t. m. na srbskem pokopališču. Pokojnik je skoro vse svoje življenje prebil v težkih političnih bojih proti Mađžarom in Nemcem.

— Umrl v tužni. V nekem sanatoriju pri Dunaju je umrl g. Naum Dimitrijevič, ustanovitelj in dolgoletni glavni urednik beogradske »Tribune«. Bil je eden najstarejših beogradskih novinarjev. Blag ma spomin!

— Aretiran grof. »Nova Zora« poroča, da so v Vukovcu v Banatu aretirali tamkajšnjega graščaka grofa Bissingena. Sodišče ga zasleduje radi javnega nasilstva, razširjenja lažljivih vesti in prilastitve tuje lastnine.

Neodrežena domovina.

— Znanje »potrebni« jezike. »L' Osservatore Triestino«, uradno glasilo generalnega civilnega komisarijata za Julijsko Benečijo št. 63, z dne 24. marca 1920, objavlja ta službeni razpis: (Prez. 1832/4. l. 20.) Razpisuje se služba računskega svetnika v 8. čin. razredu pri prizivnem sodišču v Trstu. Pravilno opremljene prošnje o sposobnosti in znanju potrebnih jezikov naj se vložijo službenim potom pri predsedništvu prizivnega sodišča v Trstu do 10. aprila 1920. Nadalje: (Prez. 2157/4. a. 20.) Razpisujeta se službi predsednikov okrožnega sodišča v

Corici v 6. čin. redu z rokom do 31. marca z istimi pogoji.

— Otroci z Reke v Italijo. Tudi otroci naj pomagajo, da bi prišla Reka pod Italijo! Ko so čuli o dunajskih otrocih, da so šli v Italijo na prehrano, so prišli na Reki na misel: pošljimo nekaj reških otrok v Italijo, da jih tam pokažemo, glejte jih, otroke italijanske, kaj vsi ti nai se potujičijo? Italijanska vlada je zavrnila določno prošnjo, sedili so protesti in nova moledovanja, na kar so sprejeli nekaj reških otrok v Portorose in v neko vilo pri Genovi. Pišejo obilo o njih. Tudi ti otroci, med katerimi je polno ičev in čičev, naj bi pomagali, da bi se v Italiji ne ohladila gonja za Reko.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 3. aprila 1920.

— Naročnikom in čitateljem »Slovenskega Naroda« veselo Veliko noč!

— Boljševiško hujskanje »Slovenca«. Časih se je pripovedovalo, da je v nebesih več veselja nad enim samim spokorjenim grešnikom, nego nad devetdesetimi pravičniki. Ta izrek danes »Slovenec« kot katoliško glasilo oficijelno zanikava ter nam hoče v glavo vteptati, da vlada v nebesih radi enega spokorjenega grešnika — velika žalost. Zakaj vsaj za silo se je spokoril grešnik, a radi tega je pri »Slovenčevih« velika jeza! Kakor znano, zahtevali so stavbinski zaposleni 12 K plačila za eno uro dela, kar bi znašalo na dan pri osemurnem delu 96 kron. Po dolgih pogajanjih, katere so na strani delavcev vodili komunisti, se je dosegel sporazum, tako da so delavci, če se motimo, odnehali za 4 krome pri uri; potemtakem bodo imeli dnevno še vedno 64 kron, kar bo marsikateremu mojstru nemogoče plačevati. Ali dosegel se je sporazum, in mi take sporazume povsod z veseljem pozdravljamo; in če so pri ti priliki komunisti nekaj odnehali, je to dokaz, da imajo ti ljudje boljše pojme o faktičnih razmerah, nego gospoda pri »Slovencu«, ki danes sama ne ve, kaj počne. Razjezili so se namreč čez vsoto mero, češ, da so komunisti delavce za nos vodili in da bi bili, da so delavci zaupali »Slovencu« in gosp. Gostinčarju, dosegli vsaj 12 kron za uro. »Slovenec« hujska torej delavstvo proti podjetnikom, proti obrtnikom ter ga vabi k skrajnemu boljševizmu. Na kaki katoliški podlagi se je to zgodilo, nam ni prav jasno; stvar pa naj obrtniki in mali naši podjetniki, kot mizarji, stavbeniki, tesarji nikdar ne pozabijo! »Slovenec« naj si zapomni, da bo pri boljševizmu najprej zažgana faroška streha in da bo faroška živinica prva, ki bo morala iz hleva!

— Pismo iz Sibirie. Iz Irkutskaja smo danes dobili tole pismo, datirano z dne 29. novembra 1919: »Slavna redakcija! Ker smo šele zadnji trenotek zvedeli za odhod brata kapetana Holečka, urednika »Československega Dennika«, ne moremo vam pisati obširneje. Po enem letu svobodne domovine — smo navezani samo na tuje vire; iz domovine nismo dobili niti enega pisma, niti enega časopisa. Živimo kot na Robinsonovem otoku, prepuščeni samim sebi in usodi. Prosimo in zaklinjamo Vas, pošlite nam delegacijo naših ljudi, pošlite nam časopise iz domovine in Amerike. Z vdanim pozdravom narodu in domovini! Za uredništvo »Našega Lista«, glasila prostovoljcev I. jugoslovenskega polka v Irkutsku, poročnik G. Pekle. — Imeli smo priliko v Pragi govoriti s čehoslovaškimi legionarji, ki so se vrnili iz Sibirie. Vsi so nam pripovedovali, da naši ljudje v Sibiriji že naravnost obupavajo, ker se pod božjim soncem nihče, pa prav nihče ne briga zanje. Čehoslovaška vlada je takoj po povratu poslala svojo misijo v Sibirijo, isto je storila Poljska, Avstrija, Italija, samo Jugoslavija ni ukrenila za naše ljudi v daljnji Sibiriji prav ničesar in zanje ne skrbi živ krst! Kje so naši narodni predstavitelji?

— Avstrijski bo prošla, da vzamemo nazaj v službo odpuščene nemške uradnike! V Gradcu so imeli v sredo zborovanje nemški državni uslužbenci, ki so bili odpuščeni iz državne službe v Jugoslaviji in v Čehoslovaški. Na zborovanju se je povedalo, da se je avstrijska vlada obrnila na jugoslovensko in čehoslovaško vlado s prošnjo, da bi naj zopet sprejela v svojo službo, kolikor je to mogoče, vse one nemške uslužbence, ki so svoječasno tamkaj službovali. To vest so sprejeli zborovalci, kakor pripominjajo nemški listi, z velikim ogorčenjem, ključ: »To je izdajstvo, to se ne bo nikdar zgodilo!«

— To se ne bo nikdar zgodilo, to je res, kar bi jugoslovani in Čehi mogoče ne bi.

— Učitelji — penzionisti — prevarani! Po vseh časopisih so trobili, da dobljo 1. aprila tudi učiteljski upokojenci nove draginske doklade. Pa — prišel je 1. april — nič, 2. april — nič! Ubogi učiteljski penzionist je spoznal, da so ga pitali le s praznimi obljubami in po pravici je vzdihnil s Ciceronom: O fallacem hominum spem! Skandal je, da se ravna z ubogimi učiteljskimi veterani tako v času neznozne draginje, ko stane že en sam krompirček 1 krono! Ali se vam ti stradajoči starčki, odgovorjati narodovi, nič ne smilijo, da ravna z njimi kakor z izžeto citrono. Prav je imel zašlužni učiteljski veterani, ki je ogorčen neke danes vzdihnil: »Treba bo zapustiti deželo, ki ravna z nami tako nevaležno! Ingrata patria, ne ossa quidem habebis!

— Kopalnišče Gasteln za jugoslovenske častnike. Uprava kopalniške Hofgasteln na Solnograškem je obvestila našo vlado, da daje v tekoči sezoni na razpolago stanovanje in vse potrebno za 100 srbskih bolnih častnikov, ki jih določi naše ministrstvo za socialno politiko. Beogradski listi beležijo to vest in pripominjajo, da je Hofgasteln — »u Kranjskoj, odnosno u Slovenščakoj«.

— Korespondent »Vossische Zeitung« v Ljubljani. Berolinska »Vossische Zeitung«, ki ji je svoje čase stal zelo blizu znani Naumann, izumitelj »Srednje Evrope«, je poslala v Ljubljano svojega stalnega korespondenta. Kdo ve, kaj Nemce tako silno zanima v Ljubljani? Jadransko vprašanje? Ne verjamemo.

— Družba sv. CM. v Ljubljani prosi vse one, kateri so prejeli družbin koledar, pa ga še niso plačali, da nakažejo prej ko mogoče označeni znesek družbi. Vsled splošne draginje so narasli tudi stroški za koledar za tekoče leto nad 20.000 K, do danes smo prejeli še le polovico. — Prosimo, da se naši prošnji odzovete.

— Osebnosti. Minister narodnega zdravja je izvršil naslednja imenovanja: 1.) pri knjigovodstvu zdravstvenega odseka za Slovenijo in Istro: rač. svetnika Ivana Frelaha za višjega rač. svetnika in predstojnika knjigovodstva zdravstvenega odseka v VII. čin. razredu; rač. svetnika Toma Ivana Kalina za višjega rač. svetnika v VII. čin. razredu; rač. oficijala Alojzija Adamiča in Franceta Hartmana v isti lastnosti v X. čin. razredu; nadz. upravitelja Josipa Stegnarja v isti lastnosti v VIII. čin. razredu; 2.) pri upravitelstvu občne javne bolnišnice v Ljubljani: rač. svetnika Hinkota Logarja za upravitelja v VII. čin. razredu; rač. nadoficijala Janka Dolžana za rač. revidenta v IX. čin. razredu; rač. oficijala Janka Habliana v isti lastnosti v X. čin. razredu; pis. nadoficijala Franceta Gamera v isti lastnosti v IX. čin. razredu; pis. oficijala Pavla Kržana v isti lastnosti v X. čin. razredu.

— Ogrska republika odpušča se odprta pisma. (St. 14.008/IIa-20.) Po odloku ministrstva za pošto in brzojav v Beogradu javlja ogrsko generalno ravnateljstvo za pošto, da pripušča iz finančnih razlogov na svoje ozemlje samo odprta pisma in in priporočena pisma. Zato pisma se bodo oddajala lastnim carinškim uradom, odnosno se bodo vračala.

— Zamena bankovcev. Ker je večja količina novih bankovcev v Parizu zopet gotova, bo te dni odpotovalo na Francosko več uradnikov, da prevzamejo izdelane bankovce. S tem bo istočasno tudi pospešena zamenjava kronskih bankovcev po 50, 20 in 10 kron, za katere še ni določen rok, kdaj jih odprejo iz promet.

— Glavnoj komandi mesta Ljubljana neka se odmah prijave rez. pešadski poručnik gosp. Gustav Pasovec i rez. pešadski poručnik Anton Batagela.

— Trgovski in privatni nameščenci! Tovariši Maribor se nahajajo v mezdnem gibanju; pozivamo vse, da njih ne išče sedaj dela v Mariboru. — Zveza privatnih nameščencev.

— V Mariboru so dne 1. aprila stopili v stavko vsi privatni nameščenci in sicer zatejati, ker se trgovski gremij ni hotel pogajati z deputacijo privatnih nameščencev o regulaciji plač trgovskim nastaviteljem.

— Električna žica. Italijani so po večini zapustili postojanke ob demarkacijski črti, zlasti v Snežniških gozdovih okoli Leskove doline, kjer so popustili velike množine žice, zlasti električne in drugega materiala. Kmetje — lastniki gozdov ob demarkacijski črti, so začeli pobirati to žico in jo dalje prodajati. Odstilničar Ivan Hočvar iz Starega trga pri Ložu je kupil po električno žico ter jo ponudil ljubljanski tiskarji Svetla. Polica pa je nedavno na Dolenjskem kofodvoru to žico zaplenila in sicer okoli 42 kg.

— Zadruga zidarskih mojstrov. Mestni magistrat kot obrtna oblast sklicuje v Ljubljani na podstavi določila § 119 a obrtnega reda ustanovno zborovanje zadruga zidarskih mojstrov za Slovenijo dne 25. aprila 1920 ob 10. uri dopoldne v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani. Dnevni red zborovanja je: 1. Naznanilo obrtne oblasti glede konstituiranja zadruga. 2. Volitev načelstva. 3. Sklajnost. K temu zborovanju se vabijo zidarski mojstri iz cele Slovenije.

— Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske. V času od 21. do 27. marca se je rodilo v Ljubljani 15 otrok, 1 je bil mrtvorjen, umrlo je 33 oseb, med njimi 14 tučev. Za jetiko sta umrli 2, vsled mrtvouda 3 in vsled nezgode 1 oseba. Oboleli so za škrlatno 1 oseba, za gripo 1 vojak, za vrtico 2 osebi, za gripo 4 osebe in za legarjem 1.

— Otvoritev telefonske centrale pri poštnem uradu Fram. Pri poštnem uradu Fram se je otvorila dne 18. marca t. l. telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

— Aparat za rentgeniziranje v ljubljanski bolnici. Vsem gospodom zdravnikom in p. t. občinstvu naznanja ravateljstvo občine in javne bolnice v Ljubljani, da je aparat za rentgeniziranje na razpolago samo v diagnostične ne pa več v terapevtske svrhe.

— Vnovčevalnica za živino in mast je nam poslala obvestilo o prodaji govejeje in telečjeje mesa v soboto dopoldne — včeraj v petek ob 3. popoldne. Vsled česar nismo mogli vesti objaviti v včerajšnjem listu. Ker pa se meso prodaja samo jutraj, je objava za današnje število tudi brezpomembna. Ali se je na ta način hotelo spraviti naše čitatelje ob meso?

— Parkhotel Tivoli v Ljubljani je prevzel znani ljubljanski gospod Vekoslav Dolničar. Za letoviščarje in prireditelje veselic krasna lega z razgledom na mesto. — Glej inserat!

— Poziv! Pevsko društvo »Slavija VII. - Olince.« Na svoji 6. redni odborovi seji dne 31. marca t. l. se je sklenilo, da se ustanovi poleg sedanjega moškega zbora tudi »mešani zbor«. Tem potom prosimo vse zavedne viške, glinške, rožnodske in novovške gospodične in gospe pevke, kakor tudi začetnice, katere imajo veselje do petja, da pristopijo k pevskemu društvu v čim največjem številu. Pristop oziroma zglaševanje se bo vršilo od 3. do 14. tm. pri vseh rednih članih, odnosno pri

tajniku Battelini Petru na Olincih ter tudi pri blaginiku Rožancu na Olincih 220. Skupni sestanek je v sredo dne 14. aprila v društvenih prostorih »Amerika« na Olincih. Podrobnosti se razglašajo pri skupnem sestanku. Naj se tudi pri nas vzdrži zaspano prebivalstvo ter naj gre na delo, da bodo lahko pričakovali obilo žetev. Tekmično z drugimi, da pridemo tudi mi do cilja, za katerim stremimo. Vpisujte se tembolj, ker je društvo nepolitično.

— Umor sodnika. Sodni svetnik Bogoslav Medini, predstojnik okrajnega sodišča v Trogiru, in njegova soproga sta bila v sredo, ko sta se vračala domov, blizu doma napadena od zlikovcev, ki so izpalili nanju nekaj streliv iz puške. Svetnik Medini je obležal na mestu mrtve, dočim je bila njegova soproga težko ranjena. Vzrok napada še ni znan. Iz Splita je odpotovala tja redarstvena in sodna komisija, da uvede vsestransko preiskavo. Dogodek je ljudi zelo vznemiril.

— Ukradeni kolo. V veži liceja na Bleiweisovi cesti v prostorih državne železnice je bilo Ivanu Dežmanu iz Laverce ukradeno »Kinta« kolo, vredno 1500 K.

— Ne ogrski ogani! Prejeli smo: Na notico, objavljeno v »Slov. Narodu«, izjavljamo, da nismo nikoli ogrski cigani, temveč državljani svobodne Jugoslavije, Stajerci, iz Celjske okolice. Kar se tiče napada, je res to, da smo bili napadeni mi. Da pa se vsak človek brani, je naravno. Naj se ne dela krivice. Mi smo poštene jugoslovanske državljani. — Člani ciganske godbe.

— Šentjakobska napredna knjižnica, Vožarski pot 2, koncem Florjanske ulice, postajališče električne cestne železnice, izposoja vsak delavnik razen srede in petka slovenske, srbohrvatske, češke, nemške, italijanske in francoske knjige. Kupujejo se vsakovrstne knjige po najvišji ceni.

— Koncert ciganske godbe se vrši na velikonočno nedeljo in ponedeljek v velikem salonu gostilne »Drašček«, Bohoričeva ulica 9. Začetek ob pol 7. zvečer. — Pri krojevalni šoli. Opozorjamo na današnji oglaš otvoritve te šole tvrdke Verdnik in Žnidar.

Kultura.

— Gledališka vest. Dosedanji dramaturg g. Pavel Golja je imenovan za ravnatelja naše drame v Ljubljani.

— Dve uradniški predstavi. Za javne in zasebne nameščence se vršita v sredo in četrtek 8. t. m. dve predstavi: v sredo operi »Ksenija« in »Pagliacci«, v četrtek komediji »Vrag«.

— Repertoar kr. slov. gledališča v Ljubljani. Opera, 4. aprila, nedelja, Mignon, abn. izv.; 5. ponedeljek: Zongler, abn. izv.; 6. torek: zaprt; 7. sredo: Ksenija - Pagliacci, abn. izv.; uradn. predstava; 8. četrtek: Zongler, abn. E. 9. petek: Faust, abn. B.; 10. sobota: Prodana nevesta, abn. izv.; 11. nedelja: Ksenija - Pagliacci, abn. izv. — Drama, 4. aprila, nedelja, popoldne: Golgata, abn. izv.; zvečer: Trnulčica, abn. izv.; 5. ponedeljek: Trnulčica, abn. izv.; zvečer: Beneški trgovec, abn. izv.; 6. torek: Nora, abn. C.; 7. sredo: Golgata, abn. A.; 8. četrtek: Vrag, uradn. predstava, izv.; 9. petek: zaprt; 10. sobota: Salome, abn. izv.; 11. nedelja: Salome, izv. abn.

— Repertoar Slov. marionetnega gledališča. Nedelja 4. in torek 6. aprila zaprt; četrtek 8. ob 5. uri popoldne z novim dobrim kvintetom na lok »Obuti maček«. Pravljica v štirih dejanjih.

— I. komorni večer kvarteta 71. ka. Spored: 1. Čajkovski: G. Ljubni

kvartet D-dur op. 11. 2.) Ch. Singlir: Serenada, op. 92. za 2 gosli in klavir. 3.) A. Dvofak: Oodahni kvartet F-dur, op. 96 (ameriški). — Še enkrat opozarjamo vse prijatelje glasbe na ta važen in razveseljiv pojav v našem glasbenem življenju. Naj občinstvo z obilnim posetom dokáže, da visoko ceni delo kulturnih delavcev, ki so nam ustvarili godalni kvartet. — Vstopnice in vsprede prodaja trafika Dolenc v Peršernovi ulici.

— Narodna Galerija v Krestih. Šolski drevored št. 2, bo odprta občinstvu na velikonočno nedeljo od 10. do 12. ure. Vstopnina 2 K za osebo.

— Bob za mladi zob. Pesmi za mladino. Zbral Cvetko Golar. Založila Jugoslovanska knjigarna. V Ljubljani 1920. Str. 81. Golar je zbral v šopek nekaj lirskih in baladnih pesmic, ki jih bodo otroci radi deklamirali, ker so lahke, zvonke, deloma humorne in otroški duši mile. Z veseljem se jih bodo učili, in prav gotovo postane večina teh pesmic kmalu splošna otroška duševna last in zabava. Pesmi so napisali Iv. Cankar, Cv. Golar, Simon Jenko, Vida Jerajeva, Fr. Levstik, Jos. Murn, K. Kette, M. Pugelj, O. Zupančič in Fr. Žgur; dostavljenih je tudi nekaj narodnih.

— »Pesmi samotne«. Anton Lajovica, solosepi s premislevanjem klavirja, izidejo v kratkem v založbi pevskega društva Ljubljanski Zvon v Ljubljani.

Proti sokolstvu!

Besnenje, in sicer prav nesposobno besnenje opazamo sedaj v katoliškem revolverskem časopisu proti Sokolstvu. Nobenemu človeku ni jasno, s čim da je Sokolstvo povzročilo to nekatoliško jezo katoliških glasil. Naše Sokolstvo kot tako ne pripada niti ti, niti oni politični stranki. Deluje samo zase, in telovadba mu je prvi in edini smoter delovanja. Na sokolskih shodih se nikdar ne spregovori politična beseda, in glede verstva se »Sokolom« ne more ničesar očitati. Vzlic temu pa vidimo, da se »Slovenec« zadnje čase spravlja nad Sokolstvo s surovostjo, ki je toliko bolj ostudna, ker je zavita v katoliški papir. Kjerkoli se zgodi kak eksces, takoj pobožna ta gospoda preišče, če ni bil kdo udeležen, ki je slučajno član katkega sokolskega društva. In kakor hitro slavno uredništvo izvoha — tu in tam se tudi zlaže —, da je razsajalec »Sokol«, plane po sokolskih društvi, češ, tako je Sokolstvo! Radi posameznega člana se oblati vse Sokolstvo, prav kakor da bi pri »Orlu« ne bilo slučajno ljudi, ki so pijanci, razsajajo in, če ni drugače, tudi goljufi. Da bi mi radi takih izjem napadali »Orla« v celoti, bi škrljasti postali vsi redakterji »Slovenca« ter vpili na nas, da radi posameznika obrekujemo celoto. Oni sami se pa sedaj valjajo po takem pavšalnem obrekovanju, kar proti Sokolstvu ničesar ne dokáže, pač pa dokazuje, da je časopis SHS tako globoko padlo, da sta laž in hudobno obrekovanje glavna moč te pokvarjene žurnalistike.

Sokolstvo.

Sokol II. v Ljubljani priredi svoj poudarski pešizlet v ponedeljek, dne 5. aprila na Sv. Jošta pri Kranju. Zbirališče na šišenskem kolo-dvoru. Odhod ob 7/7. jutraj, povratak z večernim vlakom. Člani in članice se vabijo k obilni udeležbi. Obлека civilna.

Turistika in sport.

— Slovenski dirkalni klub v Ljubljani, ki se je 1. marca ustanovil

objavlja svoj program, ki ga prinašamo med športnimi vestmi.

— »Ilirija«: »Rapid«, Maribor 0 : 2. Rezultat nedeljske tekme proti mariborskemu »Rapidu« 0 : 2 (polčas 0 : 1, kot 6 : 1) pomeni za »Ilirijo« občuten neuspeh. Moštvo »Ilirije« manjka do forme, ki jo je imelo lansko jesen, še skoro vse. Z izjemo Vrančiča in Držaja se je poznalo vsem, da se letos še ni treniralo. »Rapid« je igral z največjo požrtvovalnostjo; pri njegovih igralcih je omeniti dober start na žogo, tehnično pa je moštvo slej ko prej slabo. Zanimivih momentov je nujda tekma malo. Igralo se je na obeh straneh brez sistema in brez kombinacije, tudi tempo je bil medel. Šele proti koncu je zadobila igra

Najnovejša poročila.

DEMOKRATI ODKLANJAJO POGAJANJA S PARLAMENTARNO ZAJEDNICO.

Beograd, 3. aprila. Današnja »Politika« piše o notranjem položaju med drugim nastopno: Predsednik ministrskega sveta Stojan Protić je prejel včeraj od g. Milorada Draškovića v imenu demokratske stranke pismo, v katerem ta naznanja, da se ne more spuščati več v nobena pogajanja s parlamentarno zajednico, dokler vlada Stojana Protića ne poda ostavko. O tem najnovijem koraku demokratske zajednice bo danes sklepala ministrski svet. Regent prestolonaslednik Aleksander ni pozval včeraj niti enega politika na posvetovanje. Dr. Josip Smoljaka, predsednik udruženja poslancev izven strank, je odpotoval za nekoliko dni v Zagreb, kjer se ravno sedaj dovršava njegova knjiga o načrtu ustave za kraljevino SHS. Od slovenskih in hrvatskih ministrov ostane v Beogradu za velikonočne praznike samo dr. Ivan Krnić ter ne bo do bodoče srede nobenih posvetovanj o rešitvi sedanje politične krize.

REGENTOVO POSREDOVANJE V VLADNI KRIZI?

Beograd, 2. aprila. V političnih krogih se računa, da je prišel moment, ko poseže regent s svojim posredovanjem v rešitev vladne krize. Mnogo se govori o sestavi nove nevrtralne vlade, kateri bi načeloval naš sedanji zunanji minister dr. Trumbić. Ker pa vlada med njim in Pašićem veliko nesoglasje, je pričakovati, da parlamentarna zajednica nikakor ne bo soglašala z dr. Trumbićem kot kandidatom za mesto ministrskega predsednika.

JUGOSLOVENSKA MATICA V ZAGREBU.

LDU. Zagreb, 3. aprila. Na medstrankarskem posvetovanju v Zagrebu dne 1. t. m. se je sklenilo, da se osnuje glavna podružnica Jugoslovanske Matice v Zagrebu. Sestavil se je pripravljalni odbor, v katerem so poslanec Cezar Akačić, poslanec dr. Angelinović, časnikar Slavko Jutriša, književnik Rikard Katalinić - Jeretov, publicist Milan Marjanović, profesor Franc Novljan, duhovnik Šime Pičičić in odvjetnik dr. Hugo Verk. Pripravljalni odbor ima pravico, da se po potrebi razširi.

ZAGREBSKI AKADEMIKI IN JADRANSKO VPRAŠANJE.

LDU. Zagreb, 3. aprila. Zagrebška akademska omladina je poslala včeraj prestolonasledniku Aleksandru nastopno brzojavko: »Vaše Vi-sočanstvo! V poslednjem trenutku rešitve jadranskega vprašanja je nastala vest, ki ji ne moremo verjeti, da je namreč kraljevska vlada pristala na to, da žrtvuje Reko in ozemlje Istre pri Reki in Voloski za albanske kraje okoli Skadra. Aka-

živačnejše lice. Prvi gol lasten. — Sodnik slab in pristranski. Publike približno 1500.

Društvene vesti in prireditve.

Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj v Ljubljani ima redni občni zbor v nedeljo, dne 11. aprila z običajnim dnevnim redom pri Kavčiču na Privozu ob 4. popoldne.

Društvo za podpiranje visokošolcev sodnega okraja Litija ima svoj redni občni zbor, dne 5. aprila ob 10. uri v dvorani Sokolskega doma v Litiji. — Odbor.

KRVOLOK PRED SODIŠČEM.

LDU. Beograd, 3. aprila. Iz Loznice poročajo, da so v tamošnji sodišče pripeljali stražniki bivšega avstro - ogrskega polkovnika Kokotovića, doma iz Virovitice na Hrvatskem. Kokotovič je obtožen, da je pri prvem avstrijskem vpadu bil glavni organizator klanja in pustošenja v ložiškem okraju. Dolgotrajna preiskava v Loznici in v Zagrebu je potrdila obtožbo, naperjeno proti Kokotoviču.

ZVEZA NARODOV.

Pariz, 2. aprila. »Newyork Tribune« poroča, da odpotuje v kratkem sir Grey v Ameriko, kjer bo delal propagando za zvezo narodov. Po vseh večjih krajih bo prirejal sir Grey večje shode.

Aprovizacija.

† Oblasilnica za Slovenijo v Ljubljani oddaja od 1. aprila 1920 naprej manufakturno blago samo proti takojšnjemu plačilu. To velja tudi za javne nameščence.

Polizvedbe.

— Polizvedba. Kdo od vračajočih se ruskih vjetnikov vé kaj o mojem sinu Karlu Tanko, ki je zadnjikrat pisal dne 5. avgusta 1917 iz Omska v Sibiriji, naj blagovoli sporočiti njegovemu očetu na naslov: Fran Tanko, Ljubljana, Karlovska cesta št. 12.

— Ukraden je bil mojemu tigrastemu psu jermenček z vrata in znamka, vredno skupaj 48 K. Dotični fantek, ki je vse to vzel, mi je že znan, zato rej ga opozarjam, da mi v vse to v teku treh dni nazaj prinese, sicer ga naznanim policijskemu ravateljstvu. (2466)

Miško Weiss, moister v Ljubljani, Trnovu.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

G. vl. svet. F. Z. v L. Članek priobčeni prihodnjic. Pisan je s svčnikom, bilo ga je treba prepisati. — G. I. H. v L. Tudi Vašo razpravo moremo priobčiti šele prihodnji teden.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeb.

Kupim dober pianino

Bartol, Pražakova ulica 10. 2462

Klavir, dobro ohranjen, trdnice Bösen. Klavir, dorfer, se prodaja takoj. Naslov pove Slov. Narod. 2475

Lepo nagrado dobi, kdor mi preskrbi mebelovno sobo v mestu ali izven mesta. Cenj. poročila pod W. 2476 na upr. Slov. Nar. 2476

Nov ševit kostum in delni bluzu za manjšo osebo se prodaja. Stanišičeva ul. 3, pritičje desno. (Od 10 do 12 dop) 2481

Kopel v hotelu „Ston“ otvorjena.

P. n. občinstvu naznanjam, da je moja mesnica **začasno zaprta**, ker vsled visokih nakupnih cen ne morem prodajati mesa po K 20 in K 22.

Marjan, mesar, Ljubljana.

Ako kdo potuje v Monakovo (München).

naj se blagovoli zglašiti proti dobri nagradi pri vratarju hotela »Union« v Ljubljani. 2461

Išče se

podkovski kovač in kolar,

hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Vpraša se: Cesta na Kodeljevo št. 8. 2468

Samostalnega knjigovodja in samostalnega korespondenta, starejšega, z m o ž n e moči, sprejme takoj proti dobri plači Koroška gospodarska družba. Zglašiti se je v pisarni družbe v Ljubljani »Balkan«. 2459

Ruski kružok v Ljubljani

razpisuje mesto tajnika. Pogoji: vsaj delno znanje ruskega jezika v govoru in gladek slovenski koncept. Določa 3 ure dnevno, plača po dogovoru. Pisemne ponudbe če mogoče z dokazili usposobljenosti vsakako po curriculum vitae na Ruski kružok, Ljubljana, Juršičev trg 8. 2471

Ova kovaška pomočnika

boljšo vrsto sprejemam takoj.

Plačam 20 do 26 K na dan pa hrano in stanovanje, ali pa po višji plači brez vsega. Pevski master

Mihail Weiss, Ljubljana, Konjarska ulica 13. 2464

Stare slamnike in tobake.

damske in moške, sprejemam v moder-no prenovljeni. Imam moderne vzorce na vpogled istotam se porjave za sprejem gospodov in gospodič na dobro domačo hrano. Stamborger, Dunajska c. 9/11. dvorišče 2465

Modni atelje

za gospode dečke, in vojake, **JAKOB ŠNERAJO**, krojač, Ljubljana, Gradsko 11. leto. Sprejemam popravila, obrčanje, moderniziranje in vse v mojo stroko dajajo dela. Postrežba točna. 247.

Pisalni stroj

je naprodaj. Ogledati se more pri vratarju hotel

Kupim sokolski kroj. Ponudbe na upr. Slov. Nar. pod naslovom »Dihak Sokol«/2460

Potri naznanjamo vsem sorodnikom prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubi oče, soprog in stric, gospod

Josip Šter

posestnik dne 1. aprila ob 4 pop. v 49 letu starosti mirno v Gospodu zapal. Pogreb prednega pokopališča bo v soboto, dne 3. aprila ob 10 uri dop iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Tržič dne 1. aprila 1920

Zaljubljeni ostali

Zahvala.

Vsem, ki so delili z nami neotolažljivo bolest ob smrti našega preljubega sina oz. brata, gospoda

ANTONA STIBLER

stud. med. vet. in posestnika

katerega je ob odsotnosti njegovega in zato nepotolaživega brata Alojza tako nepričakovano neizprosna smrt zagrebala pod grudo, izrekamo najpripršnejšo zahvalo. Nadalje se zahvaljujemo preč. duhovščini, govorniku njegovemu tovarišu visokošolcu Slavku Far-kašu, ki mu je ob njegovem grobu v pretresujočih besedah podal slovo za večno pot, ter dr. Stuhocovim, Hinku Droleniku in mnogobrojnim drugim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so mu bili spremljevalci na njegovi prezgodnji zadnji poti.

Lokvet pri Lutomeru, dne 28. marca 1920.

Globoči Zahvala rodbina Stibler.

Novo naredba o plačilih v inozemstvu.

Ministrski svet je v seji dne 19. marca sklenil in odobril dve važni naredbi glede naše zunanje trgovine in sicer: naredbo o regulaciji plačilnega prometa v inozemstvo in naredbo o prepovedi uvoza blaga, ki ni neobhodno potrebno.

Naslovenca obe naredbi zelo zanimata, ker bivamo tik ob državni in carinski meji in po obstoječih železniških zvezah. Gravimiramo na tudi izravnavo s svojim trgovskim prometom pretežno v inozemstvo. Slovenija je na osnovnici dobrih 200 km vključena med tri sosednje države in sicer: Italijo, Nemško Avstrijo in Madžarsko. Kupčijske zveze v novem kraljestvu iz Slovenije proti vzhodu se šele razvijajo in so zaenkrat odnošaji zadovoljivi. Stotine trgovcev dohaja dnevno iz ostalih delov kraljestva v obmejnega mesta Slovenije po blago, ki so ga naši trgovci pripeljali iz inozemstva, in tu vidimo najvažnejši del bodočega razvoja slovenske trgovine. Naloga bodočnosti, pa tudi že sedanja naloga našega slovenskega trgovca je, posredovati iz inozemstva trgovino v naše kraljestvo. Zato je ureditev zunanje trgovine za nas eminencega pomena.

Naredba, ki določa pogoje za plačilni promet v inozemstvo, obsega za mo nekatere določbe za uvoznike. Ona regulira le neznaten del celoga denarnega prometa v inozemstvu in sicer oni del, v kolikor banke ki so po naredbi pripuščene v deviznem prometu, razpolagajo s plačilnimi sredstvi v inozemstvu.

Ker pa treba po še sedaj veljavni naredbi o zagotavljanju valute pri izvozu, ki z novo naredbi ni bila niti preklicana, niti spremenjena, vso valuto oddajati potom določenim inozemskim zavodom devizni centrali v Beogradu, je navidezno nova naredba malopomenbna in bi se mogla nanašati kvečjemu na stare, iz prejšnjih časov v inozemstvu se nahajajoče terjatve, oziroma imovine naših bank. Vendar pa stvar ni povsem taka. Predvsem ne vsebujejo prejšnje naredbi splošnih nikakih določb o strokovni kontroli prodajnih cen za izvažanje blago in v tem obstoja glavna hiba vseh naredb o izvozu in obračunu v inozemstvu. Praksa je pokazala, da se na škodo naše valute in naše uvozne trgovine ta prostost lahko zlorablja. Deklaracije izvažanega kvaliteten enakega blaga kažejo velike razlike. Namen izvoznikov, ki nižje deklarirajo blago, kot so ga v resnici pravilno po svetovni težni konjunkturi v inozemstvo prodali, je lahko predvsem trofen. Ali je namen za valuto, katere imi ostane prosta v inozemstvu, nakupiti drugo blago, ali pa hočejo valuto v inozemstvu teaurirati, ali pa hočejo končno zunanjo z valuto izrabiti kurzne razlike. Oba zadnja momenta nista niti kor v skladu z našimi narodnospodarskimi interesi, ker izvozniki pri tem oškodujejo državo za davčine in uvoznikom pri prodaji navtičajno cen za tuje valute. Teza nova naredba ni niti preprečila niti izboljšala, nasprotno, stanje je ostalo neizpremenjeno. Zato ostaneta sedaj obe kategorije izvoznikov in uvoznikov še vedno ločeni, seveda na škodo importerja, ker mu ho nabava valute prej kot sli skoraj nemogoča. Ravno vsi ti momenti so svoečasno bili povod, da smo si bili za Slovenijo morali ustanoviti samopomočno devizno centralo, ki je na ukaz osrednje vlade morala prenehati delovati. Imamo dve kategoriji izvoznikov in sicer javne in zasebne. Za zasebne izvoznike velja sedaj izvozna carina kot nekaj davek na izvozno konjunkturo. Javni izvozniki so bili na podlagi različnih izjemnih naredb carine prosti, ker smejo njih akcije imeti samo javnokoristne namene. Naredba o regulaciji plačilnega prometa za inozemstvo bi bila morala vsekakor določiti strokovno kontrolo cen izvažanega blaga po strokovnih odborih na sedežu vsake pokrajinske vlade, ki bi bili narit-

no sestavljeni iz producentov, konzumentov in trgovcev, ki bi nadzorovali gibanje notranje in svetovnotržne cene pri izvozu vsakega koningenta izvoznih predmetov. Ako nameravamo in resno smemo za tem, da se res zboljšajo plačilni odnošaji napram inozemstvu in razmere na domačih tržiščih, je organizacija te kontrole izvozne trgovine nujno potrebna. Dan na dan se dogajajo primeri, da odhajajo velike množine nenadomestljivega blaga za neprimerne, za mnogo preizke cene v inozemstvo in vse te milijonske difference so se dosedaj godile brez vsake kontrole, nasprotno se je kupovalo v inozemstvu za eksportne cene, kar je glavni vzrok sedanje dragine pri nas.

Druga hiba je, da je ostalo izmenjavanje tujih valut še vedno prosto. V Sloveniji igra ta moment v veljavno ulogo. Vsemu temu pa bi se bilo dalo že pred dvema mesecema od pomoči, ako bi bila Narodna banka v zmislu sklepa ministrskega sveta prevzela podružnice Avstro - ograde banke in začela poslovati s celim omrežjem filijalk. Iz neznanih vzrokov se to zavlačuje že nad dva meseca, kar je predvsem na škodo našega narodnega gospodarstva. Opozorjamo merodajne činitelje na to, da je nujno potrebno, da se ta služba organizira in Narodna banka podružnice Avstro - ograde banke brez odlašanja prevzame.

Namesto, da bi se stekale tuje valute k Narodni banki, ostalo je trgovanje z valutami prosta domena ne le trgovskih bank in menjalnic, ampak celo zakonitih valutnih verižnikov. Razmere, v katerih se vrši ta promet, so z neznatnimi izjemami nezdružljive. Kljub vsem resnim opominom se dosedaj še ni ničesar ukrenilo, da se prepreči neopravičeno izkoriščanje interesentov. Tudi poslovanje devizne centrale finančnega ministrstva v Beogradu je skrajno lukrativno, ker zahteva za vsako transakcijo 5 odstot. provizije brez ozira na višino zneska. Zadržna naredba o plačevanju v inozemstvu določa, da se smejo izplačila v inozemstvo izdati samo podanikom kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ta določba je za naše razmere nepraktična. Vprašanje državljanstva glavnih interesentov, veleindustrijev je po večini še nerešeno in je vsled zavlačevanja ratifikacije st. germanske mirovne pogodbe rešitev tega vprašanja še bolj otežkočena. Na drugi strani pa imamo mnogo interesa, da te industrije na slovenskih tleh obratujejo in da se podjetnikom, četudi niso Slovenci, omogoči neoviran nakup valute za nabavo surovin in obratnih sredstev iz inozemstva. Tudi ta pasus je bilo torej v novi naredbi nadomestiti z besedilom, da so opravičeni k nabavi tujih plačil vsi podjetniki in trgovci, ki imajo v našem kraljestvu trgovsko sodno protokolirana podjetja.

Rok šestih mesecev za uvoz blaga iz inozemstva, ako se je plačilo prejelo od devizne centrale, in treh mesecev, ako se je prejelo od pooblaščenih banke, je za današnje abnormalne produkcijske in prometne razmere prekratko odmerjen. Po izkušnjah preteklega leta je treba blago plačati v gotovini tovarnam naprej dostikrat še predno sploh naročilo sprejmemo in ga začnemo izdelovati. Pošiljatelj pa se mora mnogo krat v tranzitnih deželah, posebno v Avstriji, depnirati med potjo pri špediterjih, kjer čakajo po cele mesece vsled zatvoritve prometa na nadaljno ekspedicijo. Na vse te momente obračamo pozornost merodajnih krogov, da pri definitivni ureditvi plačilnega prometa za inozemstvo sanirajo dosedanje razmere in v bodoče varujejo splošne interese vseh gospodarskih krogov. M. I.

Albanija in Italija.

Italijani se trudijo na vso svojo moč, da bi se ustali v Albaniji in od tam širili svoj vpliv po Balkanu. Kakor pa moremo posneti po italijanskim listih, se italijanske želje ne uresničujejo tako, kakor oni žele. Prinovedujejo, da je tudi italijanska politika pred vojno marsikaj napadno ukrenila glede Albanije. Posebno so se urezali z znanim Esadpašo, katerega so oni, kakor trde, svoj čas rešili pred puškami albanskih nacionalistov, mož pa jim je sedaj obrnil hrbet in se pridružil Srbom. ki so ga imenovali za guvernerja srbskega dela Albanije. Italijani so dobili takoj po vojni sicer ugodno polje v Albaniji za svoje delovanje ali morda so bili preveč sigurni svo-

je stvari pa se niso pobrigali za zadostno organizacijo posameznih rodov. Tako se je zgodilo, da so se Albanci organizirali proti Italijanom. Padel je Premk Bib Doda, jeden voditelj Italijanov prijaznega albanskega dela. Srbi in Orki so vsak s svoje strani delali v svoje svrhe v Albaniji. Italijanski ministrski predsednik Nitti je v parlamentu obetal Albancem pomoč Italije pri ustvaritvi neodvisne albanske države. Ko so pa albanski nacionalisti uvideli, da so skleni v Parizu glede usode Albanije neizpodbitni, so sklenili, neozvati blodstvo pod orožje. Na kongresu v Lussini so bili sicer vsi proti sklepu mirovne konference, ali za italijansko pomoč se niso prav nič

ogrevali. Sklenili so, da strmoglavi- jo začasno vlado v Draču, postavljeno od Italijanov. To pa je preprečilo italijanski general Piacentini. Od takrat dalje pa se širi še večji odpor proti Italijanom in Albanci uvidevajo, da je boljše srbsko prijateljstvo nego podati se italijanskemu imperijalizmu, ki dela proti albanski neodvisnosti in se hoče polastiti Valone. Tako je Albanija zopet pred vojnim ognjem. V okolici Hoti, Hrude in Di-bre imajo Srbi vse strateške in trgovske točke v svojih rokah. V Dra-

„Italijanski imperializem v jugoslovanski izdaji“.

Pod tem naslovom priobčuje »Il Piccolo della sera« iz Zadra datiran članek, ki pravi: Zakaj je hotela Italija mejo ob Brennerju in hoče mejo ob Julijskih Alpah? Za svoje varstvo, pravimo mi. Na Jadranu? Za svoje varstvo, pravimo mi. Italija potrebuje vojaško sigurnost, da se more posvetiti uspešnemu delovanju miru, ker mora prehraniti tako številne svoje otroke. Na svetu so ljudje, ki verujejo, da se ravna Italija po trdi potrebi svojega življenja; so pa tudi ljudje, ki jo obdolžujejo imperializma. Med obtožitelji je nahušči predsednik Wilson, ali on pozna Jadran samo po svojih informacijah in ekspertih. Sedaj vedo vsi, da je Jugoslavija potrosila ogromne svote za propagando, neka vest iz Pariza trdi, da dosega jo te svote skoro pol milijarde, in vsi vedo, da Wilson rad posluša glas jugoslovanskih siren.

Prof. Osterman je izdal brošuro, ki se bavi z Italijo in Jugoslavijo na Jadranu. V njej razpravlja obširno o italijanskem imperializmu, ki stremi po zavojevanju Balkana in Carierada. Prof. Osterman izjava v glavnem: Ko je propadla avstrijska monarhija, se je vrzla Italija na Jadran in na zapadne balkanske dežele. Oprta na Apenin je vzela z levico Sočo od Trsta do Trilava, z desnice Vojušo od Valone do Gramozia in z lačnimi ustmi Dalmacijo od Zadra do Trogira. Ko je okupirala jugoslovansko Primorje in Albanijo, je prišla Italija v posest ekscentričnih strateških pozicij na kopnem in na morju in je zaprla Jadransko morje. Tako se je polastila vseh zapadnih pristanišč za podonavske in

ču je prva provizorična vlada, ki brani mesto, v Kavaji je druga vlada, proti Italijanom naperjena, ki hoče naskočiti Drač. V Korici so Francozi. Po Korici in dotični provinci pa streme Orki. Srbi so pripravljeni s severa pritiskati, Orki pa z juga. Vsled velikih zmed in negotovosti, pred vsem pa vsled vedno bolj naraščajočega sovraštva do Italijanov, se italijanske čete umikajo iz Albanije. Tako pravi poročilo iz Drača v »Piccolu«.

balkanske dežele. »Hic manebimus optime« je vodnik tretje Italije v stremljenju proti vzhodu. Italija rada žrtvuje za Jadran javno in tajno, vse svoje gospodarske in fizične, intelektualne in moralne sile. V tem oziru so si vsi jednaki: diplomacija, vlada, družba, buržoazija, demokracija in posamezniki. Treba omeniti, da je društvo pristaniških delavcev v Genovi podprlo D' Annunzija s 50 tisoči lir. Prof. Osterman pravi dalje: Italija potrebuje za svojo mlado industrijo železa, oglja, lesa, kože, volne itd., sploh kar manjka doma in tega je precej. Prebivalstva pa ima toliko, da ga mora »izvoziti« na leto nad 800.000. Emigracija je tudi posledica socialnih razmer, kajti vsa privatna posest se nahaja v rokah okoli 2 milijona in pol družin, to je okoli 11 milijonov ljudi. Okoli 16 milijonov je kmetijskih delavcev. Iz ekspanzijske italijanske potrebe izvira aspiracije po pridobivanju. Treba dobiti Sredozemsko morje, zato mora biti Jadransko morje »mare clausum«. Glede Sredozemskega morja služi Italiji že tripolitsanska kolonija. Ali za sedaj je ekspanzija na to stran še nemogoča zbog Anglije in Francije, treba torej se obrniti proti vzhodu...

O italijanskih namenih proti vzhodu se je razpravljalo že obširno tudi v našem listu. Na poti je Italiji Jugoslavija. Zato pa Italija tako giblje in dela proti Jugoslaviji ter se njeno časopisje razveseli vsakega tudi najmanjšega jugoslovanskega spora. Ali Jugoslavija ostane in bo odbijala vse nakane italijanskega imperializma, katere prav pristno slika Ostermanova brošura.

Rusko gledališče in boljševiki.

Francoški igralec in režiser Leonidas Valter je bil meseca julija 1914 pozvan v Petrograd, kjer ga je zadržala vojna. V svojo domovino se je mogel šele pred kratkim vrniti. Tako je moral ostati na Ruskem nad pet let ter preživeti najburnejšo dobo ruske zgodovine. V pariškem dnevniku je Valter zdel popisal svoje doživljaje med vojno, med revolucijo in končno med boljševiško strahovladjo. Januarja leta 1918 je prišel kot igralec v Odeso, ko je trpelo mesto pravkar najhušjo krizo. Vladala je namreč nenavadno ostra zima z vso svojo grozo, ki je v zapadni Evropi ne poznamo. Vendar so v odeskem dramskem gledališču igrali dalje. V gledališču se je kurilo le enkrat na teden. Gledalci so sedeli v kožuhih kućmah in z odejami preko kolien. A igralci so trpeli še huje. Valter je predstavil Metternicha, oblečen v dve suknhaj, a vrhu teh je nosil še uniformo. Ni ga zeblo, toda gani se ni mogel. Toda kometnost žensk je triumfirala celo nad silnim mrazom: igranje so dekoltirane, a blede in zelene od zime. Ker je nedostajalo kuriva in luči, so se vršile predstave le po trikrat na teden. Ko je prenehala električna razsvetljava popolnoma, so igrali pri svečah in aceticenkah. Toda nastajal je tolik smrad in dim, da so gledalci uhajali. Predstave se končno zaradi mraza niso mogle nadaljevati, a tudi nevarnost na ulicah po predstavah je ostrašila celo najvzdržnejše posetnike. Zgodilo se je namreč, da je pocestni ropar ustavil gospoda, mu slekel kožuh in odšel z njim, kakor bi se ne zgodilo nič. Kdor je nosil s seboj denar ali dragotino, je bil v nevarnosti. Kdor pa ni imel denarja, je bil v nevarnosti, da ga izpajo do gola, kar je bilo še neprijetnejše. Tako se naposled v mraku ali ponoči nihče ni upal več na cesto, kdor ni bil boljševik, in gledališče so zaprli. A tudi položaj gledališč v Moskvi in Petrogradu je obupen. Ravnatelja moskovskega Umetniškega gledališča so boljševiki prisilili, da je ostal na svojem mestu, toda igralci so se večinoma razbežnili na vse strani. Gosna Krj - perjeva vdova A. P. Čehova, ki je bila prva zvezda med umetnicami, se je z nekaterimi tovariši zatekla na Krim, od koder delajo izlete ro južni Rusiji. Z njimi je tudi Kačulov, najboljši ruski komik. Ta družba oriraja zdaj predstave, a brez dekoracij brez kostimov

in brez inventarja. Igralci, ki so ostali v Moskvi, morajo rdečim gardem igralci igre, ki jih določajo boljševiki. Ker so »meščanske dramati« na boljševiškem indeksu, se njih igre ne smejo igrati ter so pisatelji večinoma brez služka. Igrajo pa igre raznih »genera- lov«, »državnih svetnikov« in komisarija za ljudsko vzgojo, Lunarskega. V popolni milosti je le Maksim Gor'ki. V Odesi je bil gledališki komisar mlad študent, a generalni komisar za ljudsko vzgojo profesor Slenkin, ki so ga pred vojno zaradi alkoholnosti spodili s univerze. Toda boljševiki plačujejo igralce izvrstno, ker naprnatega denarja je kot smeti, saj ga tiška vlada brez kontrole. Tako dobivajo boljševiški igralci - razdeljeni v dva razreda - po 1200 ali po 4000 rubljev na mesec ter po vrhu še vso prehrano. A glavno je hrana, kajti denar je skoraj brez vrednosti... Ko je odnehala zima, so začela igrati zopet vsa gledališča. Tako so ukazali boljševiki. A večina prostorov je pridržana vojakom rdeče armade in členom delavskih sindikatov. Tudi ti morajo hoditi k predstavam, kakor morajo igralci igrati kar hočejo boljševiki. Nekega večera pa se je pripetilo da puika, ki bi bil imel priti k predstavi, ni bilo v gledališče. Na vprašanje po telefonu, kaj je vzrok, se je odgovorilo, da ima polk skupščino. Debatiralo se je, ali naj bi šli k predstavi ali ne. In skupščina je sklenila: Boljševiški vojak je svoboden občan, in ukaz, da mora na predstavi, je udarec po njemovi svobodi. Rdeči vojak gre v gledališče sam, ne v trumi, a le pod pogojem, da sme - če hoče - vzeti s seboj tudi svojo ljubico. Nekega večera so v gledališče komandirani vojaki zahtevali, da se jim plača za to, da gredo na predstavo. Če je plačan vsak delavec naj plačajo se vojaka, ako mora iti gledat komedije! Neka boljševiška družina igralcev je morala iti na ukaz igrati po kmetih. Toda kmetje so jo sprejeli z gorjačami in vilami. Neki boljševiški orkester 35 členov so pretenli kmetje, in le dva godca sa ušla neranena: vsi drugi so obležali. Tudi kinom se na Ruskem godi slabo. Igrati smejo le boljševiške filme, a teh je zelo malo. Nedostaja pa tudi elektrike. Tako se godi umetnosti in umetnikom pod vladarji, za katere se navdušujejo naši komunisti.

Vrlenu možn o spomin.

Menda bi najhušji kadilec lažje ukroti svojo last nego pa bivši Gorican premariti stalno neizpolnjenost svojih misli. A jaz sem bivši Gorican. Kako bi se mi torej misli vedno ne izpolnile? Čez demarka jako to tam doli na jugoslovanski

A kadaroli vtrka na vrata moje d. fe gorčice solne ali pa soška zelen vsikdar zavzame bitveno mesto v vsebini predavne troje. Slihi ljudi: moja ljuba žena, ravnanje Berka in pa šolski svetovalec Franc Pihl. To so bili trije nepopolniji idealisti ki imam pri vsakem

izmed njih vanjženega veliko, veliko desnevega dolga. Bill so, pravim. Danes jih n' več, vsi trije so odšli tjakaj, kamor pojde vsakdo ob svojem času za vedno. Zakaj so odšli? Mari zato, ker je vresničen sen njihovega življenja in ker jim trupo počiva v osobojeni zemlji, čeprav vsaka druga, ali na nemara zato, ker bi na mogli gledati nevhaležnih otrok matere domovine? Kdo ve? Danes jih ni več, teh nepopolniji idealistov in optimistov.

Tukaj bi hotel poplačati nekoliko svojega dolga Fr. Pihlu ki se je nedavno luga poslovil zadnji izmed teh treh.

Pred 20 leti je bilo. Fr. Pihl je dočel njivo svojega poklica ter odhajal z rške realke v pokolj; jaz pa sem malo prej prijel za plug ter prihajal na gorško zmnazijo. On je bil: takrat mož, dozorel v solcu in vharjih življenja, staro vino, ja: mladenički začelnik, vinski mož, ki vse in kipi. Sreča te nanesla, da sem se biž v solčni Gorici seznanil s Pihlom - svojim rojakom iz Slovenskih goric. In Pihl je postal ter ostal moj predobri mentor. Do zadnjega sem se zatekal k njemu za svet, zlasti ob večjih odločitvah, vse do leta 1915, ko nas je binkoštni piš z juga raznesel na vse vetrove.

Lepo je bilo njino občevanje. Kaj se sva prerabala na tistih sprehodih proti solkanskemu rostu ki je takrat ratal od kamna do kamna v slovit obok: o sol in solnikih, o grškem Slovenstvu, ki je v taki čilosti stopalo na dan, o naših vekih ciljih, kulturnih in političnih... In nič grenkobe, nič l'ubosumnosti ni prinesel zanj tisti čisto naravni trenutek, ki mora v normalnem slučaju prej ali slej priti: ko se začne učenec izmabavati vplivu učitelja ter hoditi lastno pot svojih misli. Kot pravi, to je nesebični učitelj je imel marveč svoje dpejdanje nad »uhajajočim« učencom.

Posebno: spoštovanje pa mi je vzbuja- jal Pihlov nebotični idealizem, to se pravi, ne kaka »mantična sanjavoost brez življenja rdečih sokov, ampak kot tako oee- rjevanje sveta in življenja, ki razen čisto »ilitarnih pripoznav tuč še druge vred- note. Mladi svet, prid« se les učit od sivo- oradega moža s šestimi krizli! S tako v- čini mladeničko vzmemo je na pr. opraviljal Pihl ne ravno manjvbi posel kot pover- lenik šolske matice, nabiral naročnike ter im lastnoročno nosil knjige na domi in ko smo tam okoli leta 1910. nameravali s- »ivno gimnazijo izsiliti avstrijski mače- ni slovensko srednjšolstvo v Gorici, je bil Pihl med prvimi pripravljen, sprejeti pa šolskih ur - brezplačno.

Lahko bi nabil veliko za Pihla preznačilnih »etits felts significantis«, toda »kak ni moj namen biografija, ampak le nekoliko odplačal!

Tudi Goricku, ki se ukvarja s pore- som, se pripeti marsikaj čudnega. Tisto leto pred vojnim odhodom v Gorico je na ptujski gimnaziji kjer sem takrat bil zaposlen, umrl izredno nadarjeni in mo- tomladeniški osmošolec - Franc Pihl, ki em mu v spomin rapisal skromen, a iz- sava prihajajoč nekrolog. Ne vem, ali je bil učenec bil krvi sorodnik mojemu mentorju istega imena. Toda sedanj po- smrtnici bi ne vedel boljšega zaključka, n- go ga je imela ona pred 20 leti: »Ker si bil, dragi »uh«, tako blaga in zlata duša, mi srce velevala, da vzamem pero ter na- pišem Tebi nekaj vstic v skromen spo- ni!«

Dr. K. Ozvald.

Jugoslovanska Ma- tica.

Pripravljalni odbor Ma- tice je razposlal po celi Sloveniji še več sto nabiralnih pol, tako posame- nikom, ki so se prostovoljno prijavili, kakor tudi drugim osebam. Večje število teh pol je razposlal tudi okrajnim organizacijam Narodnega sveta za ne- osvobojeno domovino. Da bo delo čim uspešneje, pozivljamo vse one, katerim se ne pole poslate, da stopijo v stik v obstoječimi organizacijami, s občinami, s zastopi, z učiteljskim, uradi itd. ter da na primeren način obvestijo občev- stvo, kdo člane vpisuje in kje se je vs- glasiti.

Vsa društva, izobraževalna, telovadna in druga naprosamo, da ne- mudoma prevzamejo nalogo nabiranja članov ter sporoče, koliko nabiralnih pol žele in imena oseb, katerim je to pole poslati. Agitacija za Matico naj se vrši ob vsaki priliki, pri društvenih prireditvah, pri sestankih in zborova- njih, kakor tudi ob hiše do hiše, od osebe do osebe. Ker je JM. strogo ne- strankarska in vsenarodna, naj orga- nizacije in zastopniki vseh raznih strg v narodu v plemeniti tekmi dokazujejo, da ne zbirajo niti najhušji domači spor v sreih zmisel za skupne ideale in da je vsem enako na srcu usoda bratov v tujini.

Podružnice JM. so se ustano- vile doslej v Kočevju, Mariboru, Ptuju, Velikovem, Murski Soboti, Dol. Lenda- vi, Gor. Radgoni. Pripravlja se us- tanovitev tudi v celi vrsti krajev, kakor v Novem mestu Kanišku, Kranju, Bo- rovljah, Zelezni Kamni, Piliberku, So- stanju, Celju, Krškem, Vrhniki, Ribni- ci, Radovljici itd. Povsod se priglašajo narod trumoma organizaciji ter pri- speva z veliko požitnovalnostjo.

V Ljubljani se ustanovi glavna po- družnica za Slovenijo takoj po veliki noči.

Član JM. naj postane vsak Slovan. Nabirajte povsod člane za Matico, naj ne bo sestanka, ne prireditve, naj ne bo javnega lokala, naj ne bo društ- va, kjer se ne nabirajo člani, kjer se ne agitira za Matico, kjer se ne sbrajo darovi za naše brate v tujini. Vse po- ste je naslovljati na naslov: Priprav- ljalni odbor Jugoslovanske Matice, Pražakova ulica št. 8/1.

Slamnike
berva v vseh
miansah in čisti
tovarna Jos. Reich.

Les
vsake vrste te-
san, žagan in
okrogli kupi vsa-
ko množino
Malenšek M.
lesotlač
Maribor.

Hišni in gradbeni les
60-70 m, ležec ob cesti pri postaji
Ruše, se prodaja. Ponudbe z navedbo
cene do 7. aprila 1920 na Anončni za-
vod Drago Beseljak (Podružnica). Ma-
ribor, Gregorčičeva ulica 6. (Schiller-
strasse). Telefon št. 132. 2409

Modna trgovina
na Bledu.

Prodajalna, pripravna z modno trgo-
vino v središču tujskega prometa se
odda. Naslov pri upravnistvu Slove-
nskega Naroda. 2417

Par sto kil zelo sušine
ovčje volne
ima naprodaj J. Oswald, trgovina z
volno, Velikovec, Koroška.
Volna se prodaja najboljšemu ponudniku.

Fotografski pomočnik
se sprejme takoj za Hrvaško Primorje.
Pogoji: dober retušer, znanje umet-
niškega tiska, samostojni operater,
spreten kopitar, dobra reprezentacija.
Znanje slovenskega (hrvaškega) in
nemškega jezika. Oferte s sliko, pre-
pisi spricval in zahteve plače naj
se pošljejo na Jadransko hotelstvo i
kupašnice dioničev družstvo Crikvenica.
2816

Kupujem
po najvišjih cenah hlode, rezan
in tesan jelov kakor trd les ter
vsakovrstna drva za kurivo. —
VIKTOR GLASER, lesna trgovina,
Ruše pri Mariboru. 9919

DRVA
mehka in trda dobavi in pripelje
na dom. V. Scagnetti, parna
žaga za državnim kolodvorom.

Kupujem in zamenjam
staro zlato in srebro. Velika zaloga
zlatnine in briljantov. Lastna delavnica.
Alojzij Fuchs,
Šalzburgova ul. 6. 1670

„NADA“
tvornica dvopeka
Neumann i. dr. Zagreb.
Proizvajalca
Kekse, biskviti, dvopek i razno
pecivo za čaj. Zastopnik za
Kranjsko
L. Ježek
Ljubljana, Stritarjeva ul. 7. 900

Prima bosanske
slive
v zabojih po 15 kilogr.
Kava
Čaj
Čokolada
Bonbone
Kakao
Kavni pridelki
Konjak
Rum
Likorji
Šampanjec
Namizno vino
Mandelini
Rozine
Biskviti
Parafinirani
Maz
Jos. Fabiani, Ljubljana
Razpoložljivi po celotni krajini
od 5 kg naprej poštino prost.

Alarmni aparat!!!!
Varstvo proti tatvini in vladu.
Opozorjamo na to, da v vsaki množini in po najnižjih cenah dobavljamo alarmne
aparate ter patrone za take aparate, a. pr. „Stop“ itd. — Iščete se zastopniki
Morrmann Weidmann, Manitiona- u. Pyrotechnische Fabrik, Ges. m. b. H.,
Wien II./3. Gr. Schottenbaufen No. 100. 2274

VINO
10 %, belo, banasko, letnik 1918, 8-5/6 %, belo, banasko, letnik 1919. Oba v stil
ste dobrega in zdravega okusa, brez kisline. 10-5/6 %, črno, dalmatinsko vino,
zelo fino, voljnega prijetnega okusa, 8-5/6 % belo štajersko, namizno vino, s pri-
jetno kislino, 7-5/6 % belo, hrvaško, namizno vino. Vsorci se ne pošiljajo. Za
pristnost ponudnih vin jamči Gospodarska Zveza.
Gospodarska zveza Vinski oddelek v Sp. Šiški.

Preko Havre in Rotterdam v Ameriko
traja vožnja po morju .: samo 6 dni .:
Natančnejša pojasnila daje
kone. potevalna pisarna trdnje
Ivan Kraker v Ljubljani
Gospodarska cesta št. 13 (Kolizej).

Meissner & Co. Spediteure
Wien IX., Elisabethpromenade Nr. 31.
Specialni promet v Jugoslavijo čez
Maribor, Ljubljano, Zagreb, Beograd,
Sarajevo.
Drsojavi: MEISSNER & CO., WIEN. 2275

Skaboform se zopet dobiva!
Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v naj-
bližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno
dr. Flescha originalno Skaboformovo mazilo.
Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder „Skabo-
form“. Dobiva se po vseh lekarnah. Generalna zaloga za Ljubljano
in okolico
Rihard Sušnik
„pri Zlatem jelonu“ IV. Marijin trg.

Modni salon
Stuchly - Maške
LJUBLJANA,
Zidovska ul. 3, Ovorski trg 1.
Priporočam veliko izbiro najnovejših svilenih klobukov in
čepic za dame in deklice.
Popravila tečno in
cene. Šalni klobuki vedno v
šalogi.

SODI
za vino, rakijo, olje, med masi in petrolej, a osobi-
to izdelujem sode za transportiranje piva kakor
tudi za hrambo, vse solidna izdelava iz prvotne
slavonske hrastovine, nadalje sodarski material za
sode vedno na zalogi, ne malo in veliko. Tvornica
sodov
Antun Novosel
Osijek I., Vinkovačka c. 1., Tel. 5-66.

Mestni stavbenik
Jaroslav Breuer
tehnična pisarna in stavbene podjetje
Ljubljana, Vojška ulica 16a (na Priškovcu)
Drsojavi: Breuerstava. Telefon št. 647
izvrtuje vse nad in podtalne stavbe, kakor hiše vseh vrst,
industrijske stavbe, tovarnice, ceste, železniške me-
stove, elektrarne ter izdeluje vse v to stroko spadajoče stvari.
POZOR! Specialne stavbe po njegovem patentu iz voljege
sidovja 66%, prihranka danes najdražjega stavebnega
materijala, to je opaka. Gradnja je v dveh mesecih
po pričetku poplavloma snbe in torej uporabna.
1426

Odvetnik
Dr. Friderik Luckmann
ima pisarno
v Ljubljani, Gradišče 4. II. nad.

Modni salon GORJANC & Co. Modni salon
Ljubljana, Mestni trg 3,
priporoča cenjenim damam veliko izbiro
najnovejših svilenih klobukov in slamni-
kov od najfinije do najprostejše oblike.
Sprejemajo se vsi slamniki v prekrjeva-
nje, ter sploh vsa v to stroko spadajoča
dela, ki se izvrše točno in ceno.

Braća Almasy i Fleischmann, Zagreb,
Gundulićeva ulica broj 4
glavno zastupstvo i skladište tvornice kožnate i torbarske robe
Leop. Fischer & Co.
Wien VII.,
Nudjajo: pasove (pojase) iz lakovane i druge kože i
sve proizvode torbarske fabrikacije.
Prodaja na veliko uz tvorničke cijene.

Sveče „Mira“
v omotih od kg,
kavo, modro galico
žigice, žveplo,
koruzo, oves,
moko
in ostale zemeljske proizvode ter plodine prodajajo samo
na veliko po zmernih cenah
Dumić, Givić, & Pitarević
Zagreb, Zrinjevac 15,
Podružnica: ZEMUN. Int. Tel. 22-89.

POZOR!
Otvoritev trgovine
vseh vrst šolskih in uradnih potrebščin, vseh
vrst papirja, razglednic, cigaretnega papirja
in stročnic.
Na debelo in na drobno!
Jos. Omerza, Ljubljana
Dunajska cesta št. 6, I. nadstr.

Proti:
slabostni bolezni, bolezni jeter in ledic, oteklini želod-
ca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves,
želodčnemu kamenu, hemoroidom in bolezni mehurja,
putih in debelosti, je najboljša sredstvo naravnega
zdravljenja mineralna voda „rogaška slatina“.
Rogaška slatina
največja in najmodernejša zdravilišča v Jugoslaviji, hidrot-
erapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje,
kopeli s toplo mineralno vodo, solne, smrečne, parne, zračne,
solne kopeli in kopeli s vročim zrakom.
Vojška godba (43 moč med njimi absolvirani konservatoristi).
Za vsakovrstne zabave je prekrbno kakor v največjih
svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombola, plesni
večeri, gledališka predstava, kino, letali itd. — Sestaja od
1. maja do 15. oktobra 1920.
RAVNAJELEZJE.

Prodaj enonadstropno hišo s velikim
dvoriščem in velikim vrtom
(14 strank) na prometni Tržaški cesti v
Mariboru. 2344
Vajenec za posebno fino mehanično
stroko se takoj sprejme. The
Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10. 2381
Deklica večja slovenskega in nemškega
jezika, se išče k triletno-
mu otroku na deželo. Naslov pove
upravnistvo Slov. Naroda. 2438
Pisalni stroj Continental, s vidno pi-
savo, se prodaja. Polzve
se pri Kuralt, lekarna Trukocay, Ljubljana.
2392

Zobni tehnik
za Beograd zanesljiv, prvovrsten, se
išče za zobno tehnični atelje. Ponudbe
Ansonom biro Dr. Bogojevića, Beograd,
Sremska 9. pod šifro: „Tehničar“ 2416

10 boljših plesarskih pomočnikov
kakor tudi 4 vajenci se sprejmejo v
trajno delo; vpraša se pri Josip Jugu,
plesarskem mojstru, Rimska cesta 16.
2431
Inženir za stavbe in stroje, z dveletno
prakso pri nekem podjetju za
stavbo mlinov in turbin, več čelneke
in nemškega jezika, želi službo v Ju-
goslaviji. Pojasnila daje: Rudolf Štuml-
šek, trgovec v Hrastniku. 2371

Mlad trgovaški sluga, samskega stana,
se išče za stalno službo. Ponudba pod
„Lahka dela/2380“ na uprav. Slov. Nar.
Karbidne gorivke dobavljajo točno in
vsako množino in-
dustrie & Versand-Werke „Uraz“ Graz
Stranbergasse 25. 2297
Stare škafije kupi trdnica **Wenrik**
Kondra, Mestni trg 17.
2446

Kupim večje količine na vagone: jelo-
ve deske, material (gradja), late,
kolje za vinograde, apno, ogije in pla-
čam najvišje cene. Ponudbe pod Vi-
dimir Ivkov, Slap, (Vojvodina).
2260

Modistka
Anči Ramšak
Dunajska c. 41, I. nadstr.
(nasproti cerkve sv. Krištofa)
se priporoča cenjenim damam za naro-
čila novih ter preoblikovanje in po-
pravlila starih damskih in otroških
klobukov. 2257

Vanilinov
sladkor
prašek za pecivo „Mirodije“ po-
per, cimet, klinčci, piment, ku-
mena, paprika, odprto in v kar-
tonih à 130 omotičev, čaj v omo-
tih vseh veličin. Cimet italijanski
v orig. omotih po 1 kg, spece-
rijsko in kolonijalno blago na
veliko. — Kupujem in prodajam
vse vrste živil. Zahtevajte in po-
šljite ponudbe. **Gjorđe Vukob-
vić, Zagreb, Nikolićeva ul. 9.**

Inženier dr. Miroslav Kasal
oblastveno poverjen stavljal inženier
Ljubljana, Hilsnerjeva ul. 7.
Specialno stavbe-
no podjetje za be-
tonske, železob-
betonske in vodne
zgradbe.
Izraba
vodnih sil.

Sladna kava
L. jugoslovanska tovarna sla-
dne kave **Jovo Gigović** Ne-
va Gradiška, Slavonija,
priporoča izdelek
„VARDAR“ sladna
kava
v zabojih po 200 in 500 g v
originalnih zabojih po 50 kg
netto, po najnižji ceni, franko
vsaka železniška postaja.
Naročila sprejema:
Jovo Gigović
Maribor 6,
Glavni trg številka 21.
„VARDAR“

Večja množina štedilnikov
je napredal. Polzeve so: Jernova ul.
Številka 11. 10424

Ključavnice in zadržali se lahko sprej-
mejo. „Bistra“ kovnica
in lesna ind. d. s. o. z. v Domžalah.
2421

Kupi se poljovinar (Vollgatter).
Ponudbe z na-
tancnim popisom in ceno na „Impet“
Kreko trg 10, Ljubljana. 2023

Čebulček grahova in grah se dobi naj-
ceneje in najbolj v trgo-
vini s semeni Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ul. 12. 2131

Sadni most iz mošankarjev 3000 ltr
ima na prodaj Franjo Šu-
steršič, St. Jakob v Ratu. 2448

Prodajo se 3 železne cevi po 6 m
dolge, 50 cm v premeru.
Polzeve se pri Franc Valantu, Bodeče št. 6
Bled. 2452

Kupi se plinov motor z 20-30 HP.
Pismene ponudbe na Anončni zavod
Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo
nabrežje 5. 2455

Sprejme se izrjena blagajnikarka
z večletno prakso. Ponudbe pod „Bla-
gajnikarka“ na Anončni zavod Drago
Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo na-
brežje 5. 2456

Vzgojiteljica večja perf. francoskega
jezika in pouka v glas-
virju se išče k 3 otrokom, starost 5 —
10 let. Vstop takoj. Plača po dogovoru.
Ponudbe s sliko naj se pošljejo takoj
na „Postni zredal 44 Celje“. 2165

**Prodaja hiš, posestev, vrt, velepo-
sestev i. t. d.** v različnih cenah imam
vedno na razpolago toda
na pisma se ne ozira, le osebni poseti
se prosijo. Pisarna nepremičnin Za-
gorški, Maribor, Barvarska ul. 3.
2451

Pozor!
Proda se mlin na veliki reki na Do-
lenjskem v Sloveniji. Z velikansko vo-
dno silo. Z visokimi bregovi. Leži tik
ob žel. progi 15. min. od velike žel.
postaje. Pripravo kakor nalašč za
zgradbo elektr. centrale, tovarno i. t. d.
Materijal: kamen in pesek na mestu v
neizčrpnih množinah. Interesantom naslov
pri upravi Slov. Naroda. 2375

Zenitna ponudba!
Radi pomanjkanja znanja se želi mlad
trgovsko naobrazen mladenič s lepimi
prihranki seznaniti z enako simpatično
deklico neomadeževane preteklosti v
svrhu poznejše ženitve. Ozira se le na
resne ponudbe. Reference s sliko pod
šifro „1 april“ na Anončni zavod Drago
Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo na-
brežje 5. 2410

Vzgojiteljice!
Nemško govoreča gospodična iz dobre
rodbine, zdrava, zmorna jezikov, fran-
cosko ali angleško se išče k 4 otrokom
boljše krščanske rodbine na Hrvatskem.
Absolvirana vzgojiteljica otroškega vrta
ima prednost. Dobra hrana in stanovanje.
Nastop takoj. Ponudbo s sliko, zdrav-
niškim spričevalom in navedbo željene
plače se prosijo pod „Vzgojiteljica“ na
Anončni ekspedicio, Al. Matelič, Ljub-
ljana, Kongresni trg 3/L. 2307

Semena za vrt kakor po-
majarska, cvetna v največji izbiri so
debele in drobne pripravljene Sever &
Komp., Ljubljana, Wolfova ul. 12.
2204

Vzgojiteljica se išče za Ljubljano
k trem otrokom, ki obiskujejo ljudsko
šolo. Reflektira se samo na tako, ki je
zmožna nadzorovati otroke pri nalogah,
ter je redoljubna in sama dobro vzgo-
jena. Naslov v uprav. Slov. Naroda.

Zenitna ponudba!
Ceden zdrav mošt, 32 let, marljiv, pe-
jetne zunanosti, zmožen vseh kmetij-
skih opravil, se želi priženiti na kako
kmetijo. Vdove niso izključene. Dopel
s priloženo sliko se pričakuje na uprav.
Slov. Naroda pod „Resna ponudba/2372“.

Čunje vsake vrste
ovčjo volno, svinjske ščetine, kože od
divje in domače živali, kupimo zmiraj
po najvišji ceni M. Thiermek & Co.
Celje. 2450

Proda se takoj
:: hiša ::
na Bohinjski Beli pri Bledu. Polzeve
se pri lastniku Milan Poličar, Bled,
Mlino 89. 2413

Slike kralja Petra
v velikosti 47x65 cm priporoča
Narodna knjigarna v Ljubljani.
Cena v trdem ovoju po pošti po pov-
zetju K 24.— pri pošiljavi denarja
naprej K 20.—

Parna lokomobila.
Parna lokomobila 20 HP, rablje-
na pa še dobro ohranjena, se
kupi. Ponudbe na Neumana nasl.
Čakovec, Medjimurje. 2444

Pozor! Zabeležite naslov! Pozor
Kdor želi kupiti prama suha
bukova drva
po nizki ceni, naj jih naroči pri „CER-
TRALI DRV“ Ahacjeva cesta 10, tramvaj-
ska postaja: Sv. Petra cerkev. Postrežba
točna in kulantna. 1540

Trgovačko Dioničarsko Društvo
u Sobotici. I. Arpad ulica 153.
Ravnatelj-djelovodja
Mate Jerković.
Telefonska glavica int. telefona: 333
K 1.000.000.— Telegr.: Lignum
Kupuje i prodaje svakovrstne plo-
dine i robe za svoj račun i u ko-
misijsu. Bavi se importom i ex-
portom. Obavlja svakovrstne tr-
govacke poslove.
Prva zastupstva industrijskih poduzeća

Tajca! Tajca!
Točni kupci gnoj za vrtne kulture pripravljene na švicarsko mlo. Rendi pro-
dajali naj bodo pošljete ponudbe na Anončni zavod d. d. St. Jakob, Zastup-
stvo Maribor, Vranova 2.

Odvetnik
Dr. Viljem Krejčl
je otvoril svojo odvetniško pisarno v
Ljubljani, Wolfova ulica št. 5, 1. nadstropje.
Telefon št. 401. — Pošt. ček. rač. št. 11.741.

Podružnica v Logatcu
Innocente Mangli
špeditijska tovarna
Belniška družba, 5.000.000 ltr kapitala.
Sedež v Milienu.
Sprejema vse špedic. posle za uvoz in izvoz, kakor tudi na trgu.

Konfekcijska tovarna, družba z o. z.
sprejme takoj
krojaške pomočnike
ki so bili že zaposleni ali bili celo predelavci (mojstri)
v kaki konfekcijski tovarni z mehaničnim obratom.
Pismene ali ustne ponudbe na K. Pušnik, Ljub-
ljana, Sedna ul. 3 ali Jos. Rojina, Aleksandrova
cesta.

Velitrgovina vina i pecara žestokih piča, trika
Marko Wachslar i sin, Vukovar, Srijem
utemeljena godina 1843.
preporučuje hotelierima, gostionikarima, točionima i trgovima
RUM
visokot specialni proizvod izvrstna najaromatičnije vrsti u svakoj količini
kao i veliku zalihu vina, šljivovica, šljivova rakija i konjaka iz vlastito pecare,
te polnove i raznih Mera, sve u bačvama, uz najpovoljnije cijene. 2453

: KAMERA :
skladište
na veliko na malo
≡ fotografskih potrebstina ≡
Zagreb, Ilica 12.

Želazna tiskarna Jekarna Piccolija
v Ljubljani, De-
sejaka cesta, krpica štedec, pospešuje
prebravo ter odprto tiska. — Naročila
prvi povzetja. 10461

Drva
suha, mehka in trda, lagana in ceplje-
na, dobavi in pripreja na dom Brebe-
čevjak, Seledovska ulica 31
171

Blagajne
pristne „Wertheim“
dobavlja
Karol Floriančič
Celje.

Koruzo
dobro in defektno
priporoča tovarna
Gjorgje Grujić
Beograd Miletića ul. 15.

Železne tračnice
za
gozdne železnice
po enostavnem tekočem metru pet in
pol ali sedem kilogramov težke, even-
tualno tudi na železnih švelerjih mon-
tirane, želimo kupiti za promptno
dostavo in to v količini od jeden do
pet vagonov. Ponudbe na: Brada Ja-
nežević trgovina drvom, Zagreb,
Kukevičeva 4. 2415

Novost!
Otvoritev
prikrojevalne šole v Ljubljani.
Prikrojevalni tečajji bodo trajali od 3 do 12 tednov in
sicer od 1. in 15. vsakega meseca. Poučevalo se bode teoretično
in praktično po najnovejši moderni metodi splošne garderobe za dame
in gospode. — Po končni izkušnji se bodo udeležencem izdala po
zmožnosti spričevala. Zacasno se vršijo samo večerni tečajji.
Istotam se nahaja
specijalni krojaški modni atelje za dame in gospode.
Izvršuje se samo prvovrstno delo. 2484
Se vlijudno priporočava in beleživa
Verdnik & Žnidar,
Ljubljana, Poljanska cesta 12.

Vinara
Fran Jakovac, Jaska, Hrvatsko.
priporoča pristna rdeča in bela vina
po ugodni dnevni ceni 544

Vsakovrstne slamnike,
rarične torbice, predpražnika,
slamnate šolne in druge ple-
tarske izdelke priporoča po
primerni ceni g. trgovcem
Franjo CERAR, tovarna slam-
nikov v Stobu, pošta Domžale
pri Ljubljani. 1772

Vsakovrstne stroje
kakor lokomobile, motorje na plin in
bencin, mline in žage kupuje
:: A. Kraljine, Zg. trg, Ljubljana 2. ::
Prosim za popis in ceno blaga. 1122

Slamnike in klobuke
vseh vrst sprejema v popravilo
Franjo CERAR, tovarna slamnikov v
Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.
V Ljubljani se sprejema pri tržnici
Kovačević in Teršani, v Prešernovi
ulici št. 5, kjer so na razpolago tudi
najnovejši vzorci. 1771

Kupim večjo množino
steklenic za
sodavico (sifon)
in kompletno garnituro za izde-
lovanje sodavice in pokalce ter
bencinov motor za pogon 2 Hp.
Ponudbe na uprav. Slov. Naroda
pod „Steklenice za sodavico/2373“.

Zahvala.
Slavnemu občinstvu vjudno naznanjam, da je hotel „TIVOLI“ v Ljub-
ljani, ki sem ga doslej vodila, prevzel g. Vekoslav Dolničar. Zahvaljujem
se slav. občinstvu za prijazno naklonjenost, ki mi jo je ves čas izkazovalo,
in prosim, da jo blagovoli ohraniti v še večji meri tudi mojemu gospodu
nasledniku.
Z odličnim spoštovanjem
Fani Hegerjeva.
2454

Priporočilo.
Slav. občinstvu vjudno naznanjam, da sem prevzel hotel „Tivoli“
v Ljubljani. Voditi ga bočem v popolno zadovoljnost slav. občinstva.
Točil bom najboljša pristna vina in postrezal z mizami in toplimi jedili po
najzmernejših cenah. Za veselice in društvene prireditve je na razpolago
prijazna dvorana in velik vrt. P. t. tujcem so na razpolago elegantno oprem-
ljene sobe. Priporočam se sl. občinstvu in ga prosim prijazne naklonjenosti.
Z odličnim spoštovanjem
Vekoslav Dolničar.

Zajamčeno pristno spodnještajersko vino
belo in rdeče, letnik 1919, nudi na vagone po ceni od K 14.— naprej M. Missia, Gabernik,
Poljane.

Jadransko hotelsko in kupališno dion. društvo
Sušak-Reka, Zvonimirova ulica št. 102.
Lestnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension „SPRANJA“ „IMPERIAL“ Goriška.	Sanatorij in veliko mor- sko kopališče „TERAPIJA“ Crikvenica.	Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica. Velika letov. št.
Hotel-Pension in morako kopališče „JADRAN“ Zadar.	Vs. hoteli in sanatoriji so najmoderneje z vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvor- jeni skoz celoletno. — Vse naročbe prejema in daje pojasniti za Crikvenico: uprava hotela „Miramar“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „San-Marino“ v Novom; za Sušak: Središnji ured dru- štva, Sušak-Reka. — Naslov za brzojave: Jadransko društvo Sušak-Reka, letov. letn. št. 94-5.	Hotel-Pension „SAN-MARTINO“ Novi Vinodolski Vel. letov. št.
		Hotel-Pension in veliko morako kopališče „LISAN“ Novi Vinodolski

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani
Stritarjeva ulica št. 2.
Dejniška glavica 20.000.000 — kron.
Reservni fond 20.000.000 — kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut
in dovoljuje
vsakovrstne KREDITE

Glavnica:
200.000.000 kron.

Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani,

Rezerva: okrog
150.000.000 kron.

Prežernova ulica št. 50, v lastnem poslopiju.

Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzna naročila; sprejem in odziva depozitov z vso revizijo zbiranih efektov; samostojna (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom strank; krediti in predjmi vsake vrste; inkaso in eskont menic; nakazila in izplačila na vsa mesta tu- in inozemstva; potovanja kreditna pisma; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči račun i. t. d.

Kadi za usnjarje

in razparjevalni stroj (Verdampfer) za ekstrakcijo
proda d. d. Croatia, Gosposvetska c. 2. 2458

Kdor potuje

na progi Zidani most- Zagreb, se mu priporoča
Hotel „TRIGLAV“ v Sevnici ob Savi.
Naravna vina. Izborna kuhinja. Sveže pivo. Krasne sobe za tujece.

Haka gamaše
so najcenejše in najboljšje. Lastni izdelek, velika zaloga v trgovini
Hinko Seljak, Ljubljana.

ELEKTROMATERIJAL

nažigalci, žepne lampe, karbidne lampe, kabl žizaka
engros i eksport.

WALTER, kuca za rasvetlo, WIEN VI., Gumpendorferstr. 88 B.
Brazjavni naslov: ELEKTROWALTER WIEN. 529

Čisto svinjsko mast

samo na debelo po najnižjih dnevnih cenah dobavlja I. Slavonska
tovarnica suhomesnate robe i masti

J. Gigović, Nova Gradiška, Slavonija.

Tovarna Barva vsakovrstno --
Jos. Reich Kemično čisti obleke.

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Svetlolika ovratnike, zape-
Podružnica: Selenburgova ul. 3 stnice in srajce.

Podružnice
Maribor Novemesto Kočevje
Gospodarska ul. 38. Glavni trg št. 39.

Poljedelski stroji.

Mlatilnice za ročni in vrtilni pogon, vrtila,
čistilnice, trijerje, slamoreznice za pogon z roko
in silo, sadne in vinske stiskalnice, sadne mline,
brzoparilnice, stiskalnice za seno in drugo ima
vedno v veliki izbiri lastnica po umrlemu soprogu

FRANC HITTIG v Ljubljani,
na Sv. Martina cesti 2.

Edina zaloga poljedelskih stro-
jev iz tvornice UMRATH & Comp. 2463

Zahvala.

Čutim se dolžnega, izreči tem potom najiskre-
nejšo zahvalo gos. dr. Ivanu Rajžu, primarju
javne celjske bolnice, ki je stavlil vso poštvenost in
ves trud v to, da je popolnoma ozdravil mojo hčerko

MILENO

težke pljučnice in komplikacij.
Obenem se najlepše zahvaljujem tudi upravitel-
stvu in bolniškim sestram za dobro potrežbo.

TRST, dne 26. marca 1920.

2467

Jakob Perhanc.

DAMSKI KONCERT

svira vsaki večer v restavraciji „Zlatovr“ v Gos-
poski ulici št. 3. Tudi se pristna vina, vsaki dan
sveže pivo, izborno domača kuhinja. Za obilen
obisk se najtopleje priporočata

Ivan in Nežika Kočevar.

Silvovko, tropinovec, rum, brinje-
vec, cognak medicinal, olje, nami-
zno, kavo, rižev škrob, kis, itd.

priloga turka:

Gregorc & Verlič,

vel. trg. kolonijalnega blaga in žganja
LJUBLJANA.

Pri vagonih odjema žganja, trgov. marica popust

Pohišstvo

Spalne, jedilne, in gospodarske sobe, kuhinjska oprema, podložki, mo-
droci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize
in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki
ter vse vrste lesenega, železnega in tapčanega pohištva v vsa-
hem slogu od proste do najfinije izvršitve po jako nizkih cenah

pri trdki za pohištvo **KAREL PREIS, Maribor, Stalni trg 6.**
Svobodni ogledi! 1118 Svoiki stanovi!

Brošura

„Pod novim orlom“

je izšla v ponatisu. — Dobi se v „Na-
rodni knjižnici“ v Ljubljani, Prežernova ulica 7.
Cena s poštnino K 15.—. — Naročila se
rešujejo le proti pošiljati zneska vnaprej
ali po povzetju.

Zdravilišče

Slatina Radenci

letos zopet odprto!

Sezona od 1. junija do 15. septembra.

Zdravijo se: mehurne in ledične bolezni, protin
(gicht) in posebna kamenček (Sand
u. Gries), katarne in žledne bo-
lezni in diabetes (sladkorna bolezen).

Zdravilna sredstva: železne, alkalizno-mine-
ralne in naravne oglične
kisle kopeli, masaža, hidro-
patične procedure, parne kopeli. Pitna zdravitev z
alkaliznimi slatinami, med temi je radenski zdravil-
ni vrelc najmočnejši vseh poznatih naravnih slatinskih
vrelcev, ki se odlikujejo posebno radi sluz raz-
tvarjajočega in kislinu zatirajočega učinka. (Radenski
zdravilni vrelc nadkriljuje svetovno znane vrel-
ce v Vichyju, kakor tudi bilinsko slatino).

Bolezni z oteževanjem bolezni in izročeno z jeliho se ne sprejemajo.

Vprašanja in naročila stanovanj naslavljajte na:

Zdravilišče Slatina Radenci

(poprej Bad Radolza) Okraj Ljutomer.

Oznanilo.

Vsled prisilnega izгона iz svojih dosežanih skladišč in prostorov na
Gospodarski cesti št. 2, v katerih sem celih 36 let vodil svojo veletrgovino,
obveščam svoje cenjene trgovske prijatelje, da se vseh nahažajo moje pisarne
in skladišča kakor tudi prostori „Jadranske“ družbe s o. z. v svojih last-
nih poslopijih: Dunajska c. št. 6.

August Tomažič
(v. A. Hartmanns asst.)

Bez konkurencije! Bez konkurencije!

JUGOSLAVENSKA INDUSTRIJA PAPIRA

TELEF. BR. 6-38 GUSTAV SELIGMANN TELEF. BR. 6-38
Brazjavni: Jlp Nikolčeva 3. ZAGREB Nikolčeva ul. 3.

Ne omejuje dobave in bogato skladišča: raznih vrst papirja kakor: tiskalnega, pisalnega,
konceptnega, dokumentnega, konceptnega belega itd. papirnatih prtov, papirja za polico
(statično) trgovskih in bank, omotov, map, knjižic in ostalega v to stroko spada-
jočega blaga.

Trgovina in delavnica

za mehaniko in ključavničarstvo z vsem novim orodjem kakor:
24 koles, novih in rabljenih, gumi v ploščah in ceveh in drugi deli,
potem igralni avtomat z dvema valjcema se proda. Naslov pove
Anonimni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo
nabrežje 8. 2440

Novi tečaji za slovensko stenografijo, nemško steno-
grafijo, strojeopisje, slovensko korespondenco, nemško
korespondenco, računstvo, slovensko knjigovodstvo,
nemško knjigovodstvo, slovenščino za začetnike, hrva-
ščino, nemščino za začetnike, lepopisje in cirilico

se začnejo dne 3. majnika 1920.

Zasebni učni zavod Legat v Mariboru,
Vetrinjska ulica 17, I. nadst. Obširni prospekti brez-
plačno, telefon št. 34 VIII.

Jugoslovansko inženirsko podjetje

družba s o. z.
Inženirska pisarna in stavbno podjetje
Ljubljana, Sedna ulica št. 2 Maribor, Viktorinova ulica št. 34
Brazjavni naslov: JP — Ljubljana JP — Maribor

Oddelak I.
Projekti, proračuni. Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo.

Oddelak II.
Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija.

Oddelak III.
Beton, železobetonske, železne konstrukcije.

Oddelak IV.
Železnice, ceste, predori, mostovi.

Oddelak V.
Industrijska in gospodarska poslopja.

Oddelak VI.
Komerijalno razpečevanje gradiva, orodja in industrijskih tvari.

Hočete obdržati svojo lepoto?
Hočete imeti kakor baržun mehko kožo?
Hočete solčnih peg, mozoljev in ogrcev?
Hočete imeti lepe, zdrave lase?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Eiza olje, tako obdržate svojo lepoto! Ob-
držite tudi svoje lase! 1. leček 0 K, 2. leček 0 K, 3. leček 0 K, 4. leček 0 K, 5. leček 0 K, 6. leček 0 K, 7. leček 0 K, 8. leček 0 K, 9. leček 0 K, 10. leček 0 K, 11. leček 0 K, 12. leček 0 K, 13. leček 0 K, 14. leček 0 K, 15. leček 0 K, 16. leček 0 K, 17. leček 0 K, 18. leček 0 K, 19. leček 0 K, 20. leček 0 K, 21. leček 0 K, 22. leček 0 K, 23. leček 0 K, 24. leček 0 K, 25. leček 0 K, 26. leček 0 K, 27. leček 0 K, 28. leček 0 K, 29. leček 0 K, 30. leček 0 K, 31. leček 0 K, 32. leček 0 K, 33. leček 0 K, 34. leček 0 K, 35. leček 0 K, 36. leček 0 K, 37. leček 0 K, 38. leček 0 K, 39. leček 0 K, 40. leček 0 K, 41. leček 0 K, 42. leček 0 K, 43. leček 0 K, 44. leček 0 K, 45. leček 0 K, 46. leček 0 K, 47. leček 0 K, 48. leček 0 K, 49. leček 0 K, 50. leček 0 K, 51. leček 0 K, 52. leček 0 K, 53. leček 0 K, 54. leček 0 K, 55. leček 0 K, 56. leček 0 K, 57. leček 0 K, 58. leček 0 K, 59. leček 0 K, 60. leček 0 K, 61. leček 0 K, 62. leček 0 K, 63. leček 0 K, 64. leček 0 K, 65. leček 0 K, 66. leček 0 K, 67. leček 0 K, 68. leček 0 K, 69. leček 0 K, 70. leček 0 K, 71. leček 0 K, 72. leček 0 K, 73. leček 0 K, 74. leček 0 K, 75. leček 0 K, 76. leček 0 K, 77. leček 0 K, 78. leček 0 K, 79. leček 0 K, 80. leček 0 K, 81. leček 0 K, 82. leček 0 K, 83. leček 0 K, 84. leček 0 K, 85. leček 0 K, 86. leček 0 K, 87. leček 0 K, 88. leček 0 K, 89. leček 0 K, 90. leček 0 K, 91. leček 0 K, 92. leček 0 K, 93. leček 0 K, 94. leček 0 K, 95. leček 0 K, 96. leček 0 K, 97. leček 0 K, 98. leček 0 K, 99. leček 0 K, 100. leček 0 K, 101. leček 0 K, 102. leček 0 K, 103. leček 0 K, 104. leček 0 K, 105. leček 0 K, 106. leček 0 K, 107. leček 0 K, 108. leček 0 K, 109. leček 0 K, 110. leček 0 K, 111. leček 0 K, 112. leček 0 K, 113. leček 0 K, 114. leček 0 K, 115. leček 0 K, 116. leček 0 K, 117. leček 0 K, 118. leček 0 K, 119. leček 0 K, 120. leček 0 K, 121. leček 0 K, 122. leček 0 K, 123. leček 0 K, 124. leček 0 K, 125. leček 0 K, 126. leček 0 K, 127. leček 0 K, 128. leček 0 K, 129. leček 0 K, 130. leček 0 K, 131. leček 0 K, 132. leček 0 K, 133. leček 0 K, 134. leček 0 K, 135. leček 0 K, 136. leček 0 K, 137. leček 0 K, 138. leček 0 K, 139. leček 0 K, 140. leček 0 K, 141. leček 0 K, 142. leček 0 K, 143. leček 0 K, 144. leček 0 K, 145. leček 0 K, 146. leček 0 K, 147. leček 0 K, 148. leček 0 K, 149. leček 0 K, 150. leček 0 K, 151. leček 0 K, 152. leček 0 K, 153. leček 0 K, 154. leček 0 K, 155. leček 0 K, 156. leček 0 K, 157. leček 0 K, 158. leček 0 K, 159. leček 0 K, 160. leček 0 K, 161. leček 0 K, 162. leček 0 K, 163. leček 0 K, 164. leček 0 K, 165. leček 0 K, 166. leček 0 K, 167. leček 0 K, 168. leček 0 K, 169. leček 0 K, 170. leček 0 K, 171. leček 0 K, 172. leček 0 K, 173. leček 0 K, 174. leček 0 K, 175. leček 0 K, 176. leček 0 K, 177. leček 0 K, 178. leček 0 K, 179. leček 0 K, 180. leček 0 K, 181. leček 0 K, 182. leček 0 K, 183. leček 0 K, 184. leček 0 K, 185. leček 0 K, 186. leček 0 K, 187. leček 0 K, 188. leček 0 K, 189. leček 0 K, 190. leček 0 K, 191. leček 0 K, 192. leček 0 K, 193. leček 0 K, 194. leček 0 K, 195. leček 0 K, 196. leček 0 K, 197. leček 0 K, 198. leček 0 K, 199. leček 0 K, 200. leček 0 K, 201. leček 0 K, 202. leček 0 K, 203. leček 0 K, 204. leček 0 K, 205. leček 0 K, 206. leček 0 K, 207. leček 0 K, 208. leček 0 K, 209. leček 0 K, 210. leček 0 K, 211. leček 0 K, 212. leček 0 K, 213. leček 0 K, 214. leček 0 K, 215. leček 0 K, 216. leček 0 K, 217. leček 0 K, 218. leček 0 K, 219. leček 0 K, 220. leček 0 K, 221. leček 0 K, 222. leček 0 K, 223. leček 0 K, 224. leček 0 K, 225. leček 0 K, 226. leček 0 K, 227. leček 0 K, 228. leček 0 K, 229. leček 0 K, 230. leček 0 K, 231. leček 0 K, 232. leček 0 K, 233. leček 0 K, 234. leček 0 K, 235. leček 0 K, 236. leček 0 K, 237. leček 0 K, 238. leček 0 K, 239. leček 0 K, 240. leček 0 K, 241. leček 0 K, 242. leček 0 K, 243. leček 0 K, 244. leček 0 K, 245. leček 0 K, 246. leček 0 K, 247. leček 0 K, 248. leček 0 K, 249. leček 0 K, 250. leček 0 K, 251. leček 0 K, 252. leček 0 K, 253. leček 0 K, 254. leček 0 K, 255. leček 0 K, 256. leček 0 K, 257. leček 0 K, 258. leček 0 K, 259. leček 0 K, 260. leček 0 K, 261. leček 0 K, 262. leček 0 K, 263. leček 0 K, 264. leček 0 K, 265. leček 0 K, 266. leček 0 K, 267. leček 0 K, 268. leček 0 K, 269. leček 0 K, 270. leček 0 K, 271. leček 0 K, 272. leček 0 K, 273. leček 0 K, 274. leček 0 K, 275. leček 0 K, 276. leček 0 K, 277. leček 0 K, 278. leček 0 K, 279. leček 0 K, 280. leček 0 K, 281. leček 0 K, 282. leček 0 K, 283. leček 0 K, 284. leček 0 K, 285. leček 0 K, 286. leček 0 K, 287. leček 0 K, 288. leček 0 K, 289. leček 0 K, 290. leček 0 K, 291. leček 0 K, 292. leček 0 K, 293. leček 0 K, 294. leček 0 K, 295. leček 0 K, 296. leček 0 K, 297. leček 0 K, 298. leček 0 K, 299. leček 0 K, 300. leček 0 K, 301. leček 0 K, 302. leček 0 K, 303. leček 0 K, 304. leček 0 K, 305. leček 0 K, 306. leček 0 K, 307. leček 0 K, 308. leček 0 K, 309. leček 0 K, 310. leček 0 K, 311. leček 0 K, 312. leček 0 K, 313. leček 0 K, 314. leček 0 K, 315. leček 0 K, 316. leček 0 K, 317. leček 0 K, 318. leček 0 K, 319. leček 0 K, 320. leček 0 K, 321. leček 0 K, 322. leček 0 K, 323. leček 0 K, 324. leček 0 K, 325. leček 0 K, 326. leček 0 K, 327. leček 0 K, 328. leček 0 K, 329. leček 0 K, 330. leček 0 K, 331. leček 0 K, 332. leček 0 K, 333. leček 0 K, 334. leček 0 K, 335. leček 0 K, 336. leček 0 K, 337. leček 0 K, 338. leček 0 K, 339. leček 0 K, 340. leček 0 K, 341. leček 0 K, 342. leček 0 K, 343. leček 0 K, 344. leček 0 K, 345. leček 0 K, 346. leček 0 K, 347. leček 0 K, 348. leček 0 K, 349. leček 0 K, 350. leček 0 K, 351. leček 0 K, 352. leček 0 K, 353. leček 0 K, 354. leček 0 K, 355. leček 0 K, 356. leček 0 K, 357. leček 0 K, 358. leček 0 K, 359. leček 0 K, 360. leček 0 K, 361. leček 0 K, 362. leček 0 K, 363. leček 0 K, 364. leček 0 K, 365. leček 0 K, 366. leček 0 K, 367. leček 0 K, 368. leček 0 K, 369. leček 0 K, 370. leček 0 K, 371. leček 0 K, 372. leček 0 K, 373. leček 0 K, 374. leček 0 K, 375. leček 0 K, 376. leček 0 K, 377. leček 0 K, 378. leček 0 K, 379. leček 0 K, 380. leček 0 K, 381. leček 0 K, 382. leček 0 K, 383. leček 0 K, 384. leček 0 K, 385. leček 0 K, 386. leček 0 K, 387. leček 0 K, 388. leček 0 K, 389. leček 0 K, 390. leček 0 K, 391. leček 0 K, 392. leček 0 K, 393. leček 0 K, 394. leček 0 K, 395. leček 0 K, 396. leček 0 K, 397. leček 0 K, 398. leček 0 K, 399. leček 0 K, 400. leček 0 K, 401. leček 0 K, 402. leček 0 K, 403. leček 0 K, 404. leček 0 K, 405. leček 0 K, 406. leček 0 K, 407. leček 0 K, 408. leček 0 K, 409. leček 0 K, 410. leček 0 K, 411. leček 0 K, 412. leček 0 K, 413. leček 0 K, 414. leček 0 K, 415. leček 0 K, 416. leček 0 K, 417. leček 0 K, 418. leček 0 K, 419. leček 0 K, 420. leček 0 K, 421. leček 0 K, 422. leček 0 K, 423. leček 0 K, 424. leček 0 K, 425. leček 0 K, 426. leček 0 K, 427. leček 0 K, 428. leček 0 K, 429. leček 0 K, 430. leček 0 K, 431. leček 0 K, 432. leček 0 K, 433. leček 0 K, 434. leček 0 K, 435. leček 0 K, 436. leček 0 K, 437. leček 0 K, 438. leček 0 K, 439. leček 0 K, 440. leček 0 K, 441. leček 0 K, 442. leček 0 K, 443. leček 0 K, 444. leček 0 K, 445. leček 0 K, 446. leček 0 K, 447. leček 0 K, 448. leček 0 K, 449. leček 0 K, 450. leček 0 K, 451. leček 0 K, 452. leček 0 K, 453. leček 0 K, 454. leček 0 K, 455. leček 0 K, 456. leček 0 K, 457. leček 0 K, 458. leček 0 K, 459. leček 0 K, 460. leček 0 K, 461. leček 0 K, 462. leček 0 K, 463. leček 0 K, 464. leček 0 K, 465. leček 0 K, 466. leček 0 K, 467. leček 0 K, 468. leček 0 K, 469. leček 0 K, 470. leček 0 K, 471. leček 0 K, 472. leček 0 K, 473. leček 0 K, 474. leček 0 K, 475. leček 0 K, 476. leček 0 K, 477. leček 0 K, 478. leček 0 K, 479. leček 0 K, 480. leček 0 K, 481. leček 0 K, 482. leček 0 K, 483. leček 0 K, 484. leček 0 K, 485. leček 0 K, 486. leček 0 K, 487. leček 0 K, 488. leček 0 K, 489. leček 0 K, 490. leček 0 K, 491. leček 0 K, 492. leček 0 K, 493. leček 0 K, 494. leček 0 K, 495. leček 0 K, 496. leček 0 K, 497. leček 0 K, 498. leček 0 K, 499. leček 0 K, 500. leček 0 K, 501. leček 0 K, 502. leček 0 K, 503. leček 0 K, 504. leček 0 K, 505. leček 0 K, 506. leček 0 K, 507. leček 0 K, 508. leček 0 K, 509. leček 0 K, 510. leček 0 K, 511. leček 0 K, 512. leček 0 K, 513. leček 0 K, 514. leček 0 K, 515. leček 0 K, 516. leček 0 K, 517. leček 0 K, 518. leček 0 K, 519. leček 0 K, 520. leček 0 K, 521. leček 0 K, 522. leček 0 K, 523. leček 0 K, 524. leček 0 K, 525. leček 0 K, 526. leček 0 K, 527. leček 0 K, 528. leček 0 K, 529. leček 0 K, 530. leček 0 K, 531. leček 0 K, 532. leček 0 K, 533. leček 0 K, 534. leček 0 K, 535. leček 0 K, 536. leček 0 K, 537. leček 0 K, 538. leček 0 K, 539. leček 0 K, 540. leček 0 K, 541. leček 0 K, 542. leček 0 K, 543. leček 0 K, 544. leček 0 K, 545. leček 0 K, 546. leček 0 K, 547. leček 0 K, 548. leček 0 K, 549. leček 0 K, 550. leček 0 K, 551. leček 0 K, 552. leček 0 K, 553. leček 0 K, 554. leček 0 K, 555. leček 0 K, 556. leček 0 K, 557. leček 0 K, 558. leček 0 K, 559. leček 0 K, 560. leček 0 K, 561. leček 0 K, 562. leček 0 K, 563. leček 0 K, 564. leček 0 K, 565. leček 0 K, 566. leček 0 K, 567. leček 0 K, 568. leček 0 K, 569. leček 0 K, 570. leček 0 K, 571. leček 0 K, 572. leček 0 K, 573. leček 0 K, 574. leček 0 K, 575. leček 0 K, 576. leček 0 K, 577. leček 0 K, 578. leček 0 K, 579. leček 0 K, 580. leček 0 K, 581. leček 0 K, 582. leček 0 K, 583. leček 0 K, 584. leček 0 K, 585. leček 0 K, 586. leček 0 K, 587. leček 0 K, 588. leček 0 K, 589. leček 0 K, 590. leček 0 K, 591. leček 0 K, 592. leček 0 K, 593. leček 0 K, 594. leček 0 K, 595. leček 0 K, 596. leček 0 K, 597. leček 0 K, 598. leček 0 K, 599. leček 0 K, 600. leček 0 K, 601. leček 0 K, 602. leček 0 K, 603. leček 0 K, 604. leček 0 K, 605. leček 0 K, 606. leček 0 K, 607. leček 0 K, 608. leček 0 K, 609. leček 0 K, 610. leček 0 K, 611. leček 0 K, 612. leček 0 K, 613. leček 0 K, 614. leček 0 K, 615. leček 0 K, 616. leček 0 K, 617. leček 0 K, 618. leček 0 K, 619. leček 0 K, 620. leček 0 K, 621. leček 0 K, 622. leček 0 K, 623. leček 0 K, 624. leček 0 K,